

Notes du mont Royal

WWW.NOTESDUMONTROYAL.COM

Cette œuvre est hébergée sur «*Notes du mont Royal*» dans le cadre d'un exposé gratuit sur la littérature.

SOURCE DES IMAGES
Google Livres

Cet ouvrage est cité 45e dans le Dictionnaire Bibliographique de Fournier de 1865.
et 70e dans celui de Brunet 1810.

ΟΙ ΤΗΣ ΗΡΩΙΚΗΣ

ΠΟΙΗΣΕΩΣ ΠΑΛΑΙΟΙ

ΠΟΙΝΤΑΙ ΠΑΝΤΕΣ.

Ο
ΡΟΕΤΑΕ GRAECI VETE

RES CARMINIS HEROICI

SCRIPTORES, QUI

EXTANT, OMNES.

To. I

Homerus. h. 1

Hesiodus. 445

Orpheus. 480

Callimachus. 585

Aratus. 619

Nicander. 587

Theocritus. 657

Moschus. 665

Bion. 612

Dionysius. 664

Coluthus. 722

Tryphiodorus. 720

Musæus. 671

Theognis. 704

Phocylides. h. 525

Pythagoræ aurea carmina
cum fragmentis aliorum. 726

Apollonius Rhodius. 731 7. 1

Oppianus. 727

Cointus Smyrnezus. 723

Nonni Dionysiaca. 808

ADPOSITA EST E REGIONE

Latina interpretatio.

Notæ item & varix lectiones margini adscriptæ.

Cura & recensione IAC. LECTII V. CL.

Accessit & Index rerum & verborum locupletissimus.

AVRELIA ALLOBROGVM

Excudebat Petrus de la Rouiere.

ANNO MDLVI.

Cet ouvrage est entré 45e dans le Dictionnaire Bibliographique de janvier 2. 1805.
par Brunet 1810.

51436

ILLVSTRISSIMO ET
POTENTISSIMO PRINCIPI AC
D. DOMINO MAVRITIO LANDGRAVIO
HASSIÆ, COMITI IN KATZENELNBGEN,
Dierz, Zigenhaim, Nidda, &c. Domino suo Clementissimo.

ROCVL, ô Princeps, procul aduolant, & ex omnibus Græciæ oris, ad C^{uem} T. hospites boni, bene collecti, fama iudem & eruditione præstantes: breuiter, quales rogatorum doctissimus M. Varro optauit sibi conuiuas, nisi quod isti numero plures, bisque & amplius supra Musarum. Neque tamen fumum iccirco strepitumve maiorem in splendidissima semper arce tua excitari

necessum est, & qui oculos aurêve Vigilum terrere possit. Quippe hi cogniti C^{ui} T. pridem omnes, vsu, colloquiis, & consuetudine suauissima comperti. Illum denique modium salis, quem antiquitas artioribus amicitiiis contrahendis desiderauit, tuo in comitatu consumsere. Scio, notorem à nemine ex his postulabis. Lecta item C^{ui} T. relecta multoties opera eorum: dialecti, idiomata, moduli, vestes, ornamenta, ingenia *etiam* sagaciter explorata singulorum. Venerantur ipsi sanctè Principem tantum: præsidium suum, decus, delitium, *etiam* *etiam* appellitantes. Hos Homerus ille *etiam*, ille *etiam*, ille virtutis omnis parens Iustiniano Imperatori dictus olim, ille C^{ui} T. quàm Alexandro verè Magno tam assiduus, in sacrum ædium ruarum tanquam mystagogus inducit: & amiserit oculos licet, tamen, *Nota magis nulli domus est sua*, quàm Landgrauiarum ei palatium est. Imaginem omnem mitto, Princeps Illustrissime: Dico apertè & sine pompa. Poetas hosce principes velut in vnum corpus coniungere visum mihi, dum ex more veterum Iureconsultorum, ac nonnullorum etià nostri æui, siquid à publicis muneribus otij suppetit, in Musarum hosce hortos salua legum maiestate diuerto: eò libentiùs quòd earum conditores ex poetarum imprimisque Homeri illius autoritate responsa sua, depromere aut confirmare

sæpe dignati. Erricus Stephanus, clarissimæ memoriæ vir, & de his literis optimè meritis, istiusmodi syntagmatis concinnandi ante annos quadraginta ex parte præiit suo exemplo. Tamen poëtæ quatuor à me adiuncti: adiunctæ item omnibus notæ, aliæque, quæ ex ipsa editionum comparatione καὶ αὐτῶν deprehendere pronum cuique. His τὰ ἄλλα non inferere ἀγνοῶν existimaui, veluti Nonni, Nazianzeni, & aliorum è veteribus, qui carminis eadem normâ res diuinas prosecuti. Erit forte an ut hæc talia aliquando labor curet, siue noster, siue alienus Minutos etiam plerosque scriptores Epigrammatum præterimus, quia minuti, nec choro isto poëtarum augustiore satis digni: tum quia extant singulari libro comprehensi Ἀνθολογία. Eccui hæc autem conuenientius quàm Cⁿⁱ T. ausim inscribere, Princeps Magne? qui cum eximiis publica confessione virtutibus, & meliorem omnem literaturam, & quod prius dixi, propriam Græcorum vatum cognitionem coniunxisti: sicque absurdam & deformem, nec non rebus humanis exitiosam eorum opinionem exempli tui prærogatiua profligasti, qui dehonestari talibus studiis sublimitatem putant Dynastarum, quia & ipsorum Nobilitum ferè natales. Bene porro quod vestigia isthæc sequi ambit etiam T. Cⁿⁱs aula omnis, & pars melior gentium tuarum. Cuius rei cunctorum fama celebratissimæ, insigne quoque τιμώμενος, tum in aliis Hassa è gente, tum præcipuè in nobilissimo & sapientissimo viro D. Georgio Schvvertzio ciuitas nostra cernit coram. Vsq; eadè cum pietatis virtutumque omnium studiis maritare suo à Principe didicerunt hæc Literarum & Doctrinæ. Iam verò de Cⁿⁱ T. in Remp: nostrâ pio affectu & beneficiis, quæ mediocrem insuper huic consilio meo fiduciam & apiscendæ gratiæ tuæ spem fecere, tum per eloquii tenuitatem dicere abstinco, tum quia ubi demerendi copiam omnē ipsa meritorum magnitudo præcidit, magis veneratione recta opus: quæ etiam apud præpotentes acceptior esse amat, præsertim cum & ipse cordis situs, ut ille ait, in operto sit. Superest tantum, uti, quod iam vnicè opto, Princeps Illustrissime, faueat largiter supplicationibus nostris clemētia illa Cælestis, quæque vota pro incolumitate & gloria tua sanctè & religiosè nuncupare non desinimus nos aliique per Europam, ea magis ac magis rata faxit. Vale Princeps optime, & cognomine summis olim Regibus optatissimo, nobis quidem *Evergetes* verè dicende. Ex Musæo. V. Kal. April. *ciō rō cyr.*

Illustriss. Cⁿⁱ T.

Addictissimus

IACOBVS LEGTIVS.

POETARVM GRAECORVM

LECTORI, S.

Vi Poetas, praesertim Graecos, ita euoluunt, ut nihil hinc nisi voluptatem venientur, & sententias quasdam, ceu flosculos, inde colligant, perinde facere mihi videntur ac si quis fertilissimum agrum tantum animi causa colat, ut floribus in eo natis aliquando se coronet, fructuum, quos inde vberissimos percipere poterat, curam plane neglecta, hunc nemo, opinor, prudentem & conomum recte dixerit. Et si enim voluptatem ex Homeri & aliorum lectione variam capere licet, quod natura ferè ita comparatum est, ut cum maxima utilitate summa veraque voluptas coniuncta sit, haud tamen ea praecipua debet esse cogitatio: sed alia maior & potior occurrit, nempe ut quemadmodum in sua re familiari prudentes homines solent, ita initio statim nobiscum rationem incamus, ecquod opere pretium facturi simus, his vel illis scriptoribus euoluendis. Quod idem si in Homero & heroici carminis scriptoribus Graecis attentè perlegendis facimus, tum nobis statim innumerus commodorum numerus occurret, & velut *in aëre purpureo*, quæ affatim & pleno, quod aiunt, sinu ex his scriptis petere possimus. Quæ si quis oratione comprehendere, aut singula enumerare conetur,

-- Libyci velit aquoris idem

Dicere quàm multa Zephyro turbentur arena,

Aut ubi nauigiis violentior incidit Eurus,

Nosse quot longè veniant ad littora fluctus.

Pauca quædam de ingenti acervo seligere, & quæ in hoc poetarum nobili thesauro latent strictim breuiterque recensere nec erit inutile, neque absurdum. Ut nihil nunc dicam de ea doctrina quæ rerum naturam continet, quæ cælestium orbium syderumque vices, ortus & occasus tradit, quæ humani corporis harmoniam, membrorum *omniumque* variâsque affectiones demonstrat, nec de recondita doctrina in poetis nostris inclusa disseram, ad notiora propero. Quod dabitur præceptum ad mores bene instituendos, à sapientibus Ethnicis vnquam traditum, cuius non sit in hoc opere aliquod illustre exemplum? quod in vita officium, aut quod omnino negotium, cuius non in eodem expressa sit effigies? Hic patent de omnibus rebus & negotiis cogitationes, quæ quidem ab humana mente concipi possunt, humanissimæ, dulcissimæ, sapientissimæ. Virtutum commendatio, vitiorum detestatio multiplex in Hesiodo, Homero & aliis elucet. Communibus & utilissimis regulis ac præceptis morum, vitæque & civilium officiorum, quorum in omnibus vitæ actionibus vsus latissimè patet, abundant: multa docent, multa sapienter monent, teneræ ætati honestissimas & suauissimas notitias modestiæ, veritatis, ac reliquarum virtutum instillant, suauitatis ac morum ingenuorum prudentes magistri, qui in iuuenibus quendam quasi experientiam rerum præstant ac efficiunt:

Qui, quid sit pulchrum, quid turpe, quid utile, quid non,

Plenius & melius Chrysippa & Crantore dicunt.

Alias philosophiæ partes, eloquij facundiam, vim, efficaciam, ornamenta eximia, non attingo. Sed obiectiones quasdam aduersus poetas Graecos sparsas diluere præstat. Quod deos fingant ac de religione ridicula, absurda, impia prodiderint, exprobratur. Ethnici sanè de summa pietatis malè statuerunt, nec cæci de coloribus potuerunt iudicare. Quæ suo seculo, solo, cælo cognita, culta sunt, & religionis corruptæ formam quam acceperant, aliis tradiderunt. Fontes veritatis sacræ, summo Dei beneficio, hodie aperti sunt, ad quos tutò confugere licet, ut ex his aquæ salutes hauriantur. Sed remotis fabularum inuolucris, in Poetis multa leguntur, quæ aperte docent quod sit Deus, quod res humanas curet, qui sit *πρωτόθεος*, bonos protegat, benedictionibus eos cumulet, ma-

lōq; minis rationibus reprimat & opprimat. Fabulas equidem paulō auidius & frequen-
 tius persequuntur, sed in quibus ad mores hominum rerūq; naturam alludūt, poeticiis
 fascis grauiā praecepta constringentes, vt mos tulit illorū temporū. Quod in descri-
 bendis & mouendis affectibus nitij nonnullis videntur, immeritō fit. Nam tales rerū
 atq; hominum imagines proposuerant, quales essent in rerū natura populorūque
 & principum conuersatione. Commentis de Ioue, Iunone, maioribus minoribūque diis
 (sub quorū nomine Physices & Eschicæ arcana non pauca occultantur) à iudicij con-
 spectu remotis, prodigiosas & à communi sensu abhorrentes sententias non finxerunt,
 sed ea suis expresserunt versibus, quæ quam maximè inter homines vīitata sensūque
 communi consentanea essent. Affectus omneis descriptionibus luculentis expresse-
 runt, talēque heroas quales ea tulit ætas descripserunt, qui & humanis casibus obno-
 xij essent, nīdēque mouerentur. Nobis consiliorum, affectuum, actionum, negotiorum,
 hominum, regionum, locorum vītatas imagines proposuerunt vt plurimū, nec illa
 paradoxa persecuti sunt, quibus ex philosophis nonnulli impendit delectantur. In ferro-
 rum & camporum Elysiorum poeticæ descriptiones animorum immortalitatem, diui-
 nam iustitiam, lineis quibusdam obscurioribus, in summa totius Græciæ caligine circa
 res diuinas & æternas, obumbrant. Nec propterea poetæ ex omni republica eliminandi
 fuerunt, sed figuratē dicta à propriis distinguenda, vt vtilis vitæ humanæ praeceptores
 aliquando exaudirentur. Quanti fecerint veteres Poetarum Græcorum ingenium Plu-
 tarchus refert variis locis, nec exempla proferre vel apophthegmata describere fert ani-
 mus: quod Alexander de Homeri Iliade, nos Græcorum poetarum opus precioso quo-
 dam musæorum nostrorum in serinio recondemus, vt nonnunquam vtili dulci lectione
 animum pascamus. Studia verō ista quod multi fugiant, aut persequantur veluti canes
 Nilum, minimè miramur. Et in aperto campo ranam ciconia, canis leporem, homo ali-
 quid præstantius venatur: ita varius est qui de poetarum lectione decerpitur fructus, pro
 lectorum modulo & captu. Euidens & certum publicæ calamitatis argumentum, quod
 antiquitatis arcana poetica tā multis ridicula & inutilia apparent. Nos verō illiberabili-
 bus istorum cogitationibus, sordidissimisque sermionibus minimè moueamur. Non di-
 gni sunt, qui his initientur Musarum sacris, quicunque turpis quæstus gratiā hæc longè
 præstantiora bona superciliosè contemnunt. Quæstui non seruiunt Homerus, Hesiodus,
 & alij. Sed eò meliores: dedignatur enim musæ seueriores proflare, & in quæstu pro im-
 pudicis sedere. Meminerint verō isti, qui ad priuatum commodum omnia referunt, qui
 diuitiarum euanescentium tumida timidāque possessione fortunæ felicitatem metiun-
 tur, amplecti se fragilia & inconstantissima bona, ipsis etiam possessoribus sæpe exitialia,
 vniūque horulæ momento vniuersum illud aureum somnium seque adeo ipsos fundi-
 tus euertere posse. Quod si, propter inopiam & contemptum, poetica studia (non ad versus
 conscribendos, sed potius ad mores informandos, pace bellōque claros homines effi-
 ciendos, instituta) excluduntur, humanitas, virtus, honestas, musarum alumna, quarum
 parens Homerus, alij nutritij dicendi sunt, eadem opera excludantur. Sed ne diutius te
 detineamus, Lector, poetis nostris hoc inscribimus *ἔνθα γαίης*;

*Non est magna domus. quid tum? sub paupere tecto
 Sæpe etiam virtus ingeniosa latet.*

Vale.

EORVM QVI POETAS GRAECOS HOC VO- LVMINE COLLECTOS LATINE INTERPRE- TATI SVNT, NOMINA.

Homerum *obertus Giphanius* I. C. interpretatus est.
Hesiodi Opera & Dicae *Spondanus*. reliqua *Anonymus*.
Orphei Argonautica. *Anonymus*. reliqua *Renatus Perdrig-
 rini*.
Callimachi hymnos & epigrammata *Nicodemus Frischlinus*.
Aratum & Dionysium *Jacobus Gertius*.
Nicandri Theriaca *Jacobus Gertius*. *Alexipharmaca* *Ioannes
 Gertius*.
Theocritum, Moschum, Bionem, *Anonymus*.

Coluthum *Stephanus Pbelius*.
Tryphiodorum *Michael Neander*.
Simonis Rhodij Oua, alas, securim, *Cl. Auberius Trinius*, *arianus
 Musæum*, *Theognidem*, *Phocylidem*, *Pythagoræ* aurea car-
 mina, & alia fragmenta, *Anonymus*.
Apollonium Rhodium *Ioannes Hartungus*.
Oppianum *Conradus Rusterhusius*.
Coimtum Smyrnaeum *Laurentius Rhodemannus*.
Nonni Dionysiaci *Edhardus Laderus*.

EX ORATIONE S. BASILII

QUOMODO IUVENES E GRÆCO-

rum scriptis utilitatem percipiant.

770

MΗ θάυμαζετέ ὃ εἰ καὶ καθ' ἑκά-
στην ἡμέραν εἰς διδασκαλίας
ροῦσθε, καὶ τοῖς ἐλλογίμοις ἔν-
ταλαιάν ἀνδράν δι' ὧν κατα-
λγοῦνται λόγων συγγινομένοις
ὑμῖν, αὐτὸς τὴ παρ' ἐμαυτοῦ λυ-
σιτελέεσθον ἐξυδρηνέτω φημί.

Τίπο μὲν ἐν αὐτῷ καὶ συμβαλόντων ἦκα, τὸ μὴ δεῖν εἰς
ἀπαξ τοῖς ἀνδράσι τοῦτοις, ὡς περ πλοῖα, τὰ πηδαλία
τῆς ὁδοῦ αὐτῶν ὡς ἀποδύντας, ἢ περ αὐτῶν ἀγῶσι, ταύτην
συνέπειαν· ἀλλ' ὅσον ἐν χρησίμῳ αὐτῶν διχομήτοις,
εἰδέναι τὴν καὶ παρελθεῖν. ἴνα ἐν ἐν ταῦτα ὅπως
διχεσθῶμεν, τίπο δὴ καὶ διδάξω, ἐν δὲν ἐλὼν. ἡμεῖς, ὡ
παῖδες, εἰδέναι ὅτι χρῆμα πάντα πασι τὸ ἀνθρώπινον βίον
ἔστιν ἀπολαύματα· ἔτ' ὅρα δὲν τι νομίζομεν ὅλως,
οὐτ' ὁνομαζόμεν, ὃ τὴν συντέλειαν ἡμῖν ἀρετὴν τοῦτου
παίει. ἔκκειν προσηλίων ἀφελαιεῖαι, ἐκίσχον σά-
μπος, καὶ γὰρ ἄλλος, οὐ μέγα δὲ, οὐ τὰς ὡς πάντων ἀ-
νθρώπων τιμῆς, καὶ βασιλείαν αὐτῶν, ἐκ ὅτι αὐτοῖς
ἔστιν ἀνθρώπων, μέγα, ἀλλ' οὐδὲ ὁλῆς ἀξίον κέλε-
μεν, ἢ τοῖς ἔχοντες ὑποβλέπομεν· ἀλλ' ὅτι μακρό-
τερον προσηλίων τὰς ἐλπίδας, καὶ πρὸς ἐτέρον βίου πα-
ραπάλαιον ἅπαντα ὁράτωμεν. ἀ μὲν οὖν αὐτὴ συντε-
λεῖ πρὸς τῶν ἡμῖν, ὡς παῖς τὴ καὶ δίδωκεν παῖ-
τι ἐνὶ χερσὶ φαμεν· τὰ ὅτι οὐκ ἐξικνέμεθα πρὸς ἐκεί-
νου, οὐδὲν ὁλῆς ἀξία πάροραν. Et mox, εἰς δὴ τῶν
ἄλλων μὲν ἰσχυροὶ λόγοι, δι' ἀπορρήτων ἡμῶς ἐκπα-
ιδευτῆς. ἔως γὰρ μὲν ἀπὸ τῆς ἡλικίας ἐπακούειν τῆ
βέβαιος τῆς ὁδοῦ αὐτῶν οὐχ οἶοντε, ἐν ἐτέροις καὶ πάν-
τη διηκούσαν, ὡς περ ἐν σκῆπῳ καὶ κατὰ πῆλιν, τὰ δ'
ἡμῶς ὁμοῖα τῶς προσηλίων ζόμεθα, τοῖς ἐν τοῖς
παισὶν τὰς μελέτας ποιούμενοις ὑμῶν οἷον
ὁ χρηστομύτης καὶ ὁρῆσται τὸ ἐμπειρίαν καὶ σπῆλιν
ὅτι τῶν ἀγῶνων, ἔκ τ' ἐκ παιδείας ἀπολαύουσι κέρδους.
καὶ ἡμεῖς δὴ οὐκ ἀγῶνα προσηλίων πάντων ἀγῶνων μέ-
γιστον νομίζοντες χρεῶν ὑπὸ πάντων ποιητέον ἡμῖν καὶ πο-
νητέον εἰς δύναμιν. ὅτι τῶν τοῦτου ὡς ἀποδύνει καὶ
πομπῆς καὶ λογοποιοῖς καὶ ῥήτορι, καὶ πᾶσιν ἀνθρώποις
ἐπιλαμπρῶν, ὅθεν αὐτὴ μέλλει πρὸς τῶν τῆς ψυχῆς ἐπιμέ-
λειαν ἀφελαιεῖαι τῆς ἰσχυρίας. ὡς περ οὖν οἱ δόλοισι
ὡς ἀποδύνει πρὸς τῶν διηκούσαν, ὡς περ οὖν οἱ δόλοισι
αὐτῶν τὸ διδάσκειν τὸ βαλεῖν, οὕτως τὸ αὐτὸς ἐπακούσαν,
ὡς περ οὖν αὐτὴ τὴν ἐπὶ τῶν ἡμῶν τὴν αὐτὸν δὴ καὶ ἡμεῖς
ἔσται, εἰ μέλλοι ἀνέκλυτος ἡμῖν ἢ τῶν καλῶν ὡς ἀ-
ποδύνει δὲ αὐτῶν, τοῖς ἔξω δὴ τοῦτοις προσηλίων, τῶν
παισὶν τῶν ἱερῶν καὶ ἀπορρήτων ἐπακούσαν, τὰ πα-
ιδευτῆς καὶ οἶον ἐν ὑδατὶ τῶν ἡλίων ὅραν ἐπιδέντες,
ἐπὶ αὐτῶν πρὸς ἀποδύνει τῶν φωτὶ τὰς ὀφθαλμοὺς μὲν

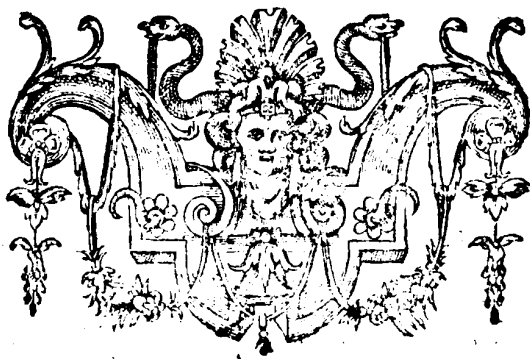

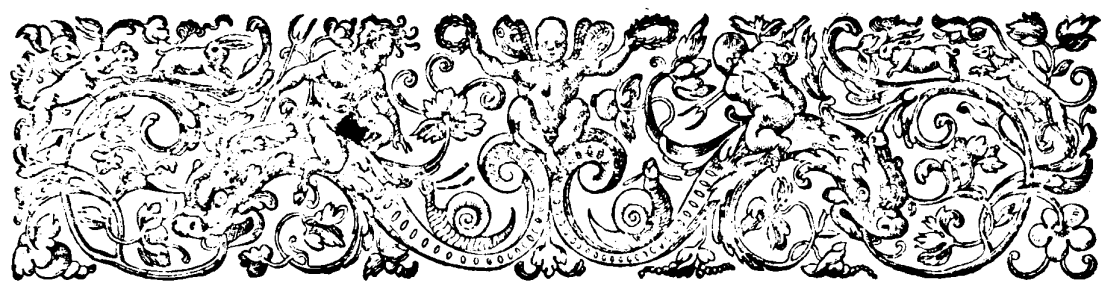
NE miremini verò, si vobis qui
ad magistros quotidie itatis,
& cum doctissimis quibusque
antiquorum viris, in iis quos
reliquerunt libris, conuersa-
mini, ego quoque me aliquid
ex me ipso conducibilis in-
uenisse aio. Hoc equidē ipsum
& consulturus venio; Non oportere scilicet omni-
no ac semel viris istis, ceu nauigij, gubernaculis
mentis [animique] veitri traditis, quacumque du-
cant, eā consequi: sed iis [dumtaxat] quæ vtilia in
eis sunt, desumptis, nosse quænam in eis etiam ne-
gligenda sint. Quænam igitur hæc sint, & quomo-
do diiudicanda, id quoque docebo, exinde capto
initio. Nos, ὁ pueri, nihil omnino hanc vitam hu-
manam esse exultimamus: nec bonum quid in vni-
uersum iudicamus aut nominamus, cuius consum-
matio nobis ad hanc [dumtaxat vitam] pertingit
Quapropter non maiorum illustrem splendorem,
non vires corporis, non formæ pulchritudinem, non
staturæ magnitudinem, non eos qui ab omni ho-
minum genere habentur honores, nō regnum ipsum,
non denique quidquid aliquis rerum humanarum
protulerit, magnum, ac ne optatu quidem dignum
iudicamus, aut qui iis potiti sunt, suspicimus: sed
lōgius spe nostra progredimur, & ad alius vitæ com-
parationem omnes actiones nostras referimus. Quæ-
cumque igitur ad eam nobis conferunt, diligenda
totisque viribus consecretanda esse dicimus: quæ ve-
rò ad eam non ferunt, tamquam nullius pretij despi-
canda. Et mox, Ad hanc ergo ducunt sacræ literæ, se-
cretis nos præceptis erudientes. Verumtamen quam-
diu per ætatem profundam earum mentē auditu asse-
qui non licet, in aliis non toto ab illis cælo distanti-
bus, velut in vmbreis quibusdam & speculis, animi o-
culos interea quodā quasi præludio exercitamus; eos
qui in theatricis studiū ponunt, imitantes; qui quum
modulata manuum gesticulatione ac saltatione peri-
tiam sibi pepererūt in istis certaminibus, lucro ex eo
ludicro proveniente fruuntur. Et nobis igitur certa-
men certaminum omnium maximum propositū esse
putandum est: pro quo facienda nobis omnia, & pro
viribus elaborandum est. Ad quod vt nos compare-
mus, & poetæ, & historici, & oratores, & omnes o-
mnino homines, frequentandi sunt, vndecumque ali-
quid utilitatis ad animum accurandum prouentu-
rus est. Quemadmodum igitur infēctores prius qua-
si curationibus quibusdam præparant quocumque
sit quod tincturam admittiturum est, atque ita deinde
florem inducunt, siue purpureus sit, siue alius: eo-
dem sanē modo & nos, si modo meluibilem apud
nos pulchri exultimationem permanere velimus,
profanis istis prius initiari, tunc ad sacrarum se-
cretarumque institutionum auditionem accedemus;
& velut in aqua solari intueri consuefacti, ita de-
mum ipsi [eius] oculis admouebimus. Si ergo

litteris istis [sacris scilicet ac profanis] aliqua est inter se affinitas, operæ precium in earum cognitione fecerimus: sin minus, saltem ex mutua earum inter se contentione diuersitatem perspexisse, non parum ad melioris confirmationem [proderit.] *Ei paulo post;* Dicitur ergo & Moyſes ille præcellens, cuius maximum ob sapientiam apud omnes homines nomen est, posteaquam in Ægyptiorum disciplinis animum exercitarat, ita deinde ad contemplationem *EIVS QVI EST* accessisse. Assimilique huic modo ferunt etiam inferioribus temporibus sapientem illum Danielem Babylone, cum Chaldæorum sapientiam didicisset, tunc demum diuinas attigisse disciplinas. Porro non inutilem animis rem esse profanas istas disciplinas, satis dictum est: consequens ergo fuerit ut quo modo participandum illis sit, deinceps differamus. Primum igitur, poetarum scriptis, (vtab iis exordiar) quoniā in omne genus varij sunt, non omnibus æquè adtendenda mens est: sed, si quidem bonorum virorum facta vel dicta vobis percenseant, amplexandum id atque æmulandum, & inmaximopere adnitendum ut tales sitis: si verò ad improbos homines imitatione sua deueniant, ea parte fingendi sunt, obstruendæque aures, non minus quàm Vlyſsem illi Sirenū cantus declinasse perhibent. Nam familiaris cum futilibus sermonibus consuetudo, ad res[eiusmodi] via quædā est. Quapropter omni cautione custodiendus nobis animus, ne per suaves verborum illecebras imprudentes peiorum aliquid assumamus: ut ij qui noxia pharmaca melle occultata admittunt. Non laudabimus ergo poetas si conuiciantes illudentesve imitentur, non si amantes aut temulentos effingant, non denique si mensa referta cantionibusque dissolutis beatitudinem definiant. Omnium verò minimè aures eis præbebimus si de diis verba faciant, maximè si de iis ita narrent quasi multi sint, ac ne ij quidem inter se concordēs. Frater enim à fratre apud eos dissidet, & parens à liberis: atque his rursus aduersus parentes infestissimum, ac ne denunciatum quidem bellum est. Deorum verò adulteria, & amores, coitusque in propatulo, atque in primis ipsius summi omnium capitis Iouis, ut ipsi quidem aiunt, quos vel in sermone de pecudibus narrare aliquis erubescat, scenicis relinquamus.

ἢ ὅστις οἰκειότης πρὸς ἀλλήλους τοῖς λόγοις, πρὸς ἄνδρα αὐτῶν ἢ γυναικὶς ὁμοίωτο· εἰ δὲ μή, ἀλλὰ πρὸς ἀλλήλους δέντας καταμαθεῖν τὸ δέχθαι, οὐ μικρὸν εἰς βλάβειν τῶν βελτίονος. Et paulo post: λέγεται τοίνυν καὶ Μωϋσῆς ἐκείνος ὁ πᾶν, οὗ μέγιστόν ἐστιν ὅτι σοφία πᾶσιν ἀνθρώποις ὀνομα, τοῖς Αἰγυπτίων μαθήμασιν ἐνδύμνασάμενος τὴν δόξαν, οὕτως πρὸς ἐλπίων τῇ θεωρίᾳ τῶν ὄντων. ὡς ἀπλησίως ὅ τούτω καὶ τοῖς κατὰ χρόνους τὸν σοφὸν Δανιὴλ ὅτι Βαβυλωνίους φασὶν τὴν σοφίαν Χαλδαίων καταμαθεῖν, τότε τῶν θεῶν ἀΐμασιν παρὰ δυνάμειν· ἀλλ' ὅτι μὴ οὐκ ἀχρηστοὶ ψυχῆς μαθήματα τὰ ἔξωθεν διὰ ταῦτα, ἰσχυρῶς εἰρηται. ὅπως γε μὴ αὐτῶν μετὰ τὴν ὕμνησιν, ἐξ ἧς αὐτὸς εἰρη λέγει. πρῶτον μὲν ἐν τοῖς ὡς αὐτῶν ποιητῶν, ἵν' ἐντεῦθεν ἀρξώμεθα, ἐπεὶ παντοδαποὶ τινὲς εἰσι, μὴ πᾶσιν ἐφεξῆς πρὸς ἐξέχον τὸ νῦν· ἀλλ' ὅταν ὡς τὰ ἀγαθῶν ἀνδρῶν πρᾶξεις ἢ λόγους ὑμῖν διέξωσιν, ἀρχάπνητε ἐζηλοῦν, καὶ ὅτι μέγιστα πειρασθῆτε τοιούτοις· ἐν ὅταν ὅτι μετὰ πρὸς ἀνδρας ἐλθῶσι τῇ μιμήσει, ταύτη δὲ φύσιν, ὅτι πρὸς ἀσολομύους τὰ ὦτα, οὐχ ἥτιον ἢ τὸ Ὀδυσσεὺς φασὶν ἐκείνοι τὰ τῶν Σεπτελίων μέλη. ἢ γὰρ πρὸς τοῖς φάσιν τῶν λόγων συνήθεια, ὁδὸς τις ὅστις ὅτι τὰ πρᾶγματα, διὸ δὴ πάση συλακῇ τὴν ψυχὴν τηρεῖται μὴ δεῖ τῆς τῶν λόγων ἡδονῆς ὡς ἀδελφοὶ πρὸς ἀνδρας τῶν χροίων, ὡς αὐτοὶ τὰ δηλητήρια μὲν τὰ μέγιστος πρὸς ἐλπίους. ἐπὶ τῶν ἐπαγεσθῶντα τὸς ποιητῶν ἐλπίους ἀνδρας, ἐπὶ σκώπτοντας, ἐκέρχονται ἢ μεθύοντες μεμεθύοις, ἐκ ὅταν ἔαπέξῃ πληθύνουσι καὶ ἀδελφῶν ἀειμύους τὸ δὲ ἀμύνοντες οὐκ ἐξῶν. πάντων ὅτι καὶ πρὸς θεῶν πρὸς ἀνδρας πρὸς ἐξομῶν, καὶ μετὰ ὅταν ὡς πρὸς πολλῶν τε αὐτῶν διέξωσι, καὶ τούτων ἐπὶ ὁμοιοτύπων. ἀδελφὸς γὰρ δὴ παρ' ἐκείνοις δεξασθῆται πρὸς ἀδελφόν, καὶ γυνεὺς πρὸς πατέρα καὶ τούτοις αὐτῶν πρὸς τοῖς τεκνόντας πόλεμος ὅστις ἀνέμυτος. μοιχείας ὅτι πρὸς καὶ ἐρωτᾶς καὶ μέγιστος ἀπαρδῶν, καὶ ταῦτα γὰρ μέγιστα τὴν κορυφαίαν πάντων καὶ ὑπάρχοντος Διὸς, ὡς αὐτοὶ λέγουσιν, αἱ καὶ πρὸς βροτοὺς μέγιστος τις λόγων ἐρυθρεάσκει, τοῖς ὅτι σκίλλης καὶ τριφύλλου.

ΟΜΗΡΟΥ

SCIPIONIS CARTEROMACHI PISTORIENSIS ORATIO DE laudibus literarum Græcarum.

QUAM varia multiplicaque sunt, viri studiosissimi, quæ apud diuersos homines bona non estaque existimantur, pro cuiusque commodo aut naturæ conuenientia: illud profecto optimum videri debet quod consensu omnium, aut certe probatissimorum, utilissimum humano generi natura edidit. Quod enim beneficia summa omnibus contulit, confertque quotidie, id non esse optimum, dici non potest, metitur enim bonitatem beneficentia. Disciplinis autem à diis immortalibus nihil utilius datum esse homini, tam nemini dubium esse video quam nihil animo ipso diuinius: cuius illæ sunt possessiones ac facultates. Neque verò obscura sunt aut ignota earum beneficia hominibus: quum & audiant ea quotidie, & videant, atque omnibus penè modis experiantur. Quod si disciplinæ utilissimæ, quantæ id dignitatis esse censendum est cuius hæc possunt a beneficio manarint in lucem? certe maximæ, & cui nihil anteponi vel possit, vel debeat. Id autem esse Græcæ præcipue linguam, quum egregios in quavis disciplina viros, non credidisse modò sed & tradidisse, vel legerim vel audierim, ipse quoque facit me in eandem sententiam adduci patior. Cuius rei vos certè iudices in præsentia facio, qui quum eiusmodi ornamentis insigniti omnes atque honestati prodeatis, Græca quoque vel in vobis ipsis admiramini, vel in aliis studio prosequimini. Existimo autem quicquid laudis vniuersis simul conueniat disciplinis, id omne Græcæ linguæ meritis non iniuria adscribi oportere. quod quàm verum sit, mox audietis. Iam enim hæc Græcæ linguæ laudes explorari accessimus, quantumque ex ea manarit utilitatis humano generi: quanquam ea Latinis præsertim hominibus contulerit semper, confertque possit in dies magis uti volentibus.

Igitur Græca lingua (si Græcorum scriptorum sua prodentium fidem sequimur) vetustissima nobilissimæque est. Quippe quæ non aliunde traxerit initium, sed apud suos homines veluti naturali quodam ortu prodierit in lucem, atque maioribus assidue incrementis inoleuerit. Nam quum Athenienses, quorum purior atque elegantior sermo est, *ἄνθρωποι* (hoc est indigenas, ipsosque fræ terræ perpetuos incolas, propriosque cultores) dici conueniat inter scriptores, quis non videt linguam quoque ipsam nò minus *ἄνθρωποι* dici debere? Sermo enim à natura homini datus, certam hominis ætatem necessario consequitur: nili quid impediatur, non enim possunt non loqui ho-

mines, expeditis præsertim loquutionis vocalibus instrumentis. at quàm alia quæ solum lingua usus credamus eos qui non aliunde migrarint, nisi ea quæ ipsos semper comitata sit? Quapropter hoc plus cæteris nobilitatis Græca lingua sortita esse videtur, quòd aliæ, hominum inuenta proculdubio sunt: hæc, naturalis quodammodo existimari potest: quandoquidem in eam primi illi homines nulla arte nullaque industria, sed naturali quodam instinctu ducti fuerint. Cur enim ea potius verba in mentem venerint illis hominibus nullius adhuc rei gnaris, quàm alia? Quippe natura ipsa omnium rerum prouida, ea voluit lingua institueret illos homines quæ ad sui postea indagacionem atque expressionem plus aliquid cæteris collatura esset humano generi. Quod non sefellit, tanto enim Græca lingua cæteras omnes antecellere videtur in tradenda rerum cognitione, quanto homo aliquis omnium rerum peritissimus, atque ingenio perspicacissimo ac propè diuino, hominem alium mediocris literaturæ, tenuissimæque à natura ingenij antecedit. Non modò enim disciplinas omnes quotquot vnquam fuerunt, & melius & copiosius Græca ipsa & peritissimæ & tradidit, sed & si alio sermone hæc exprimere aut effernitare, plurimùm necessariæ lucis ac propè veritatis ipsius abstuleris. Ideoque veluti manuum merito credi potest quicquid aliis literis scriptum legatur: si cum eo conferatur quod à Græcis proditum sit. Nec id hominum tantùm causa euenire dixeris, qui non eam vel curam, vel diligentiam adhibuerint in perquirendis rebus aut tradendis, quam Græci homines. Nam id quoque verè dicitur: (quid enim intentatum illis? ut Plinius inquit) sed ipse quoque cæterorum sermo non eam patitur expressionem quam Græcus. atque aded ut plus naturam efficere quàm verbis monstrari possit, in aliis quidem loquutionibus non procul absit à vero: in Græca autem tantum absit ut verè dicatur, ut melius etiam aliquanto atque significantius nonnulla ante oculos ponat, quàm natura ipsa molitur. Id autem Latini interim sermonis argumento intelligere licet: qui quum elegantissimus & sit & habeatur, à Græco tamen longè superatur. Diuus quippe Hieronymus, Proprietatem (inquit) Græcam Latinus sermo non exprimit. Quintilianus, Videtur mihi sermo ipse Romanus non recipere illam solis concessam Atticis venerem Celius. Adieci (inquit) sæpe animum ad vocabula rerum non paucissima, quæ neque singulis verbis ut à Græcis, neque si maxime pluribus eas res verbis dicamus, tam dilucidè tamque aptè demonstrari Latina oratione possunt quàm Græci ea dicunt prius vocibus. Et paulò post, Sed huius, inquit, tui erroris culpam esse

intelligo in mea scilicet infacundia, qui ne pluribus quidem verbis potuerim non obscurissime dicere quod à Græcis rectissime vno verbo & planissime dicitur. Cicero, quum Aristippi illud amico scriberet, Habeo, non habeo à Laide: Græcè, inquit, id melius. Lucrerius multa se Græcè dicere affirmat propter egestatem linguæ, & rerum nouitatem. Quod si Latinitas Græcitatem, ut sic dixerim, vsquequaque referre non potest, cui coniunctissima est, ac propè germana: quid alias linguas exultimemus, quibuscum nullum est illi commercium, nulla affinitas: sed (quod dici solet) diametro inter se distant? At habent & illæ suum fortasse nitorem, suam elegantiam. Equidem non negauerim inesse aliquid singulis propriæ venustatis. Neque enim verissime est ingenij cuiusvis homines nullam omnino curam proprij suscepisse sermonis.

Quin potius, quemadmodum colendorum agrorum apud omnes pro loci ac cæli qualitate vsus est, sed aliis asperius solum, ac natura ipsa horridius multum vericulus respuit ac negligit: aliis contrà mitius ac placidius omnem admittit curam, omnemque industriam: sic quævis loquutio splendoris quidem aliquid in se retinet: sed cæteris multa negata sunt, Græca omnia vna complexa est, atque eousque ut quæ apud omnes alias peculiaria natiuæque sunt, ipsa quoque reddat non minus eleganter quàm apud illas ipsas habeantur: nulla autem vim eius penitissimam possit exprimere. Quo fit ut nostri, quoties aliquid efferre cogitant, quo nil venustius, nil elegantius intelligi velint, Atticos, lepores, Atticos sales, Atticam venerem, Atticam eloquentiam, aut Atticum demum aliquid id esse dicant. Quamobrem quod de Platone inquit Cicero, Iouem, si loqui velit, non aliter loquuturum quàm scripserit Plato: si idem aut simile quiddam de Græca lingua pronuntiemus, non absurde dicturos nos arbitror, naturam, si loqui velit, non aliter quàm Græcè loquuturam. Quod & re ipsa comprobauit, sua siquidem mysteria omnibus sanè hominibus in medio proposuit perquirenda, ut cuius in eius arcanis liceret ingenium exercere: at perfectam de iis ipsis atque absolutam tradere cognitionem, Græcis procul dubio solis concessisse & quasi diuinitus reseruasse videtur. Itaque soleo mecum ipse quosdam ex Græcis ridere nonnunquam, qui ad eò sibi inuidere videantur ut quicquid in disciplinis Græci profecerint, id aliorum inuentis totum tribuere contentur. Quid enim (quæso) sunt aliorum inuenta nisi minuta quædam & pusilla, quæ casu magis quàm ratione habita iure existimes? ut liceat in his poetica illa uti sententia, *ἡ τύχη κρύπτει τὰ μυστήρια*, id est, fortuna artem peperit. At verò quæ à Græcis & comperta sunt & tradita, non tam homines explorasse aut retulisse credas, quàm naturam ipsam de se singula prodidisse: atque ad eò ut in cæterorum scriptis illorum ipsorum hominum sermo sit, in Græcis natura ipsa, quod dixi, loqui videatur.

Quod si aut tempus aut locus pateretur singulas nos vel scientias prosequi, vel artes, ut quæ à Græcis & inuenta in his & tradita sunt, cum cæterorum omnium quos scimus, traditionibus conferremus: profecto nemo vestrū (ut arbitror) relinqueretur, qui non tantum Græcà à cæteris distare magnitudine fateretur quantum elephantem à culice. Quid enim (ut alia omittam) philosophia ipsa, omnium scientiarum parens ac domina, adiumenti vnuquam habuit ab alio genere quàm à Græcis? tantum enim abest ut quicquam cæteri contulerent philosophiæ, ut si qui etiam è barbaris eius aliquando studio incensi fuerint, ad Græcos migrarint: atque ne siquid ex philosophia posteris relinquere voluerint, non sua magis quàm

Græca lingua efferre dignum iudicarint: non tam remunerandi gratia (ut exultimo) eam linguam cui acceptum referrent quicquid scirent, quàm quod aut insolens aut impossibile videretur, vel disci vel tradi rectè philosophiam alio quàm Græco sermone. Hinc Toxaris atque Anacharsis è Scythia Athenas philosophandi studio se contulerunt: Chion è Ponto. Cuius, & superioris Anachartidis, extant Græcæ quoque epistolæ perquam elegantes, nec minus præceptis replete. Phauorinus verò è Gallia, non modò plurima Græcè in philosophia conscripsit, sed & Romæ quoque, ubi vixit, multa sæpe Græcè disputauit: quem admodum Gellius ex nostris, ex Græcis Philostratus, autores sunt. Philon ludæus non Hebraicè magis quàm Græcè philosophiam illustrare conatus est. Musonius autem omniam Stoicorum Neronis tempestate celebrimus, quum è Vulsinio esset, Romæ proxima vrbe, Græcis potius scriptis quàm Latinis monumentis philosophiam augere voluit. Præterea quot Syri, quot Ægyptij, quot Thraces philosophiæ mysteria Græcè scripserint: Orpheum, Musæum, qui tametsi inter poetas connumerantur, attamen possunt & philosophiæ adscribi, quum vetus illa theologia non nisi carminibus texeretur. Sed quid opus est alios connumerare? quum Aristotelem ipsum philosophiæ magistrum, Thracia nobis tulerit, Græcia excoluerit.

Cuius celebriores quoque expositores non Græci, Græcè eum interpretati sunt: Porphyrius è Phœnicia, Iamblicus è Syria, Ammonius & Philoponus ex Ægypto, Simplicius è Phrygia. Quin & in aliis quoque artibus multi multa Græcè scripserunt, non Græci: de grammatica, exactissime Apollonius & Herodianus Ægyptij: de musica atque astrologia, Ptolemæus itidem: arithmetica Nicomachus & Iamblicus, Syri: & geometriz non nihil. Dialecticæ quoque ante Aristotelem ab Archyta Tarentino scriptum aliquid legimus. Neque id nunc dico, non posse homines aliter philosophari quàm Græcè: sed quicquid cæteri philosophati fuerint, aut inchoatum quiddam aut non absolutum consistere, sed quod extremam & quasi Apelleam manum desideret. At dicet aliquis, Pythagoram, Platonem, atque alios philosophandi studio in Ægyptum se contulisse. Ego verò non negauerim aliquid inde in Græciam retulisse hos viros, ex iis præsertim quæ ad diuinitatem pertinent, quæ ab Hebræis multo antè in Ægyptum pulsas mansisse verisimile est. Nam & legisse Platonem à Hebræica scripta, & lecta imitatum fuisse, autor est Eusebius, atque ea in Græcam linguam translata: quando & Trismegistum, qui omnem pene veritatem (ut ait Lactantius) nescio quo modo inuestigauit, Græcè scripsisse videmus. Hebraicam tamen veritatem interim excipio, nam de humanis rebus atque artibus agimus, non de diuinis inuentis: quanquam hæc quoque postea à Græcis potissimum explicata sunt, quum ratio propagandæ veritatis iam non refragabatur. Quid quod & Indos philosophos Græcæ linguæ ignaros non fuisse scribit Philostratus, & cum Tyanensi Apollonio Græcè nonnunquam fuisse loquutos?

Atque hæc de Græca lingua, quantum vel nobilitate, vel vsu cæteras antecellat, dicta sufficiant: nunc quantum Latino sermoni adrumenti præstet, dicemus. Nam aliæ profecto loquutiones sciri sine Græca lingua parum rectè possunt: ut verò optime loquantur, nihil impedit. At Latinus sermo ne loqui quidem potest exacte sine Græcæ linguæ cognitione: tantum vel cognationis vel coniunctionis cum illa sortita est hæc nostra, ut esse fortasse possit sine illa, bene autem esse

non possit. Quemadmodum homo sine virtute ut sit, nihil prohibet: ut verò bene sit, fieri non potest, si virtus non adsit. Quare quid aliud esse dicemus Græcam linguam, si ad Latinam referatur, quàm eius virtutem, ex qua illi felicitas comparetur? Quod si Ovidianum illud sub eius persona prætulerimus, non ab re fortasse dixerimus,

Ergo ego sum virtus, ego sum tibi nobile regnum.

Minimè autem indignari debet sermo Latinus quoddè Græco manarit, sed gloriari potius: nam quod ab optimo autore initium sui traxerit, fieri non potest quin sit & ipsum optimum, atque illi proximum. Non potest ergo non esse cuius rei accomodatissimus Latinus sermo, qui è Græco processerit: ac mihi sanè videtur, quum vtrunque considero, nihil aliud esse Latinus sermo quàm Græci exemplum atque imago: ut quicquid in illo sit, in hoc quoque eniteat. Principio enim si elementa, ac literas, earum inter se contextum intueare, eandem in vtrisque inueneris rationem: si verba ac voces, eodem modo significare, eodemque modo necti ac construi, ac penè vim habere eandem. Ideoque si quæ etiamnum innouanda nobis ac fingenda sint, ita demum habitura fidem dixit Horatius, si Græco fonte cadant. Nam & multa nos à Græcis accepta transpositis literis nostra fecimus. *μωφάδ* illi Dorica lingua dicunt, nos formam: illi *ῥαπῆξ*, nos rapax, multa immutatis, *φάρ*, fur: *νῆξ*, nox, multa additis, *ῥῆξ*, serpens, *ῥαπῆξ*, serpyllum, multa eadem permansere. Infinitum esset omnia persequi, ut dictionum eadem ratio, ut nominum ac verborum inflexio, ut præpositionum, aduerbiorum, conjunctionum eadem obseruatio: sed minutiora hæc quàm vt in præsentia examinanda sint, & à nostris grammaticis abundè tractata. Orationis verò compositio ita pendet è Græco, ut quæcunque à Græcis tradita sint in ratione dicendi, eadem à Latinis & seruentur & seruari iubeantur. nam & quas dicunt sententiarum & quas orationis figuras, in vfu à Latinis non minus receptæ sunt quàm à Græcis, & earum nomina aut Græca adhuc vsurpantur, aut Græcorum imitatione significantur, vini quoque rei appellatione ipsa exprimentia: quam qui non vident, rem quoque ipsam non diligenter animaduertunt. Neque verò casu euenisse dixeris tantam hanc conuenientiam, sed industria, sed prouidentia. quare non nisi Græca lingua duce procedere Latinam posse, verissimè affirmari potest. Quemadmodum enim, si principium rei atque origo nesciatur, sciri ea res non satis rectè potest: ita Latina lingua, si Græca ignoretur, ut bene teneatur, non sit verissimile.

Quod si te ad disciplinas artésque contuleris, ac rerum cognitionem sectari volueris: iam verò hîc quàm penè nihil effeceris, si te Græcis priuaris? Omitto enim grammaticam, quæ, ut multa habet propria peculiariâque in vnoquoque loquendi genere, sic multa etiam retinet Græcæ Latineque linguæ ita communia, ut quod de altera tradatur, alteri non minus conueniat. quare Græcis quoque niti autoribus ad nostrum loquendi vsum non renuere nostri. At verò Dialectica tam potest sine Græcis literis incolumis sciri quàm sine Aristotele. nisi fortè à recentioribus vel nosci vel tradi melius existimemus: aut iis libris perdisci posse, qui ex Aristotele tralati habeantur: quos si aspiciat ipse, non recognoscat, sed (quod de aquila dici solet, pullos naçta non legitimos) reiiciat, ac nolit pro suis quippe qui Aristotelici solis radios non ferant. Possem hoc loco afferre singula quoque vocabula quibus vtuntur dialectici, quæ aut Græca habeantur, aut Græcorum imitatione sint

facta: quorum etiam nonnulla malè à recentioribus accipiuntur. in his enim Græca ratio sequenda est: quam qui ignorant, sæpe falluntur. Quàm multa autem sunt apud ipsum Aristotelem, quæ aut Latine transferri optinè nequeunt, aut, si transferantur, sensum ipsum Græcum non vsquequaque reddant? Quod ea de causa dictum velim, quoddè nonnulli existimant, si legant Aristotelicas quasunque translationes, statim se sententiam tenere philosophi. Quæ res plerosque fallit, & quidem non indoctos: quum & qui transferunt, plerunque ipsi hallucinentur, atque aliud pro alio reddant: & qui legunt, aliter plerunque accipiunt quàm ab eo dicantur. Tam igitur Aristoteles sine Græcis literis intelligi optinè potest, quàm sine se. Quomodo enim vim saltem ipsam Aristotelicæ loquutionis intelligent, quàm ille adeo elaborauit ut aditum eo pacto suæ philosophiæ præcluserit focordibus atque inertibus ingeniis? Quanquam sunt qui hæc sanè non magni faciant, immo verò & contemnant: qui & dialecticæ vsum longè melius teneri hac nostra tempestate affirmant quàm Aristoteles ipse calluerit. Quæ res vellem equidem, pro mea in nostros viros beneuolentia, tam verè quàm animosè diceretur. Sed nos hæc aliorum iudicio relinquimus: ne, quod Græcè dicitur, *ἡ δὲ τὰ ἰσχυρότερα πειθίζει*: néve, dum alios arrogantiz fortasse arguimus, ipsi arrogantiores reperiatur, qui supra crepidam iudicare audeamus.

Transseo igitur ad poeticam, cuius & inuentio & vsum, ita totus Græcorum est, ut quod de furore ait Plato, inanem esse hominis conatum qui sine furoris ea quam vult specie ad poeticas fores accesserit, de ignaro Græcarum literarum dici possit, incassum scilicet eum laborare. nunquam enim ingressurum musarum penetralia. Nam, ut omittam principem omnium Homerum,

-- à quo, seu fonte perenni,

Vatum Pieris ora rigantur aquis:

ut alios Græcos poetas, qui quasi viam strauère posteris ad quoduis poematis genus: nonne fabulæ ac figmenta ipsa poetica, quibus tota vis atque vniuersa penè constat poësis, ita Græcorum propria sunt, ut vel ab illis sint accipienda, vel illorum more consingenda? Quod si qua etiam à nostris conscripta extant, ea autè Græcis pendunt, aut manca sunt, & ad Græcos nihilominus referenda. Quin & figuræ ipsæ verborum, & quos tropos appellant, translationes, comparationes, similitudines, (quæ quasi condimenta sunt totius poetice compositionis) vel à Græcis mutuanda sunt, vel illorum imitatione tractanda. Ideoque inquit Horatius,

-- vos exemplaria Græca

Nocturna versate manu, versate diurna.

Inuentio quoque ita Græcorum penè peculiaris est, ut nostri, quotiens aliquid acutius aut elegantius afferre volunt, id totum à Græcis transferant, integris sententiis verbisque seruat. Quid quoddè & nomina ipsa vel locorum vel hominum, quibus in poësi nonnunquam uti cogare, Græca sunt magna ex parte? in quibus, si Græcam originem ignores, plerunque fallere necesse est. Quod non modò nostræ tempestatis hominibus contigit, alioqui non indoctis: sed & veterum nonnullis, ut Sidonio, Prudentio, Arator, Iuueno: qui Græcorum nominum quantitate sæpe sunt abusi. Carminum insuper, numerorum, pedumque genera, Græcæ habent & originem & appellationem. quæ tamen à nostris quoque tradantur, attamen à Græcis & copiosius explicantur, & melius intelliguntur. Rursus verborum ac sententiarum copia à Græcis tota sumenda.

est: quibus (vt ait Martialis) nihil est negatum. si qua enim sit apud nos dictionum compositio faciēda, aut vocabulum innouandū, sequenda est Græca figuratio: ac, si qua in syllabarū quantitate licentia vti velis, nili Græcam adhibeas obseruationem, non probabere, sed aut argutūle aut imperitē fecisse videbere. Itaque non immeritō Aristophanes nugas ac deliramenta cæteras omnes nationes existimari voluit in iudicandis poetis exceptis Atheniensibus: quos & natura sapientissimos appellauit. Nec iniuria Mineruam iidem totam sibi vendicant, quum & cæteri dij, qui aut poetica aut eloquentiæ numina esse creduntur, Græcis & ipsi adscribantur. nam (vt inquit Horatius)

Græcis ingenium, Græcis de diis ore rotundo Musa loqui.

Ac de poetica quoque hætenus.

At (puto) orator euadet quis egregius sine Græcis literis, Cicerone duce. Negari profectō non potest, Marcum Tullium, veluti normam esse dicendi in sermone nostro, si tota teneatur in eo vis atque vniuersa dicendi ratio: sed id quī fieri potest sine Græcis literis? Quemadmodū enim in disciplinis, qui ante Aristotelem philosophi mathematiciue clauere, vsos esse nonnunquam demonstrandi figuris, sicut qui scribant, sed demonstrationem omnino ignorasse: eodem modo potest & quis sine Græcis literis loqui fortasse ex arte aliquid, sed id vt se facere sentiat, aut quo modo fiat vt sciat, vix credi potest. Vis enim ipsa dicendi tota pendet ē Græco tanquam ē sui autore. Huc accedit, quōd quæ de arte à nostris traduntur, aut confusa sunt & inuoluta, aut parum idonea ad explicanda singula quæ in orationis artificio latent: quæ verō à Græcis, anxia penē dixerim diligentia & obseruata sunt & perquisita. denique cæterarum artium aut scientiarum potest in alios quoque nonnihil redundare: at oratoriæ inuentio atque vsus totus Græcis debetur. Quod ne Virgilium quidem dissimulare potuisse palam est, quum inquit, *Orabunt causas alij melius*. Nulla enim verborum magis patitur ornatum quàm Græca lingua: atque adeo vt non veritus sit pronunciare. Aristides, aliorum omnium non barbarorum modō (vt ait) sed Græcorum quoque loquutionem, si cum Atheniensium sermone compareretur, puerorum esse balbutientium vocem. Quod tamen nimis magnificē dicitur, attamen non procul abest à vero. Idem enim de Attica Venere dici potest, quod de Periclis eloquutione scriptum reliquere tum Eupolis, tum Aristophanes: in eius scilicet labris leporem ac persuasionis deam insedissee: atque in eorum mentibus qui audissent, quasi quosdam aculeos relinqui solitos: demum fulgere eum, tonareque, atque omnia permiscere. Demosthenes quoque Athenienses ipsos eo minus credi à cæteris queritur, quo paratiores sint ad dicendum quàm cæteri. Hinc Cicero noster, tamen tantus in eloquentia, se quidem conari, Demosthenem autem perficere: se velle, Demosthenem posse, ingenuē professus est. Et Quintilianus Ciceronem à Demosthene quantus fuit, effectum scribit. Quo fit vt non falso Aristides dixerit Athenienses solos trophæum sibi erexisse, nullo sanguine, subactis omnibus gentibus oratione ac disciplinis: proindeque homines se suosque à diis immortalibus petere optareque vt Atheniensibus potissimum similes euadant doctrina atque ingeniorum cultu: qui cibus humani animi esse censetur: cuius inuentio non minus Atheniensibus deberi creditur, quàm frugum, quas illis primū largita Ceres dicitur. Nec mirum profectō videri debet si ex omnibus urbibus partibus Athenas olim homines confluere soliti fuerint, discendi

gratia. vt enim cætera animantia eō præcipuē trahuntur naturali impetu, vbi vesci atque impleri cibo maximē possint, ita & homines (qui aut animus tantum sunt, vt Platonici volunt: aut potissimum animus; vt Aristoteles) illuc sua sponte duci verissimillimum est, vbi largissima sit copia spiritalis cibi, ac verē diuini: quem disciplinæ ipsæ suppeditant, quæ Athenis in primis clauere. indeque factum est vt nostri quoque poetæ doctas Athenas perpetua quasi appellatione vocitarint. Sed de oratoria satis.

Philosophiæ verō parstantum naturalior recentioribus Latinis in vsu semper est habita, quam Aristoteles diligentissimē est persequutus. At diuini illa quæ Platoni adscribitur, & quam veteres quoque Romani admirati eousque sunt vt diuinitatem quandam inesse eius viri scriptis intellexerint quidem, explicare autem non ausi fuerint: ac sequuti postea nostri Græci, quæ theologi Christianæ religioni maximē conuenire demonstrarunt: intacta hætenus iacuit nostris his philosophantibus, nunc verō à plerisque desideratur magis quàm habeatur. Nam sine Græcis literis degustari fortasse potest, hauriri non potest.

At mathematicæ scientiæ tam possunt sine Græcis literis perfectē teneri, quàm sine Græcis autoribus. eiusmodi enim sunt quæ ab aliis traduntur, vt siquid modō vel paululum à Græcis diuerterint, in profundum labantur erroris, vnde educere sese postea atque explicare nequeant. Quemadmodum enim qui iter ingreditur, si semel excedere eum ē via aut aberrare contigerit, quo longius processerit, non magis eō tendit quōd vult, quàm recedit inde, ac fugit: sic qui in disciplinis, præcipuēque mathematicis, præscriptum semel ordinem liquerit, dediscenda discit. Satiū enim est nescire aliquid prorsus, quàm peruersē scire: quum deterior longē sit dispositionis ignoratio, quàm negationis, vt Aristotelicē interim loquar. Quam autem fallantur qui mathematicas res sine Græcis literis, & illotis (vt aiunt) pedibus aggressi sunt, faciliē intelliget qui Campani expositiones in Euclidem cum Theonis editione ac Procli commentariis conferet diligentius: aut Euclidis eiusdem perspectiuam, atque opus aliud de speculis, cunctis quæ Latine scripta sunt iisdem de rebus: aut mathematicas Aristotelis quæstiones in libris quos Problematum appellant: atque in omni philosophia rimentur quemadmodum à Latinis intelligantur. Quōd si Boetij quoque arithmetica, tamen diligentissimi Græci quoque doctissimi, ad Nicomachi præcepta, Iamblichi ac Philoponi commentaria referant accuratius, perspicient profectō quàm Græca ipsa non modō exactiora, sed & veriora dicantur. De musica illud satis dictū fuerit, omnia instrumenta, sonos, proportionēs, consonantias, neruos, Græcam habere appellationem. Prætereo Græcos musicæ scriptores, Euclidem, Aristoxenum, Nicomachum, Ptolemæum, Plutarchum, Briennium, Porphyrium, atque alios: quum apud nos vnicus sit Boetius, exceptis diu Augustini paucis, & Macrobij, ac Marciani Capellæ nonnullis. Nam nostram hanc musicam à vetere illa iam pridem desciuisse, cum pluribus indiciis, vt credam compellor, tum Olympiodori quoque grauis philosophi testimonio maximē moueor, qui cæterarum disciplinarum, arithmeticæ, geometricæ, astronomiæ reliquias sua quoque tempestate seruari scribit: de musica autem illum versum vsurpauit,

Ἡμεῖς μὲν κλέος ἰσθλὸν ἀκούομεν, οὐ δὲ τι ἰδύμεν.

id est,

Nos clarum audimus nomen, nihil inde tenemus: quasi

quasi nihil sit reliquum veteris musica. In astronomia quoque multa mihi videntur esse apud Græcos quæ à Latinis desiderantur. Nam præter Ptolemaei scripta, & ea non nimium fortasse fideliter ad nos tralata, pauca sunt quæ ad veræ astronomiæ usum aditum præbeant. Quid enim simile apud nos habetur *ἡ Εὐκλείδου σφαῖρα*, quæ veluti astronomiæ elementa traduntur à Græcis. Quin & Theodosij *σφαῖρα*, uti principia totius astronomiæ sumi debere, auctor est Philoponus: quippe quæ exactiora sint, & eandem obineat rationem ad astronomiam quam geometria ad optice, ad harmonicen arithmetica. siquidem *αὐλόμενα*, hoc est immaterialiora, sint, ut scribit David, philosophus non incelebris. Theodosij autem *σφαῖρα* sequi dicit Philoponus Autolyçi opus *ἡ τῆς κινήσεως σφαῖρα*, hoc est, de sphaera quæ mouetur: indeque postea principium sumere astronomiam, utpote minus exactis minisque certis demonstrationibus utentem quàm ij faciant. quæ enim in Astronomia demonstrantur; summam extremamque certitudinem non polliceri dicit, sed quod proximè accedat. Umbratum insuper ratio non abesse ab astronomiæ præceptis creditur: cuius rei à Græcis quoque traduntur demonstrationes. nec desunt qui de his scribant. Sed nos hæc aliis pensitanda relinquimus. satis enim habuimus innuisse.

Medicina verò eo magis indiget Græcis literis quod maius periculum affert ignoratio medicamenti, aut ægritudinis. quod euenire illis nonnunquam verisimile est qui Græcè nesciant, quando Græcis vocabulis omnia penè vocitentur apud medicos, & eius artis auctores Græci præcipue in pretio habeantur: à quibus siqui in alia lingua claruerunt, veluti rinuli fluxerint manarintque, ac si quid habent, inde acciperint, quanquam non purum id sincerumque secum ferant. Quæ res non modò à nonnullis nostræ quoque tempestatis medicis animaduersa est, sed scriptis etiam prodita. Ad summam non video quid in quavis disciplina sciri rectè possit si græca ignorantur.

Nec fuerit iuris quoque consultis hoc inutile. nam & multa habentur in Græcis legum codicibus quæ apud Latinos nusquam legantur. siquidem (ut Politianus præceptor noster dicere solebat) multa Græcis legibus addidit Iustinianus, quippe quæ Latinis notiora existimaret quàm ut scribi oporteret. Græcis autem (utpote alienis admodum à Romanis moribus consuetudinibusque) explicanda latius censuit, quæ nunc reinansere, illis apertiora quàm nobis. propterea que inde petenda. Accedit & illuc, quòd in Latinis Pandectis quæ nunc Florentiæ visuntur, integra legum interpretamenta Græcè inueniuntur adscripta: quæ & ipsi vidimus, legimusque: & Græca testimonia citata, ut Homeri sæpenumero: & Græca verba addita significantiæ gratia atque expressionis. Quod non ab re fecisse videtur Iustinianus, inter Græcos magis quàm Latinos referendus: quando in Græcia semper vixerit, quod ex Procopij certè historiis licet animaduerrere.

Et quoniam in historiæ mentionem incidimus, quantam hac quoque in parte utilitatem præstet Latinis hominibus Græca lingua, haud facillè dixerim, quum multa sint à Græcis petenda & nostris quoque rebus. non enim omnia adhuc ad nos tralata peruenere, sed quota pars, atque ea nescio an satis fideliter, qua de re (ne, quod dicitur, cum larvis lucter, mortuos insectando) dicere nunc superfedeo: præsertim quum iam plerique animaduerrere incipiant quàm litteratum in historicis potissimum tralationibus: &

nos hæc & pleraque alia quæ perperam in singulis disciplinis traducta habentur, copiosiore oratione, non maledicendi certè studio, sed ad nostrorum hominum utilitatem aliquando ostendemus.

Theologia demum etsi nonnihil à Græcis diffidet in præsentia, attamen multa est ab illis olim mutata, & nunc quoque potest. Sunt enim veteres Græci scriptores quibus non minus quàm nostris veritas ipsa roboretur: quippe quos sequuti nesti, quorumque placitis innixi, totius religionis validissima firmissimamque iecerint fundamenta. Quis enim (quæso) Basilium illum magnum non complectatur, Christianæ quoque fidei hostibus admirandum, incertumque doctoremne an eloquentiorem? Quis duos Gregorios, Nysses & Nazianzenum, non duo belli fulmina, (ut poetæ Scipiones) sed duo religionis lumina, vel potius soles nonquam obscurandos: quorum alter theologi cognomentum meruit apud suos, & diuum nostrum Hieronymum quantus est, effecit alter, propter philosophiæ quendam veluti assatum, tanto quoque fuit lepore, ornatuque verborum, ut Basilij fratrem vel potius discipulum (ut se ipse appellat) facillè possis agnoscere. Prætereo Athanasium, minus his fortasse cultum, sed certè non minus diuinum. Transeo Damascenum, non theologum modò acutissimum, sed acrem & philosophum & dialecticum. Taceo Chrysostomum, non abs re profecto cognominatum aurei oris. Omitto & alios, quorum & scripta & sententiæ ita circumferuntur à nostris, ut pro oraculis haberi videantur. Quid quòd omnia quæ de Christo literis mandata sunt, Græcè primum composita feruntur, excepto Matthæi euangelio? Quare fieri non potest ut nonnullorum fides à Græco petenda non sit, quemadmodum eorum quæ à Mose aut prophetis scripta sunt, ex Hebraicis petuntur voluminibus: quod facere nonnunquam videtur diuus Hieronymus, & fecisse ante eum Origenes credi potest, atque Apollinaris, vir uterque doctissimus, & Hebraicæ linguæ studiosus. Quoquo igitur te veritas, præstò adest Græca lingua, operam suam in omnia præstatura: quam si refugas non tam illam reiecisse quàm te necessariis admodum rebus fraudasse videre. Atque hæc sunt quæ de Græcæ linguæ vel nobilitate vel utilitate dicenda sese nobis obtulerunt: nimium fortasse multa Latino homini, non enim videor inuidiam veritus quòd Latinus apud Latinos ita Græca extulerim, ut pene nihil nostra esse contenderim. Quod non tam laudandi gratia aliena, quàm nostros homines admonendi, dictum existimari par est, quippe quum in ea perdiscenda maiores nostri ita laborare sint soliti, ut vix sine illa quicquam se scire putarent. Semper (inquit Cicero) ad meam utilitatem cum Græcis Latina coniunxi. Quintilianus à Græcis incipiendum præcipit. Ouidius quoque inquit,

Nec levis ingenuas pectus coluisse per artes

Cura sit, & linguas edidicisse duas.

Claudius Cæsar utranque linguam nostram appellare solebat: nec iniuria, quum ita Græcam linguam tenerent veteres Romani, ut nihil apud eos differret Græcè an Latine vel scriberent vel loquerentur. Ennius tria corda se habere iactabat, quòd triplicè linguam calleret, Græcam, Latinam, & Oscam. Ouidius, dum in Scythia exularet, atque aduenarum congressum nonnunquam desideraret. Eius, inquit, qui accesserit, siue Græca scierit siue ille Latina voce loqui, certè gratior usus erit. Nero imperator apud patrem consulem iuuenis adhuc pro Rhodiis atque Iliensibus Græcè verba fecit. Vespasianus Græcis quoque iocis extempora-

libus vsus traditur. Ciceronem tam Græcè quàm Latinè declamare solitum, nemo est qui ignoret: eundemque Græcè aliquando Rhodi orasse. quem quum audisset Apollonius, exclamasse fertur, Græcam quoque eloquentiam Romam à Cicerone transierit. Idem quum de temporibus suis Græcè scripsisset, Græcorum quorundam hortatu, Græcam omnem nationem à scribendo deterruit. Scripsit isdem de rebus & Pomponius Atticus, qui & cognomentum adeptus creditur quoddam Atticam linguam ita referre crederetur, ut natus educatusque Athenis videretur. Quod Theophrasto, homini Græco ac diuinæ eloquentiæ viro, contingere non potuit, quominus à vetula argueretur tanquam non Atticus, sed externus, dum cupit nimium Atticus videri. Bruti Græcas epistolas (quæ adhuc in manibus habentur) & Plutarchus laudat, & Philostratus omnium Imperatorum epistolis longè anteponebat: & Mithridates quidam regij generis summopere admiratur. Marci quoque Romani imperatoris Græcas epistolas vehementer probat Philostratus. Quàm multi autem ex Romanis Græcè potius quàm Latinè historias scribere aggressi sunt? Albinus meminit Gellius. Luculli Plutarchus. Diui Claudij Græcæ historias, præter Suetonij attestationem, citat Stephanus, Græcus autor. Arrianum, cuius de Alexandro Macedonum rege Græcæ extant historiæ, & de Epicteti Stoici dissertationibus opus, inter primates Romanos numerat Lucianus, Aelianum, cuius multa adhuc Græcè scripta leguntur, Romanum fuisse scribit Philostratus, & (quod maius est) Græcam linguam in vrbe didicisse, ac nunquam excessisse Italia. Germanicum Cæsarem Græca quoque scripsisse poemata, autor est Quintilianus. Quin & Græca eius epigrammata adhuc leguntur: nec non Tiberij, Adrianique, omnium elegantissima. Nostra quoque tempestate non defuere qui Græcè scriberent: ut præceptor noster Politianus, quem & Ioanni quoque Argyropylo, Græco homini, sæpe admirationi fuisse vidimus) ut vestes Hermolaus, nunquam satis laudandus. Nemini igitur mirum videri debet Græcam linguam adeo à nobis probari commendarique, in qua videam maiores nostros non minus laborasse quàm in Latina: cuius & parentem & altricem illam procul dubio & crediderint & prædicarint: à qua etsi nihil aliud, disciplinæ certè nostræ fluxerint, ut ait Quintilianus. Quem admodum autem qui de parentibus optimè mereri student, non agrè ferre creduntur si tota eorum dignitas atque existimatio in eos referatur qui non solum fundamenta iecerint suæ felicitatis, sed eoque perduxerint, unde illi nunc apud omnes in pretio sint: sic non indignari debet Latina lingua si tota eius gloria in Græcam redundet, omnium bonarum artium magistrum. Quum enim vetus lex sit (ut Aristides inquit) altioribus vniuersam referre gratiam, quoad fieri potest, tantum abest ut me Latina offendere putem, Græca laudando, ut & gratificari me magis existimem Latinæ linguæ, quoddam gratiam si non omnem, saltem quam possum, eius (quod dicitur) verbis, illi referam, cui & debere se plurimum & debuisse, semper ingenuè professi sit: quippe quæ nihil vnquam æquè abhorruerit atque ingrati animi vitium. Benignum est autem fateri per quos profeceris, inquit Plinius. Studium autem nostrum hac in re tantum abest ut ostentare in præsentia vobis studuerim, ut vehementer doleam, me non tam hæc dicere coactum, quàm sentire ac sequi, veraque quotidie experiri. Neque enim existimetis, me tantum laboris exhaustisse ab ineunte ætate, aliena sectan-

do, ut penè negligerem mea, nisi peruidissem & doctissimorum quorumque exemplo: & veterum testimonij, omnem viam Latinæ linguæ in Græca consistere. Quod quum & re ipsa deum cognouerim, non committendum putavi quominus & vos & singulos quosque bonarum artium studiosos, quantum in me esset, ad eadem adhortarer, animarem, accenderem, ne difficultate rei deterreremini. Tanta est enim illi (quod iam diximus) cum Latinitate coniunctio atque affinitas, ut eadem propemodum utriusque conueniant. Quare non video quid hac in re sit cuiquam pertimescendum, quum nihil penè noui sit offensurus. Sed quod de animis nostris aiebat Plato, reminisci eos, quum essent corporibus obducti, omnium quibus multo antea diuinitus fuissent imbuti, id Latino homini euenire credendum est Græca discendi, eadem quasi resurrexere. quo fit ut non magis præceptore vobis opus esse dixerim, quàm monitorem, qui in memoriam suggerat excitetque Græca veluti vestigia, quæ subobscura tenuique, vestris ingeniis iamdiu reposita conditaque seruantur. Ad quam finem rem Græci fortasse hominis opera commodior quàm nostra: ego verò, ut non negauerim, sua melius Græcos tenere quàm nos: ita affirmauerim, nostra nos melius nosse quàm Græcos: insuperque tam posse nos res illorum perdiscere, quàm illos nostras. Quum itaque Latini docendi sunt Græca, nescio an Græci studium Latinæ sedulitati anteponendum sit. non tam enim intelligendi (quantum id quodque) ratio habenda est, quàm explicandi. Quod si quis pronunciationis tantum Græcæ studio, eius ad vnguem perdiscendæ gratia, Græcum sibi cupit præceptorem, Quintilianum audiat, præcipientem, non esse dandam operam literis Græcis superstitiose, ut & plurima oris accendant vitia, & in peregrinum sonum corruptus sermo perduret: sed ita discendam esse Græcam linguam comite Latina, ut neutra alteri officiat, quæ res à Latinis melius quàm à Græcis accipi potest. Si quis autem examissum utrunque se præstaturum confidit,

—illum mirabor & ipse: Et dicam, monitis non eget iste meus. Nos verò operam nostram, quibus ingrata non videbitur, pollicemur, non magis duces præceptoresque professi nos ipsos quàm comites sodalesque: quippe qui nullum laborem, nullam molestiam recusaturi sumus: dum vos ita Græcis imbuamini, ut disciplinas inde omnes, quasunque libuerit, facillimè adipiscamini: à quibus eò postea perducendi sitis ubi quum fueritis, liceat iam humanam felicitatem (si qua modò est in hac vita) quali manu prehensam tenere: quàm si dimiseritis, vobis ipsi defuisse videamini.

Non est autem cur vos moneam ulterius uti homines esse memineritis, quibus felicitas hæc quæcunque sit, debeatur, nam hoc tam cuius notum esse debet, quàm quoddam viuæ. Illud potius nostra interest, confirmare vos atque adhortari, ne laborè reformideatis, qui voluptati (quam in ipso statim lumine Græcarum literarum percepturi estis) adeò iunctus est, ut nō magis laborandū nobis esse videatur, quàm voluptati honestissimæ inferuendum: qua ut ampliore quoque perfruamini, nihil mihi videor omisurus, nihil præteriturus, quod quæri à vobis aut desiderari nouerim: si modò eiusmodi sit futurum quod & nobis quoque non ignoretur. Quid enim literato homine turpius, aut ab humanitate alienius, quàm si aut scisse aut didicisse frustra videatur? Frustrà autem & scit & dicit, qui nec commentando nec docendo cuiquā prædest. Sicut enim in animatibus propriū ac naturale

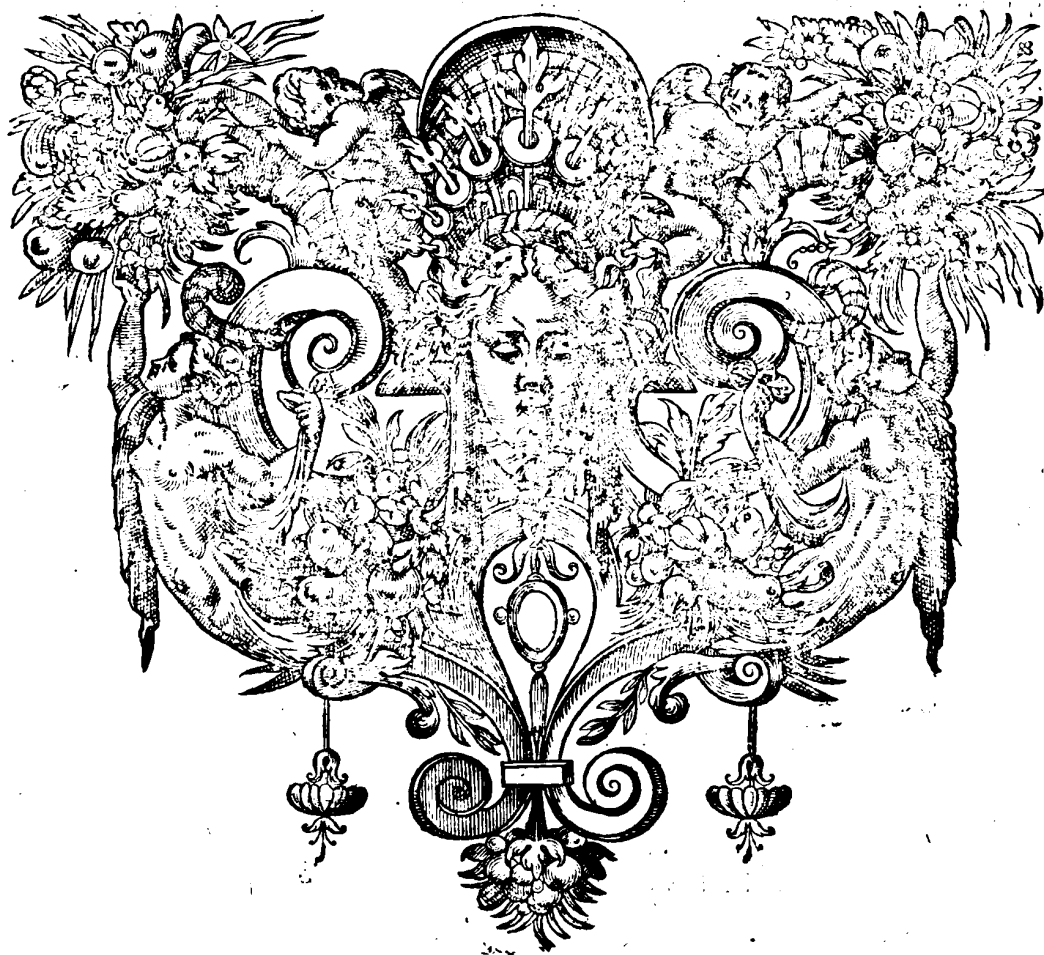
ORAT. DE LAVD. LIT. GRÆC.

naturale maximè opus esse censetur procreare tale aliquid quale ipsum est si integrum absolutumque sit: ita erudito homini nihil convenire magis dixeris quam efficere relinquerèque post se sui simillimos in studiis ac disciplinis: si aut homo fuisse videri vult, aut non indoctus homo. hominem enim hominis causa natum credi par est. Quare neque invidere cuiquam in literis, fas iudico, neque suppressere quicquam quod vtile futurum existimes aut viucentibus aut posteris. Nam (vt ait Theognis.)

Χρὴ μουσῶν θεράποντα καὶ ἀγγελοῦ, εἴη παλαιῶν
Εἰδέναι σοφίης, καὶ φρονεῖν τελευθεῖν.
Ἄλλα τὰ μὲν μῶδοι, τὰ δ' εὐκυνώαι, ἄλλα δ' ποιεῖν.
Τί σφιν χρησιώτα, μόνος ὁπίσθ' ἀνθρώπων;
Hoc est,

*Musarum interpretes, si quid sapientius unquam
Noverit, inuidia sit procul inde mala.
Nuncque alia inueniat, nunc monstret, plurima condant.
Si solus sapiat, nempe quis usus erit?*
Quippe (vt Plato quæbat) non minus ad felicitatem pertinet bonos efficere, quam bonum esse. ideoque nulli magis idem familiaris se offerre solitus erat quam cui plurimo vsui esse posset: quamquam se suisque rebus maximè frui valeret. Quod mihi quoque video esse faciendum, in ea præsertim ciuitate quæ non tam potentia atque imperio ipsius sit Italiæ metropolis, quam quibusvis virtutibus, totius orbis grande specimen atque ornamentum, vel potius naturæ miraculum: quum quæ imperium vitia comitari

solent, non modò ita refugerit vt non inesse possint sue reipublicæ, sed ne excogitari quidè. Quare beatissimè iudico eum quem cuius studio incumbentem degere in ea contigerint beatissimum, quem literariæ facultates exceperint: quum tot præsertim tantæque vndique suppetant affluantque ad eam rem commoda, vt fingi fortasse plura possint, haberi certè non possint. Ibi enim vt alia omittam tanta librorum copia, quanta post Gotthicam ruinam nunquam fuit, nec veteribus verò Romanis aut Græcis florentibus, in his quæ extant, facile credi par est: quum nouo hoc inuento cæferent imprimendorum librorum, qui & pulcherrimi iam atque emendatissimi prodire incipiunt, Aldi potissimè nostri opera de quo illud habeo dicere quod de Porphyrio inquit Simplicius, Omnium bonorum nobis autor Aldus. Vobis verò illud mihi videor accommodaturus quod Demosthenes, quem interprete atque sunaus, Atheniensibus protulit, ferte autem (rogo) æquo animo Græcis me pauculis verbis vos alloqui: ὁ δὲ οὐκ οὐκ ἔστιν ἡμεῖς, ἀλλ' ἄνδρες Ἑλλήνων, μοι τοῦτο χρεώσθαι λέγει ὅτι τῇ Ἐκκλησίᾳ ὑμῶν λόγων ἀπληροπύην ὄσιν, εἴπερ ἔσθ' ἀνθρώπων ἀνθρώπων φρονεῖτε. hoc est, Præsens itaque tempus, o viri Veneti, quasi emissâ voce pronuntiat capeffandas esse vobis Græcas literas, siquid de felicitate vestra cogitatis. Nam, vt Virgilianum quoque carmen in vos transferam, Via primâ felicitatis (quod minimè remini) Graia pandetur ab vrbe. Expergiscimini igitur iam, & capeffite Græcas literas, vltro sese vobis offerentes. Dixi.

M. ANTONII ANTIMACHI DE
L I T E R A R V M G R Æ C A R V M L A V D I B V S
oratio, in Ferrariensi gymnasio publicè habita.

IN degenda hominum vita, ij qui alicui prodesse conantur, quanto opere laudandi sint, spectantissimi viri, non vos praterire crediderim, quum & ingenij acumine & longo rerum usu præstetis, ac doctrina atque prudentia antecellatis. Qui verò publicæ utilitati consulunt, ac non solum sibi, sed & patriæ & amicis ac humanæ societati sese natos arbitrantur, quanto laudum præconio extolli mereantur, itidem vos non ignorare existimauerim. A qua sanè animi sententia quum nec ab ineunte ætate, nec etiam postquam nostra canescere cœpit oratio, vnquam abhorruerimus: nihil commodius, nihil conducibilius atque præstantius in toto vitæ cursu esse duxerimus, nihilque magis ex animo vnquam optauerimus, quàm plurimis benefacere, ac de omnibus pro virili mea (modò daretur occasio) bene mereri: amicorum precibus (quorum beneuolentiæ aliquid recusare, non solum turpe, sed propemodum nefarium videbatur) & cohortationibus huius celebratissimi gymnasij instauratoris Lodouici Bonacioli, viri planè in omni scientiarum & virtutum genere eminentissimi, (cui ex isto hominum flore qui viuunt, paucos admodum pares inuenias) non spe honoris aut gloriæ, cui sapiens quisque semper studuit, nec lucri cupiditate, sed potius quò id quod in animo habebam, re facilius præstare possem, Græcè profitendi publicum munus non inuiti suscepimus. Eo itaque consilio huc accessimus, vt quæ ad communem Græcè discere cupientium utilitatem spectare videntur, diceremus, ac de literarum Græcarum laudibus verba faceremus: non quòd ea dicendi facundia, is verborum ornatus, ea eloquentiæ vis, atque is demum orationis thesaurus & splendor, qui tam magno oneri sustinendo par esset ac tantæ rei dignitas postulare, necnon tot clarissimorum virorum conspectus mihi multò iucundissimus mereretur, in me reperiatur: sed vt fretus humanitate vestra, qua erga omnes qui virtutibus innituntur, vti consueuistis, huiusmodi opus aggrediar, ac propositam rem pro tenuitate ingenij mei persequar. Cuius planè tanta est magnitudo atque præstantia, vt nemini vel mediocriter erudito deesse possit oratio, sed in exitu inueniendo maior omnino, quàm in initio inchoando, dicere volenti se offert difficultas.

Tanta est profectò literarum Græcarum, amplissimi viri, dignitas, & tanta dignitati coniuncta utilitas, (quarum notas antiquissimis temporibus, seu Cadmo, siue Danao autoribus, siue Orpheo admonente, Græcos habuisse, memoriæ proditum est) vt ex non solum apud illos qui cæteras gentes atque nationes barbaras appellabant, verum etiam apud barbaros ipsos maximo in usu fuerint, & ab ortu ad occasum vsque peruaserint: quando Druidas Gallorum religiosos in publicis priuatisque rationibus literis Græcis vsos fuisse constat: & Romanorum temporibus in Heluetiorum castris tabulas repertas esse lite-

ris Græcis confectas, & ad Cæsarem perlatas, ex historiæ lectione latè admodum patet. Quibus in tabulis ratio confecta erat, qui numerus domo esset eorum qui arma ferre possent: & item separatim pueri, senes, mulierisque. Brachmanas itidem (è quorum numero celeberrimus Calanus ille fuit, & gymnosophistas Indorum sapientes, easdem in usu habuisse, easdem Indorum ipsorum regem Phraotem calluisse, compertum est. Apud Romanos verò quanto in pretio, quanto in honore semper sint habitæ, quum penè eadem à principio cum Latinis fuerint, eas in Latium asserente Nicostрата) etiam me tacente, vel facillimè potestis intelligere.

Nullum enim studiorum genus, quod aliqua sapientiæ luce præfulgeat, nullas prorsus ingenuas disciplinas esse comperio, quæ non è Græcorum fontibus emanauerint: Latinisque in omnibus liberalibus artibus illorum sequutos imitatosque fuisse vestigia. Nam si à grammatica exordiri voluerimus, cuius inuentorem ij qui eam rem diligentius peruestigarunt, Mercurium ferunt: sine qua ad nullum scientiæ gradum peruenire valeamus, quum ea duce orationis congruitatem assequamur, ac ad alias scientias faciles aditus adipiscamur, nōne eam totam à Græcis habere fatebimur? Quid de poetica, quæ tantopere diuinitatis est particeps, vt summus ipse rerum omnium opifex statim penè à mundo, verbo, non manibus condito, sua mylteria per eam literarum monimētis mandari voluerit, dicemus? Quid de oratoria facultate, ac flexi anima omnium regina rerum oratione, quæ motus animorum quò vult impellit, loquemur? Quid de dialectica, quæ disserendi artem aperit, verumque à falso segregat, ac nos ad veritatem ducit, sentiemus? Quid de philosophia, legum inuentrice, morum disciplinarumque magistra, quæ bene beatèque viuendi rationes demonstrat, ac diiudicato bonorum & malorum fine, quid fugiendum, quidue expetendum sit, proponit, ad sedandos animi affectus atque perturbationes plurimum valet, naturæ secreta rimatur, rerum omnium causas perscrutatur, humana despicit, cogitansque cœlestia, hæc nostra & exigua & minima contemnit, immortalitatem animæ docet, ac nos Deo optimo maximo (ad summam cuius intelligentiam consideratione nos ducit, quantum homini licet) quàm simillimos efficit, iudicabimus? Quid de medicina, reliquarum artium parente atque educatrice, & altice, quæ vniuersas scientias complectitur, singulas disciplinas cogitatione prosequitur, rerum omnium cognitionem nutritur & continet, ac humanæ vitæ conseruandæ, necnon extincta morbis corpora ab inferis penè reuocandi potestatem habet, rogati respondebimus? nōne hæc omnia nos à Græcis inutuos esse (nisi ingrati nuncupari velimus) cōfitebimur? quādo ab ipsis & Mathematicas accepimus. Nam arithmetica, reliquarum ducem, ex cuius numeris animam creari, ac singula consistere Pythagorici sentiebant, & quaternarium numerum (in quo prima solida demonstratio inuenitur) rerum omnium

ORAT. DE LAVD. LIT. GRÆC.

omnium opificem causamque esse affirmabant, quod ab eo, tanquam à radice atque principio, cuncta dependere: ac geometriam, quæ cum superiori adeo connexa colligataque est, ut sine ea haudquaquam videatur posse consistere, quum punctum referatur monadi, linea autem numero binario, ab aliquo ad aliquid, & trinario conveniat superficies: quæ (dum eius lineamentis, formis, intervallis ac magnitudinibus utimur) mare, terras, cælumque metimur, quin à Græcis susceperimus, nemo, ut opinor, vel impudentissimus negaverit. Musicam verò à Mercurio numeris, vocibus & modis inuentam, quam veteres omne continere dixerunt, eo quod eorum quæ sunt, absque symmetria & analogia nihil existat, nec etiam aliquid eorum quæ fiunt, si absque congrua symmetria atque analogia confectum fuerit, unquam bene habeat, siue arte fabricatum fuerit, seu natura comparatum: siue sensu comprehendatur, seu solius intelligentiæ speculatione percipiat: quæ duo nimirum in musica (totius harmonia) reperiuntur, ex cuius cognitione harmonicam mundi rationem conicimus: & item astronomiam, (cuius scientiam Chaldei diuturna siderum observatione putantur effecisse) quæ temporum varietates, totius anni ordinem, astrorum influxus, ortus, obitus, traiectiones, motusque stellarum, ac cæli meatus conuersionemque explicat, quid cuique euenturum sit prædicit, Græcorum beneficio (quibus tantum debemus) Latinos itidem habere fatendum est. Nec, mea quidem sententia, ullus adeo perucax, adeo obstinata mentis, duræque cervicis, ac tam peruersi iudicii reperitur, qui aliquo modo id audeat inficiari. Ex quibus omnibus sanè rebus quanta hominibus commoda, quantæ utilitates humano generi, quot honores proveniant, non meum est dicere, quum res ipsa per se loquatur. Ideo non est quod vos (qui incredibili discendi cupiditate ardetis) ad huiusmodi literarum studia, ex quibus maximos

atque vberissimos fructus percipietis, nisi vobis ipsi deesse volueritis, cohortemur. Currentes enim incitare videtur absurdum: quum tantæ (sicuti acceperitis) dignitatis, honoris, commoditatis, splendoris, utilitatis atque præstantiæ sint, ut unusquisque qui in bonarum artium studiis proficere exoptat, eas velit nolit cogatur expetere: præsertim quum illis qui eas consequuti fuerint, maximæ præmiæ non sine nominis celebritate proponantur, amplissimi honores non absque immortalitatis gloria referuentur. Reliquum est, ut demonstrata tantæ rei maiestate, (ex qua, ut intellexistis, innumerabilia mortalibus bona pariuntur, & ad homines confluent) in ea comparanda operam, curam, diligentiam, industriam ac studium denique meum vobis pollicear. quæ omnia, sine ulla laboris aut temporis intermissione, me libentissimè præstaturum spondeo: nec aliqua in re, quæ in discendo vultui vel commodo esse possit, me vobis unquam defuturum recipio. Quod quum contigerit, Bonaciolo, viro non minori experientia quàm doctrina ornatissimo, ac (ut supra memorauimus) omnibus egregiis animi dotibus atque virtutibus undecunque refoertissimo, qui huius clarissimi gymnasij non minus ornamento quàm utilitati semper studet, mehercule velim referatur acceptum: eo quod ipse omnium vni procurauerit effeceritque (ne quod verum est inficiemur) ut Græcè profitendi munus obierimus. Ago insuper humanitati omnium vestræ, si non quas debeo, saltè quas possim gratias: ac si obsequendo & de vobis bene merendo gratia referri poterit, eam me quandoque libenti animo cumulatissimè relaturum, affirmare non dubitauerim: propterea quod hodie frequenti ac iucundissimo conspectu vestro, me (quæ vestra est benignitas) ornandum amplificandūque susceperitis. cuius beneficij memoria apud me resideat sempiterna necesse est.

EX CONRADI HERESBACHII

oratione in commendationem Græ-
carum literarum,

EXCERPTA.

SIVE autem autore Iauam, linguæ huius, sicut & gentis, primo fundatore, literarum Græcarum initia è Babylonica illa linguarum orta varietate, atque in Græciam translata, siue temporum iniuria neglectus characterum vsus, & à patribus antè repertus, velut postliminio à vicinis, siue Phœnicibus, siue Aegyptiis (apud quos patriarcharum monumenta conseruabantur) repetitus sit, etiam si certò non tradatur, tamen alterum probabile videtur, Græcam literaturam non simul cæptam absolutamque. Primi per figuras animantium Aegyptij sensus mentis explicabant: & antiquissima monumenta saxis impressa, literarum inuectores perhibent. Inde Phœnicas, quia mari præpollebant, traditur intulisse Græciæ: hi gloriam adepti sunt quasi reppererint quæ acceperât. Quippe fama est Cadmū, classe Phœnicum vectum, rudibus adhuc Græcorum populis, artis eius autorem fuisse. Quidam Cecropem Atheniensem & Linum Thebanum, & temporibus Trojanis Palamedem xvi. literarum formas, mox alios ac præcipuè Simonidem cæteras repperisse. Quum autem Palamedem ad deos retulisse hoc inuentum testetur Philostratus, & Plato scribat apud Aegyptios se audisse deum quendam colli illic nomine Theuth, qui cum alias artes, tum literas inuenerit: nonnulli ad Assyrios referant: alij denique æternum fuisse literarum vsum: verisimile apparet, sicut Latinæ à Græcis, ita Græcas ab Hebræis mutatas: quod elementorum ipsorum vicina nomina magna ex parte comprobare, contendit Eusebius, Iosephi & Clementis testimonia citans: & sicubi varient, id non mirum in tam diuturno & variarum gentium vsu: quum & Græcas vetustas Cadmeas in tripode incisas, ab his quibus nunc Græci utimur, etiam discrepare Herodotus referat, & Delphicam tabulam in æde Mineræ Romæ testificari scribat Plinius: quia verò Græci & Latini earum initia ignorarunt, & ad deorum inuenta, sicut alia pleraque, ita hæc quoque retulisse, quum tamen multis antè seculis apud Hebræos fuisse deprehendantur. Porro quum Phœnices & Aegyptios (à quibus literæ primum in Græciam translatae memorantur) è posteritate Cham fuisse constet, iique mox post fortitionem liberorum Noe, pulso semine benedicto Sem, è sua hæreditaria forte ad filios Iaphet migrare compulerint: & postea Israelitæ, duce Iosua, hæreditaria terra sancta recuperata, exactam Chami stirpem alias sedes quærere adegerint: quo factum ut profugi vicinas Græciæ regiones occuparint, & illuc artes plurimas & patriarcharum reliquias secum adduxerint: (vti etiam idololatriâ peruersumque per apostatam Cham, eiusque nepotem Nemrod, institutum deorum cultum Græcos Aegyptiis debere proditum est) & ex his fuisse Cadmum & Phœnices eius colonias, quas in Græciam deduxerat, verisimile est: quod si-

mul cum deorum portentoso cultu, & hoc literarum bonum è patriarcharum reliquiis attulerunt: atque hinc esse quoddam alij Syris, alij Phœnicibus literarum inuentionem acceptam ferat. Syriam autem ac Phœniciam & Aegyptum, Hebræorum fuisse sedes, in confesso est, apud quos patrum monumenta conseruabantur: & constat Græcos sapientiæ studiosos discendi cupiditate frequentes eo, vt sacerdotes & prophetas audirent, profectos fuisse, (id quod de Orpheo, Musæo, Dædalo, Homero, Lycurgo, Solone, Democrito, Heraclito, Platone, aliisque innumeris memoriæ proditum) & quæ illic didicerant, Græcè tradidisse. Vnde quæ de Chaldaeorum, Phœnicum, Aegyptiorumque inuentis prodita sunt à Græcis & Latinis, ea omnia ad Hebræos & patriarchas pertinere certum est: & quæ illi diis suis inuentoribus tribuunt, ea constat longè antè ab Hebræis reperia vsurpatæque fuisse. Cui rei argumentum præbet vini inuentum, quod illi Baccho tribuunt, quum multis antè seculis à Noe patriarcha vitis cultura reperia fuerit, vt rectè post sacram historiam admonuit Lactantius. Ad eundem modum de frugum, medicinarum, aliisque inuentis iudicare licet, quæ omnia ad factitios mortalesque deos retulerunt illi: quum apud Hebræos vetuliores pleraque vsurpata sint priusquam ad Græcos peruenerint. Sed ob id laude sua minimè fraudandi sunt, qui ab aliis inuenta, meliora reddiderint, atque sic excoluerint vt non aliorum sed sua inuenta esse videantur: vt mox latius declarabitur. Græciam autem felicissimam ingeniorum altricem fuisse constat: adeo vt appareat, huius vniuersi opificem, & linguarum virtutisque dispensatorem Deum Opt. Max. hominibus qui secundum naturam optimam regionem nacti, eam etiam linguam voluisse largiri quæ idoneum tradendarum honestarum artium præberet instrumentum, & fida virtutis eruditionisque custos esset. Idque in tantis Mousas citra controuersiam Græca lingua assequuta. Nam etsi initio rudis & contracta, sic tamen exulta propagatæque, vt nulla lingua vel elegantior, vel latius se sparserit: nulla quam non hæc elegantia & copia omnique ornamentorum suppellectile superarit: inter omnes tantum emicans quantum ignes inter luna minores. Nam quum linguæ potissimum in hoc diuina dispensatione tributæ, vt quæ velis, commodè ac significanter (vt diximus) exprimas: quæ, obsecro, significantioribus magisque appositis vocibus singula declarat quàm Græca? Addeo vt non abs re Socrates apud Platonem contendat, Græcorum vocabula imprimis non temerè pro instituentis voluntate, sed naturali *εὐρησία* natiuaque perspicuitate rem velut oculis subiicere. Vnde exquisita in Græcis vocibus venus *ἡ εὐφραία*, Atticus lepos, Musa Attica, Laconismus, & id genus alia singularis cuiusdam appositi que in exprimendo ea lingua venustatis prouerbia pepererunt. Hiic quod grauissimus inter Latinos poetæ, Graiis, inquit, dedit ore rotundo Musa loqui. Ad-

de quodd

de quod & Musas atque adeo deos ipsos aiunt Græco sermone vsuros, si humana lingua vti voluissent. Porro quum septuaginta duæ linguæ numerentur, ex his septem præcipuæ, quas recenset Volaterranus, Assyriorum, Arabum, Ægyptiorum, Hebræorum, Græcorum, Latinorum, Dalmatarumque: tamen nulla ex omnibus his, quæ vel latius sparsa sit, vel præstantiora ingenia nata sit, vel denique plures honestas disciplinas tradidit. Neque enim solum hæc lingua se continuit ea parte quæ Græcia propriè dicebatur, hoc est Ægeo pelago & Ionio atque Isthmo conclusa: neque ea tandem regione quæ magna Græcia dicebatur: sed præter insulas & peninsulas, amplissimæque regna, Peloponnesum, Cyprum, Rhodum, Cretam, Asiam minorem, Macedoniam, Epirum, Mysiam, Illyrium, Thraciam, Dalmatiam, Syriam, Ægyptum, ob Alexandrum victorem longè latèque complexa est, sed Galliarum Germaniarumque etiam communis est. Nam & Massilia celeberrimum Græcarum disciplinarum gymnasium habuit: & in nobili Cluenum oppido Menianæ scholæ præfatus Græcus rhetor Athenis ortus, teste Eumenio: & Druides, Celstarum sacerdotes, Græco sermone in sacris vsi, additque Iulius Cæsar, Gallos in publicis instrumentis Græcas literas vsurpasse. Britannorum pars quæ Cornubia dicitur, reliquias Græcæ linguæ proficitur. Quid dicam de Germania nostra, in cuius lingua innumera vestigia Græcæ linguæ remanent? & nos obseruauimus aliquando aliquot centurias vocabulorum quæ merè Græca sunt. Postremo neque Scythas à Græca lingua abstinuissè, declarant Anacharis & alij plerique. De Italia & Roma nihil attinet dicere, vbi Græcorum lingua propemodum ipsa Latina vulgatio fuit: & clarissimi scriptores in Italia & media Roma Græcè scripserunt. Siquidem Aulianus (vt scribit Philostratus) Romanus fuit, & Italiam nunquam egressus, & tamen eius extant Græcæ historiæ. Item Plutarchus, Strabo, Dionysius, Appianus, Diodorus, & innumeralij Romæ vixerunt, & scripta sua illic ediderunt Græco sermone: quemadmodum in Syria & Ægypto Iosephus & Philo Iudæi Græco quàm natiuo vti maluerunt. Græca lingua in ipsa Syria Romanos imperatores facundos habitos, Mutianus testatur apud Tacitum: eosque ad exercitum Græcè loquutos. Adde, imperatores ipsos, non solum Romanos, quos omnes propè Græcè peritissimos fuisse constat, & multorum carmina extant Græca: sed Germani etiam imperatores (quos alioqui *auu-
m* esse solitos nouimus) Græcam linguam calluerunt. De Carolo magno traditur quod Græcos legatos audierit, & Græcè responderit ipse. Otho I, imperator in bello quod in Apulia cum Saracenis & Græcis gesserat, insidiis interceptus quum Græcè sciret, eoque sermone vteretur, hostes fefellit: vt non animaduertentes eum esse Germanum, facillè pecunia seredimi paterentur. Porro, si linguæ alicuius utilitatem æstimare velimus, quid hac vna communius, quidve vbique ad omnes disciplinas percipiendas vel tractandas vtilius ac magis necessarium? nempe quæ, velut Delphico gladio, ad omnia & vbique vti conueniat: primam quum (vt dictum) nulla gens, nulla schola, nullum virtutis ac disciplinarum emporium, quod hanc linguam, velut commune vtilissimumque organum, non arripuerit. deinde nulla lingua plures vel disciplinas, vel bene viuendi præcepta tradidit, & per orbem transmisit, ac fidelius cōseruauit. Quota quæque plures, eosque clarissimos in omni disciplinarum genere scriptores exhibuit? è quorum scriptis & institutis, cum omnis doctrina liberalis, omnis

historia, omnis sermo elegans sumi possit. Aut quæ tandem lingua vel disciplina, quæ huic colonias non duxerit? quæ indidem, seu è locupletissimo mercatu, suppellectilem non compararit, aut potius, seu ex vberè artium eruditionisque fonte, riuos non diduxerit? Nam, vt Homerus de Oceano canit, *ἐξ ὅλης γῆς ἄνθρωποι, ποταμοὶ καὶ πῦρ θαλάσσης, καὶ πῦρ κρήνης καὶ πρῖνα παῖτα ῥέουσιν*: ita ex hac lingua, veluti quopiam bonorum omnium mari, disciplinæ, artes, præceptiones, atque adeo ipsa elementa, manarunt. Hinc poetica, rhetorica, dialectica, grammatica, disciplinæ quæ mathematicæ vocantur: hinc politica, ethica, therapeutica, physica, theologia, & (vt vno verbo multa complectar) vniuersa ipsa philosophia, disciplinarumque omnium orbis, quam encyclopadiam vocamus, quæ omnes artes Græcos etiam nunc fontes resipiscunt, vt ne nomina quidem alia quàm natia & Græca admittant, neque nos aliis nominibus eas agnoscamus: eoque iure se nobis permittentes, vt à fontibus secludi non patiantur. Nam & tota lingua Latina, & disciplinæ ea lingua traditæ, ex hac fluxerunt, adque huius ductum se sic composuerunt, vt instar alumne & discipule *παραχρῆσθαι ἐν τῇ παιδείᾳ* per manu fulciantur ac sustententur, ab illius ductu ne latum digitum discedentes. Id quod à literis, velut ab ovo, ordienti per omnes disciplinas ostendere, non fuerit difficile. Siquidem literæ omnes, vna donatæ atque altera denipta, inde mutuatur sunt: etiam si iucundissimis illorum caremus, altera, vocali, altera, consonante, quibus nullæ apud eos spirant dulcius. Adde quod nos vix quatuor literis, illi duabus expriment: vt apparet in dictione *ἑὸν, ἀνὸρ, θυμῶν*. Scribendo autem & pronūciando (quæ sunt præcipuæ Grammaticæ partes) quàm Græcæ linguæ rudes passim labantur ac sese traducant, satis liquet, quum imperiti Criste pro Christe, Eleison pro Eleeson, & Ionene & scribant. Neque minus in etymologiis peccatur, quum innumera nomina (velut exempli gratia, in primis inflexionis, & patronymica omnia: item Diado, Sappho, Laches, & id genus similia) extra Græcorum inflexiones vsurpari legitime non queant. Taceo generum rationem, articuli in oratione vim. Quid memorem syntaxeos, figurarum rationes à Græcis pendentes? Taceo quod Nonius Marcellus vniuersa ferè Latina vocabula repetit à Græcis. Sed, ne in elementis balbutiamus, sat fuerit, si perspicuum fecerimus, Latina sine Græcis, quibus superstructa sunt, non posse subsistere: æque ipsis elementorū operundiis Græca discitem, operæpretium facere laborisque compendium parare.

Cæterum vt ad serias disciplinas progrediar, inter quas primas facillè sibi vendicat Poetica, (seu vetustatis auctoritatem spectes, siue rerum traditarum utilitatem atque œconomia prudentiam) huius & vsus & inuentio Græcorum est. vnde Horatius, poetam formaturus, ad Græcos, tanquam ad certissimos eius artis magistros, relegauit: *vos, inquit, exemplaria Græca Nocturna versate manu, versate diurna*. Nam vt cæteros, Musæum & Orpheam, poetarum antiquissimos, præteream, ex vno Homero, tanquam vniuersæ eruditionis fonte, disciplinarum omnium seminaria hausta, cum per se perspicuum, tum Plutarchus singulari libro contestatum reliquit. neque poetas solum indidem hortos suos irrigasse, sed oratores admirabile illud dicendi artificium figuræque, ac denique philosophos reip. bene viuendi præcepta mutasse declarat. Neque vel consiliorum vel litium artes, vel similitudines, vel amplificationes, vel argumenta, vel digressiones vllæ, quæ ab illo non sint cō-

monstratz. Quid obsecro tentari potuit quod ab illo in suis poematis non sit excogitatum vel animadu-
uersum? Quæ regio, quæ pugna, quæ formæ, quod re-
migium, qui denique motus animorum, quæ ferarum
figuræ, quas ille cæcus non viderit? quum ita nobis
eas depinxerit ut eas quasi videre, quum legimus, vi-
deamur? Ac verissimè his succinens poeta Latinus de
Homero, *Quicquid sit, inquit, pulchrum, quid turpe,
quid vile, quid non, Plenus ac melius Chrysippo &
Crantore dicit.* Quibus hoc addere licet summæ laudis
loco, singula propemodum verba eius poetæ, quasi ap-
ophthegmata esse, & proverbij loco usurpari, ut te-
statur Macrobius. Et an à Latino Homero, aliqui
absolutissimus, superatus sit, apud eundem licet intue-
ri, Homerica cum Virgilianis conferentem. Hoc
constat, Latinos primarij nominis poetas magna
cum laude Græcorum poemata vel transulisse, vel i-
mitatos fuisse, inopia magis impulsos quàm superan-
di fiducia fretos. Siquidem Virgilium, Latinorum
coryphæum, nemo nescit bonam Æneidos partem
ex Homeri poetæ transcripsisse, atque in totum se ad
Homerum æmulandum composuisse: Georgica ad
Hesiodi *ἑρπύλλων καὶ κικύων* imitationem feliciter scripsisse:
Bucolica impari conatu ad Theocriti facilitatem
expressisse, critici fatentur: etiam si illorum inuentis
iam frueretur. Terentius (cui proximus, mea sen-
tentia, locus inter Latinos poetas debetur) adde etiã
Accium, Cæcilium, Pacuvium: nunquid Menandrum
solum interpretantur, vixque leuem illius assequun-
tur umbram, iuxta Fabij sententiam? Quanquam in
comædiis aliquid præstitisse Latinos, etiam si totæ
Græcorum myrothecii mutata sint, fatendum est:
tragedia certè Græca tota est. Solius enim Senecæ
apud Latinos (quod quidem sciam) extant tragediæ, at-
que illæ ex Euripide interpretatz. Deus bone quàm
non accedit ad illius elegantiam, artificium, ac sen-
tentiarum gravitatem! Iam, si utrosque cum alteris
conferas, annon reperies omnia Latinorum inuenta,
fabularum ingeniosa inuolucra, compositiones illu-
stres, allegorias appositas, affectus aciores, mirandos
motus, compositiones significantiores, ac breuiter
supellectilem quandam nativa quadam poetice co-
pia affluentem? E regione apud nos pigriora ferè o-
mnia gratia non solum inferiora, verum etiam à di-
gnitate plerumque & à decore aliena. Quanquam
non inficior quin nostrorum poetarum carmina, si
rectè legas, venusta appareant & eleganter scri-
pta, atque etiam ut iis nihil melius posse fieri censeas:
at si componas & conferas Græca ipsa unde illa de-
scripta sunt, ac singula consideratè atque aptè iunctis
alternis lectionibus committas, comperies vix *Συμ-
μορφῶν τῶν ἀντίων*, ut est in proverbio. aded iacere
ac putere incipiunt Latina, ut quæ Græcorum, quæ
æmulari non poterant, luminibus gratiisque obsole-
ant. Cuius quidam rei apud Gellium, linguæ Latinæ
acerimum censorem requirere iudicium atque ex-
empla licebit, ubi Cæcilij cum Menandri, Virgilij
cum Homeri & Theocriti, versus exponuntur, quos
ab his mutuati sunt: Diomedis hercle & Glauci arma
non dispari magis pretio æstimari possunt. At-
que hic mihi Cicero ignoscat, qui Latinos à Græ-
cis sumpta, meliora reddidisse clamat. Sed quis hæc
deprehendet? quis aut artificium aut translata a-
liunde intelligat, nisi huius linguæ supellectile in-
structus?

Poeticen excipit rhetorice, cum numerorum & fi-
gurarum ornatu, tum structura orationisque filo at-
que charactere propemodum coniuncta: quæ quum
omnia, perinde atque inuentionis & eloquutionis,

ita argumenta & formulæ à Græcis fontibus hau-
riuntur. Quandoquidem in hac illi sic regnant ut Ci-
cero fateatur hanc Athenis & inuentam & absolu-
tam: siue diuidendi, præparandi rationem, consilium,
ordinem, seu affectuum motus spectes, figurarum &
troporum picturas, eorum summam omnium ap-
paratum inde fluere videas. Et haud scio quid aliud
poetæ oratorisque nostri quàm poësin & oratoriam
ciuitate donauerunt Romana: qui, siquid eximium
præstiterint, id ex illorum omniugis pratis, veluti
flosculis, decerptis, illorumque virtutum imitatione
comparauerunt. Cato iam senex, Græcis alioqui pa-
rum amicus, commentarios sibi collegit, è Thucydi-
dis orationibus & Demosthenis, quas in dicendo
magno sibi vsui fuisse testatus est. Quid Cicelonem,
Latinæ linguæ principem, in eloquentiæ illam ar-
cem subuexit, nisi Græcorum studia, inque iis amu-
landis contentio? Nempe qui totum se ad Demo-
sthenis vim, Platonis copiam, Isocratis iucunditatem,
Periclis fulmina, Thucydidis maturitatem, neque
certè infelicitè, composuisse deprehenditur, beatissi-
ma quadam immortalis ingenij benignitate suf-
fragante: adeoque Græcorum studiis operam naua-
uit, ut se Græcis declamationibus exerceret: Græca
vbiq; cum Latinis coniungens, modò Latina Græ-
cè, modò Græca Latinè vertendo, stilum exercuit. I-
demque filio (cui non nisi compendiosissimam fide-
lissimamque rationem præcipere potuit) faciendum
suadebat. Quod si hodie iuuentuti persuaderi queat,
felicis disciplinæ tractarentur, neque tam exangues
ingeniorum venæ existerent. Nihil enim mirum o-
mnes bonas disciplinas iam diu sepultas, cum Græca
lingua abolita, tum nullo declamandi exercitio: quæ
tamen primaria sunt ingeniorum fomenta in eorum
anims qui ad eruditionis aliquem fructum perueni-
re contendant.

Dialectica, rhetorica germana. quum vtraque al-
teri coniungenda esset, nostri hanc neglecta prorsus
altera, veluti dextra manu, ad meras cauillationum
stribilignes, aniles rixas, protraxerunt: ut nullum ho-
die veræ dialecticæ in scholis remanserit vestigium.
Quorsum parua (praua dicere debebam) logicalia?
quorsum barbara non solum, sed inepta etiam atque
inutilia illa quibus iuuentus in publicis gymnasiis o-
neratur commentaria? quorsum pro Aristotele, Por-
phyrioque, genuinis & Græcis elegantissimis, earum-
que artium peritissimis magistris, ineptis & corru-
ptissimis translationibus uti coguntur? quas quum
nec intelligant ipsi professores, tamen miseram iu-
uentutem ediscere cogunt, ad nihil profuturas. Et ta-
men ex ipsis fontibus artes hæc facillimè percipi
poterant.

Quid de mathematicis loquar? quum peculiare e-
ius artis voces nondum sint Latinitate donatz, neque
commodè inopia linguæ Latinæ omnes possint, sit ut
identidem harum literarum imperitus in his expli-
candis intelligendisque offendat: quum vbiq; oc-
currant trigoni, tetragoni, monades, triades, diapente,
diatessarion, excentrici, syncentrici, epicyclij, eclipses,
& eius ordinis tanta turba ut annus deficeret si om-
nia vel commemorare vel ostendere nitat loca vbi
interpretes nos in foedissimos secum errores tra-
xerunt.

Idque non in logicis ac mathematicis solum, sed
per totam philosophiam euenit. quæ quum tota sit
Græcorum, nos vix facies quasdam ex illorum fonti-
bus hausimus, easque è tam multis transfusas. Inter-
num tamen nostri philosophastri nullis dum vel Græ-
cis vel melioribus literis adolescentes ad philoso-
phiam

phiam veluti *πτερυγίζοντας* solum Alexandri Galli doctrinali, seu communi omnium copizcornu, instructos, statim Icari in morem ad philosophiæ ardua (hoc est ad volandum sine pennis) transmittunt. Cicero, alioqui Græcorum gloriæ amulus, philosophiam declarat citra Græcam eruditionem neque percipi, neque subsistere. Nam quum apud nos pauca admodum eaque à Græcis desumpta extent digna lectu, (sophistarum enim ngas & delira commentaria non libet inter philosophiæ scripta referre) apud illos tam copiosa, pretiosa, nitidaque philosophice suppellectilis monumenta nobis sunt reposita, quæ si in sua lingua legantur, & cum Teutonicis his conferantur, (hoc est quæ in Latinam linguam translata) iure dici poterit quod poeta de examinato Heclore, Hei mihi qualis erat, quantum mutatus ab illo Aristotele & Platone! Nam præter quod parum commodè multa versa, primumque significanter expressa, etiam pleraque prætermissa sunt, quæ non sunt satis assequuti interpretes, nonnulla de suo addideruntalicubi obscuriora relinquuntur, quæ subinde lectorem diligetem vel cruciat, vel fallunt: ut cernere licet in libris meteorologicis, & De cælo, ac phycis Aristotelis, vtilissimis quidem libris sed à nostris non intellecti in scholis reiciuntur. De Platone quid dicam? is nisi sua lingua legatur, nemo iudicare poterit de illius diuina vel doctrina vel eloquentia: reclamante quadam inexplicabili & copia & suauitate, in qua vir ille in ea lingua supra humanum ingenium domiatur. Quare doctissimus iuuenis Thomas Lupsetus, quum alterna opera Platonem legere Lutetia, is subinde versum Platonem, nothum aut Academicam vappam appellare consuevit quoties Latinum cum Græco conferremus: adeò diuinæ illius virtutes extra Græcum sermonem perci nequeunt. Idem de Xenophonte, Theophrasto, Plutarcho, atque cæteris grauiissimis philosophis, & doctrinæ castitate & eloquentiæ dotibus admirandis, iudicare licet.

Iam verò ut per cæteras philosophiæ partes progrediamur, iatrice ac therapeutice, naturalis philosophiæ & honestæ & necessaria disciplina, si purè proque dignitate tractetur, certissimè: quæ *αὐτῶν τὰ ἄριστα* compendium afferens, sed barbarorum linguæque Græcæ imperitorum scabie eam occupante, Deus bone quàm squalida & strigosa reddita, quàmque periculosis erroribus & imposturis elegantissima simul vtilissimæque professio deformata est! vbi pro Hippocrate & Galeno, huius artis *καρυφαίαι*, & qui citra Græcorum eruditionem percipi non poterant, nescio qui barbari Auerroes & Auicennæ in scholas recepti sunt: quum illi interium multorum instar esse poterant, & reuera Homericò encomio digni, *ἰατροὶ ἀνδρῶν πολλῶν αὐτῶν ἄλλων*. Tota enim medicina, sicut & reliquæ philosophiæ partes, à Græcis petita. Idque indicant eius artis pharmacorum, vnguentorum, cataplasmatum, potio-um, ceromatum vocabula: item animantium, plantarum, gemmarum, morborum, remediorum, instrumentorum, ponderum, mensurarum innumeræ nomenclaturæ: quæ quum apud nos etiam recepta, circulatorum atque huius linguæ imperitorum abusu detrita corruptaque, non intelligantur, non raro fit ut indocti medicipotiones pro cataplastis, & (ut dicit poeta) *πολλὰ μαιευθῆναι λυγρὰ καὶ ἰσθλα* ministrent. Id quod designauit quidam, suppositorium, hoc est, pessum, pro pillulis præbens deglutiendum. Et tamen hisce impostoribus non dubitamus vitæ nostræ arbitriū concedere: nempe ut per experimenta mortis agant: quum sit in nulla professione periculum maius: ut de his verè scripsit Plinius. Atqui videmus nunc, Musis bene fortunantibus, ac melioribus literis reuiuiscen-

tibus, quosdam Græcarum litterarum adminiculo fretos, strenuam operam nauare ut hæc disciplina suæ dignitati restituatur: huc iam incumbenibus Theodoro Gaza, Leonicensio, Manardo, Copo, Ruellio, & aliis plerisque ætatis nostræ *ἀρχαίους*, qui Augiæ illud barbarorum medicorum stabulum è Græcorum fontibus abluentes, eius disciplinæ candidatos ad ea collimare docent, sine quibus *ἀσκητὰ πρῆνους*.

Ad iurisprudentiam (hoc est *νομικὴν*) venio, professionem & amplissimam & religiosissimam, nempe Reip. humanæque societatis ac pacis tuendæ magistratū. Qua arte quæ & hæc Academia maximè celebretur, & nos olim, nondum satis politiorum litterarum viatico instructi, ad huius studium perpulsi, atque etiamnum studiorum nostrorum scopum defiximus: ne illotis manibus tam seriæ ac sacrosanctæ artis studium capesseremus, (quæ diuinarum humanarumque rerum, iusti & iniusti notitiam proficitur) Imperatoris consilio admoniti existimauimus satius *παλινδ' ἐρμηνεύειν ἢ δ' ὀρμὴν ἔχειν*, ut dicitur in prouerbio: & ad vtriusque linguæ studia, veluti ad suauissimas pellices reuerli, tantisperdum illarum consuetudine instructis atque exatiatis liceret cum legitima pro dignitate *σπουδαίῃ*: quum citra illas, nullas seueriores disciplinas exactè tractari posse exploratum sit. Iam verò fat scio esse plerosque sic persuasos, ut existiment ad iurisprudentiæ studia Græcam eruditionem non tantoperè requiri: quos tamen, si me patièter audierint, bonam spem concipio, sententiam eos immuturos. Primum enim nemo diffiteri potest, iuris nostri originem & reipub. instituendæ formas Romanos à Græcis petitas instituisse. Deinde (ut antè quoque commemoratum, Romanis Græcam linguam familiarem & in deliciis habitam) maiorum gentium iureconsulti, qui iustitiæ magis quàm imposturarum ac litium studiosi, quum vtriusque linguæ periti & in omni disciplinarum genere exculti essent, non existimabant quenquam fore tam impudentem qui ad hanc religiosissimam artem accederet, nisi & ipse Græca eruditione instructus esset. Vnde subinde è Græcorum thesauris *καίμωλον* proferunt, quibus vel in respondendo vel interpretando iure vtuntur: non solum voces & sententias Græcorum philosophorum, poetarum, oratorum, tanquam gemmas & lumina orationis, ad res significantius exprimendas, adque propositum probandum infulcientes, sed & epistolas & rescripta Imp. atque aliorum iureconsultorum responsa Græco sermone subinde inferunt. Neque id abs re: quandoquidem iurisprudentiam cum philosophia coniunctam, & Cicero & Vlpianus testantur, nempe politicæ ethicæque portionem esse. Philosophia autem cum suis pedissequis orbem disciplinarum complectitur, quam Quintilianus, vir in iureconsultorum seminario consularis versatus, causis agendis necessariam exigit. Ad hæc iureconsulti communiter fatentur, in causis dicendis philosophorum, poetarum, oratorumque auctoritatem allegandam & recipiendam. Id quod Paulus iureconf. comprobatur: quum Hippocratis auctoritate comprobet, septimo mense partum legitimum nasci. Et Iulianus sequitur Aristotelis sententiam in respondendo, qui tradit quinque simul liberos nasci posse. Emptionis venditionisque contrahendæ modus ex Homero allegatur. Vnde hic Accursius, quantumvis ab his literis alienus, tamen necessitate veritatēque ipsa compulsus, erumpere cogitur: Nota, (inquiens) poetarum & philosophorum auctoritates in causis allegandas. Idque fecisse iureconsultos passim videre licet, suas l. l. ex horum scriptis locupletantes: ut cum aliàs innumeris locis, tum ff. de l. l. ex Demosthene & Chrysippo, &

Theophrasto, item ex Aristotele titulo de vsuris, & Platone, ff. de nundinis l. secunda. Sic tit. de pœnis, animaduersionis delictorum suppliciorumque ratio ex Homeri carminibus petitur, quemadmodum eo titulo capitalium causarum qualitas è Demosthenis sententia fuit. sed quæ loca deprauata lectoribus iudicibusque sæpe imposuerunt. Notaruntque hæc eruditiores litium decidores, ob linguarum meliorumque literarum incertiam capitaliter hallucinatos plebrosque. Animaduenerunt igitur iureconfulti veteres, non modò lenociniis verborum, sed sententiarum etiam grauitate scaterere literas humaniores: quæ etiam testimoniorum & iudicium non raro obtineant vim. Solon è septem Græciæ sapientibus vnus, Homeri verbis sententiam suam iudicibus approbasse dicitur: vt videlicet Salamin insula à Megarensibus occupata adiudicaretur Atheniensibus, abdicatis Megareis. Quare non temerè à Iustiano Homerus omnis virtutis eruditio-nisque parens celebratur. Et quamquam iureconsultus qui iurisprudentiæ sylvam peruagati fuerint, non est obscurum, leges exactè rectèque intelligere citra Græcæ linguæ peritiā perinde esse ac si quis sine pedibus ambulare tentet: tamen si quis hîc mihi ex iis quæ dicta sunt, ἀμαρτυνέει credere nolit, hunc ego iubebo mox aspicere ea quæ sunt ante pedes, hoc est ipsa iuris incunabula: & reperiet in ipsa statim iuris diuisione, ius scriptum & non scriptum vocari ad imitationem Græcorum νόμον ἢ δῶρον, vbi hæctenus imperitum vulgus ridiculè legit, fonoi monoi. Verum vt hæc leuiores, & quæ §. item pretium, tit. de empt. Et §. i. de iniur. item §. de suis ad l. Aquil. & alia pleraque institutionum loca transiliam, vnum proferam de donatione locum, vbi donationis causa mortis, ratio è Telemachi Homerici exemplo declaratur, locus hæctenus à paucis dum rectè explicatus: ac primum (quod equidè sciam) à nobis ex Odyss. libros interpretatus. Id quod celeberrimi nominis iureconf. Claudius Cantiuncula testari poterit: qui ex meo exemplari à me adnotata excepit, atque hinc alij quidam imitati. Quemadmodum & de publico obcurato loco è Xenophonte lucem addidimus. Vbi Accursius, cum Academicis iubet lectorem ἐμμεν, Græcum (inquiens) hoc totum: omite. Sicut aliàs, Hoc Græcum est: (inquit) quod legi non potest. Quid (obsecro) id aliud est quàm cæcum cæco ducatum præbere, & vtrumque in foueam, hoc est in errorem, prouoluere: dō infelicia tempora. At verò ipsas Pandectas, hoc est apothecas, atque aded iuris ciuiliis campos ingressis, Deus bone quàm hîc se offerunt multa nostrum institutum comprobantia! Siquidem in ipso limine, hoc est titulo libri, offendere cogitur: ac nec ipsum proœmium intelligere poterit Græcæ linguæ ignarus. vbi pro ἀγρί, hircos, loco σαρύπτι, coloritæ, hoc est, prognosis Græcis nescio quæ κελύφα & carcinomata, Græcæ videlicet linguæ inopia, supposita atque innata sunt: quibus tamen nominibus Iustinianus iuris ciuiliis gradus distinguere voluit, quæ admodum & hodie Baccalaureorum & Licentiariorum ac Doctorum vocabula recepta sunt: vt totius proœnij intellectus ex his vocibus pendeat. Ad eundem lapidem impingitur l. 2. C. de vet. iur. enucl. vbi pro χῆρ πῶδα surrepsit nihil, nisi, Hoc Græcum est. & mox pro πωρπῆλα, natrix: perinde ac si quis scripturam interpretetur piscem. Quid (obsecro) excogitari potuit absurdius? quum tamen totius constitutionis sententia in his lateat vocabulis, quæ de legum interpretatione loquitur. Lib. 5. ff. ex Adriani principis rescripto Græco, parum fideliter verso, Accursius, hircum mulget, & Bartholus ac ceteri cribrum suppo-

nuunt: vtrique æquè inepti, priuatum Atheniensium magistratum, hoc est ἀρχοντα, ad quolibet magistratus referentes, genuinam rescripti sententiam peruertunt: ita vt incertum relinquatur quid sibi voluerit princeps, quum dixerit, n agilitratus cognoscere de his rebus pro quibus tutores fuerint. non enim rebus tutores dantur, sed personis. Ad eandem erroris regulam exigi poterunt tit. de appellat. vbi Vlpianus disputat an aduersus principis rescriptum appellari possit: vt si fortè præses aliquis ad Imp. scripserit, atque responsum sit, an hic appellandi locus. Iureconsultus rescriptum Græcum citat. eius tam verba quàm sententia corruptè reddita, tamen oraculi vice leguntur supposititia, expolis genuinis. Nam pro eo quod Græcè, ἐπὶ τῇ ὑπαρχῇ τοῖς βουλευομένοις ἀποκατασταθῆς τὴν ἀποφασιν, horum loco legitur, Prouocare ab enunciatione licentia existit. Ita vt Accursius senserit, ab enunciatione, hoc est à peruerse principi narratis, appellari posse: quum sit accipiendum de eo ad quem prouocamus, & ab ipso rescripto, non autem à quo. ἀποφασιν enim hîc non enunciationem (vt apud Aristot. ἀποφασιν) significat, sed sententiam & responsum, vt Andreas Alciatus eruditè animaduertit. Succedunt non minoris momenti errata, inter quæ est Eudæmonis cuiusdam supplex ad Antoninum Cæsarē libellus. Tota lex Græco sermone à Volusio Meriano iureconsulto refertur: ex peruersa autem interpretatione Græcæ legis, iuris aliquot professores magni nominis in eum venerunt errorem, vt huius legis testimonio freti, affirmarint imperium maris ad principem Rō. non pertinere: vt alio errore alium trahente, addiderunt, Venetos non esse sub imperio Rom. quum Græca ipsa, si ritè intelligantur, exerte contrarium probet, atque omnem ambiguitatem facillè discutiant. ἐν τῇ ἡμετέρῃ κυρίῳ, ὃ δὲ νόμος, τῆς θαλάσσης. non quòd Imp. non sit dominus maris, sed quòd lege Rhodia iudicet, & non priuata lege. Eiusdem notæ in L. Lucius, ff. de seruit. imh. pr. Bartholi lapsus. nam interpretis imperitia veluti bubulis naribus ductus, nescio quas ἀεὶς διορύσεις comminiscitur distinctiones de concessionibus personalibus, & quæ ad heredem transeant: quum quod Græcè legitur, καὶ ἐκ γοναίων, nihil ad heredes faciat. Possem innumera rescripta, epistolas, legesque integras, perinde atque alias Græcas & voces & sententias, commonstrare: nisi ab eruditissimis nostræ ætatis iureconsultis Budæo & Alciato petere liceret, quæ passim per totum corpus iuris sparsa incertitiæque huius linguæ deprauata, periculosos errores pepererint, at Græcè peritis perspicua sunt. Cuiusmodi sunt, L. 2. ff. de legib. L. pen. ff. quib. caus. pig. vel hypo L. Ticia, & L. Codicill. ff. de leg. 2. Adde L. cum quis ff. de legat. 3. Item Alex. rescriptum ff. de appell. L. 2. de nundinis. L. septicia, ff. de pollic. Sequolæ nuncium in L. thais, ff. de fideicommiss. lib. L. natorum, ff. de verb. sign. Postremò totum titulum de excusationibus Tut. Græcè rescriptum si Modestinus ipse non fateretur, tamen orationis ductus claret, sordidus & incultus, à quodam vtriusque linguæ æquè imperito translatus: quod quiuis facillè deprehendet (nisi prorsus plumbeo sit ingenio) si cum nitido & culto iureconsultorum stilo conferatur. Ridiculum quàm Accursius hîc se torqueat, hæsitanse Latinone in Græcum sermonem, an contrà, conuersus sit, in omnes formas pueriliter se versans, neque elabi potest, vt taceam voces quæ identidem occurrunt leges peruaganti, non pœnitendit: in momenti: in quibus simul & is, quisquis est, qui Græca interpretanda suscepit, & cum hoc glossatores fædè lapsi sunt, vel perieram ipsa Græca interpretando, vel submotis ge-

nothi insuentes. ut in L. j. ff. de LL. *ὅτι τὸ πλεον* : & in Lobseruare, de off. procons. *ὅτι δὴ μὲν κατὰ πλεον, μὲν ἵππο* : & L. athletes ff. de his quæ no. inf. *βραβεύται*. Sub tit. de edil. edi. morborum. Sub tit. de grad. nomina propinquitatis, de verb. significat. omnis generis vocabula Græca occurrunt à iureconsultis citata, in quibus interpretandis ridiculus est Accursius. Vnum proferam è quibus cætera, sicut leonem ex vnguibus, licebit æstimare. Parabolantes inquit medicos esse ab eo quodd multas parabolas habeant & loquaces sint : & Archigerontes, sacerdotes quibus delicta sua in metallum damnati confiteantur. Atque hæc tanta fiducia sui profert (tanquam certus suarum interpretationum) ut quicquid, quantumvis ineptum, in mentem venerit, pro oraculo recipiendum postulet : reuera quod à Thucydide dictum, *πῶς ἂν ἀμαθίαν δραστής* efficere, declarans : quum alibi arrogantius iactare non pudeat, nomen tibi Accursio fataliter inditum ab accurrendo iuris tenebris. Equidem affirmare potius aulim, ab accersendis tenebris nominatum. Sed dicet aliquis, de vocibus iureconsultum sicut nec medicum, esse sollicitum, si de rebus constet. Sed quomodo (obsecro) de rebus constare poterit, si voces quibus res significantur, non percipias? cui tandem diuinare dabitur germanam legis sententiam, si verba quibus ea constet non intelligantur? Annon voces sunt rerum notæ, sicut & scripta vocis sunt symbola? Quorsum attinet iureconsultos tam anxie de vocabulorum significatis discutere? quorsum titulus de verborum significationibus, & de legatis, aliisque passim locis, ubi iureconsulti in legibus & edictis vocum rationes diligentissimè explicant. Condonari facillè poterat iureconsultis qui in infeliciora secula inciderunt, si non ita terse aut etiam Latine scripserint, quum alioqui in respondendo plerique ingeniosi fuisse deprehendantur : verum qui tanta impudentia bona studia corrumpunt atque conspurcant, quod suam ignorantiam tegant, ij per Nemelum digni sunt, ut à studiosis omnibus lapidibus obruantur, aut certè stercore conspergantur. Eoque maior gratia habenda Budæo, Alciato, ac similibus viris immortalis laude dignis, qui hoc Accursianum nobis sterquilinum exportant. Quanquam hic non desunt qui obganniant, non esse has cultiores disciplinas de pane lucrando : hoc est, *ὡς ἂν αὖτις τὰ ἄριστα*. Certè L. munerum, ff. de muneribus & hono. Arcadij responsum declarat, etiam iureconsulto necessariam esse harum cognitionem : ubi frumenti & olei coemptores, *σιτῶναι & ἐλαιωπτορεῖ* appellari, à leguleis explosi, ab eruditis Græcæ linguæ restituantur. Caterùm hic de priori iurisprudentiæ seculo. Italia verò & Roma Gothorum irruptione vastata, imperiique sede Constantinopolim translata, ipsa simul iurisprudentiæ schola eodèd commigravit : in quam tota Italia atque adeò Latino orbe exularet, & in Græcia seruata est. Imperator autem qui legum exuuias concenturiavit, quanquam analphabetus, tamen quia Græcis ipse, & in Græcia aulam habebat, ac denique iureconsultis vteretur Græcè quàm Latine peritioribus, quorum opera leges descripsit : & quia ad populi vsum eius regionis leges conderet, necesse fuit promulgare sanctiones ea lingua qua populus vteretur. Roma enim barbarorum incurtibus occupata, Beryto terræmotu diruto, sola Constantinopolis & imperij sedes & iurisprudentiæ schola fuit. Hic à Iustiniano, (ut dixi) Græco principe, Græcæ editæ sunt Novellæ, hoc est *νόμοι* constitutiones : quas post Pandectarum, Codicis & Institutionum editionem, princeps ille veluti proprias ac absolutum iuris promptuarium per suos consiliarios componi iusserat, Græcèque sermone vulga-

rat. Sed post in Latinum sermonem translata non minus barbarè quàm ineptè, adeò ut sententiam pluribus locis parum assequi queas, hellemsino subolescente. Quum autem alibi Græcum exemplar conseruari dicatur, spes est fore ut propediem in communem studiosorum vsum & magnam reipub. vtilitatem proditurum sit, iurisprudencia igitur iam in solis Græcorum scholis versante, factum est ut & Pandectarum *νόμοι* transferrentur in Græcum, & Institutiones, Pandectarum epitome, quod Romanorum ritus peregrinis gentibus declararentur, explicatius & copiosius in Græcam linguam translata Politianus testatur. Et nos eas è bibliotheca Bessarionis, quæ est Venetiis, exhibitas inspeximus, & loca quædam decerpimus : futurumque speramus ut aut nostra aut aliorum opera Græcum exemplar Latinis scholis illustratum in lucem propediem proditurum sit.

Sed ne diutius vos remorem in iuriconsultorum schola, & veluti in propria arena longius *παρεμβαίνω* videar, ad theologiam conscendimus, eamque professionem quæ sacrosancta religionis nobis oracula tradit, atque adeò salutis nostræ summam. Ea verò quum & ipsa Græco vocabulo à verbo Dei appelletur, neque è spinosis quæstionibus, aut vanis sophistarum argutiis, sed ex nouo & veteri instrumento, eque Prophetarum & Apostolorum doctrinis, diuini spiritus dono & inspiratione haustis, reuerenter flagitanda sit non video quo pacto eam assequaris aut certè pro dignitate tractare, deque ea rectè iudicare possis, si sermonis Græci, quo hæc tradita, rudis sis. Siquidem totum nouum testamentum (quod nobis latum æternæ redemptionis nuncium exhibet, Græcè ab Apostolis & Euangelistis traditum : quibus reliquis totus mundus nihil habet venerabilius. Adhæc, ut in Græcia Christiana fides plurimùm propagata, & Christiani primùm appellati, ita theologos nobis præbuit ea regio & scripturæ singulari peritia & eloquentia vitæque sanctimonia commendatos. Nam quos tulit, obsecro, ab Apostolorum temporibus vlla lingua vel ætas, quos cum Basilio, Chrysostomo, Nazianzeno, Eusebio, Origene, Theophylacto, Athanasio, Epiphanio, atque innumeris aliis, iisque grauissimis, Græcis theologis conseras?

Aliquanto post.

Porro quanquam declaratum sit, nullas apud Latinos disciplinas citra Græcarum literarum eruditionem exactè tractari posse : idque ita clarè demonstratum per omnia Latinorum studiorum genera, ut inficiari nemo possit : tamen non desunt passim in academiis literarum hostes, qui, non dico, mussitent apud se, sed publicis etiam decretis ab his linguis deterreant. Quorsum (inquiunt) hæc studiorum nouatio? quid nobis cum istis linguis, iam plus octingentis annis hic non vsurpatis? & tamen hæc ætas nobis ingenia illa præbuit & theologiæ & aliarum professionum columina? Thomam, Scotum, Bonauenturam : qui ob singularem in scripturis vel eminentiam, vel perspicaciam, doctores sancti, subtiles, seraphici, irrefragabiles appellati : item Bartholum, Baldum, Alexandros, Durandos, iuris monarchas. in medicinis Auerroem, Arnoldum de villa noua : in philosophia, Occam, Buridanum, Tartaretum, atque innumeros alios in sua professione celeberrimos viros, qui Græcas literas nūquam attigerint? Quod autem dicunt hanc linguam esse nouam : quid audio? nouæ hæc lingua? quia ipsi eam non didicerunt? quum Græcam constet ante Latinam fuisse, & qua omnes disciplinas traditas, adque Latinos velut è fonte deriuatas, suprà satis demonstratum arbitror. Certè constat, hanc à nostris olim

vsurpatam, & ante bis mille annos Celtas & Germanos hac lingua vsos, cum in reliquis ferè rebus, tum priuatis rationibus & tabulis, Cæsar ostendit Comment. belli Gallici. Nihil olim apud Romanos referebat, Græcè an Latinè loquereris, quum Romanorum literæ in fastigio essent: & Claudius Cæsar utræque linguam, nostram appellare solebat: qui & ipse Romanus Græcas scripserit historias, quas citat Stroph. *ὁ πόλεμος* Imò & Romanos, neque Italiam egres- sos, Græca monumenta reliquisse. Adde, Gallos & Germanos hac lingua non modò in scholis, sed publicis administrationibus vsos: vt de Carolo & Friderico Imp. Inque nostra lingua tam multa eius linguae vestigia extare, suprà admonitum. Et hinc est quòd Quintilianas (qui viginti annis iuuentuti instituenda præfuit) Græca cum Latinis non solùm coniungenda cèssuit, sed à Græcis etiam auspicari, quem morem sua æra e durasse, T. Livius lib. 9. ab vrbe, narrat. Et Pontifices atque Imperatores huc respexerunt, quum decretis, priuilegiis ac stipendiis harum linguarum professores in publicis scholis instituerunt. Porro quòd ætas hæc aliquot seculorum præclara tulerit ingenia ex omni scientiarum genere, non disiteor: attamen longè futuros absolutiores si in feliciora secula incidisset, & huius linguae præstatio adiuti fuisset. Negare enim non possu- nus quin plerique fædè huius inopia lapsi sint: & haud dubiè longè rectius & elegantiùs sua quique scripta tradidissent, si Græcorum literis exornati fuissent.

Paulo pòst.

Sunt & alterius classis harum literarum impugnatores Suffeni, qui etsi scoli & rhetoricali videri velint, & Latinæ linguae deos se existimantes: id inde est quia vident huius linguae peritos præferri, literasque felicius tractare: vulpeculæ instar *Æsopica*, quæ quum pira in arbore assequi non poterat, intipida cauillabatur, ad eundem modum & his literis destituti, & tamen erudituli videri volentes, vndecunque fugillandi captant occasionem: acutè se & valde falsè impetiisse studia rati, quoties vel Græculos esurientes per contumeliam appellent: vel illud *ζῶντα ψυχή*, ex poeta, in Græcorum mores iacent. Mirum autem quàm sibi Ciceroniani videantur, quando illas ex oratione pro L. Flacco calumniae tabellas proferunt. Ceterùm donemus, quod Cicero testatur, Græciam à veteri illa, quæ gloria, opibus & imperio floruerit, degenerasse: fuerintque seruiente Græcia, tales aliquot Græculi, vel leues, vel turpiter quibuscumque quæstibus expositi, quales taxat poeta, & Lucianus notat in libello *περὶ τῆς ἐπὶ μὲν οὐδὲ συνόρων*: an ex illis decet vniuersam gentem æstimare, aut linguam execrari tam multis modis vilem? Peruersum per Nemelin eertè iudicium. Quin pro his producunt Agefilas, Socrates, Phociones, Aristides, & innumeros alios, vitæ continentia morumque grauitate insignes: & totidem quot apud Romanos, qualescunque virtutes spectes: adèd vt Plutarchus in *ἑλληνισμοῖς* non dubitauerit cum Romanis præstantissimis Græcos modò & virtute non inferiores opponere. Quòd si paulatim veterum morum seueritas vnà cum imperio declinauerit, vt est rerum vicissitudo, vt nihil vsquam stabile: quid mirum? quum idem, hodie liceat cum in aliis gentibus tum in Romanis deliderare, si cum veteribus com-
ponas.

Paulo pòst.

Quòd si Græcis voces sunt ad quamlibet rem significandam, etiam parum pudicam, appositæ, sunt in eadem lingua quæ sacrosancta mysteria eadem dexteritate expriment. Quare non vitium hoc, sed laus est linguae: posse significanter & viuam rem exprimere, quo dono si quis abutatur, id non linguae, sed abutentis vitium. Quòd si ea omnia abiicienda essent, quæ in abusum rapi possunt, ipsa elementa tollere e medio necesse foret. Neque Græci solùm blandientibus verbis vtuntur, verum etiam Latini Corculum meum & suauium, animula vagula, blandula, dixerit. Quòd si quis reper se non inhonesta, a. a. à obscenitate abutatur, impuri hominis, non linguae, morbus est. Romanis antiquam seueritatem obtinentibus, Græcorum elegantia, luxur videbatur: nunc mirum si Cicero, Græcis alioqui parum popularis, quòd causam suam, hoc est Latinæ linguae eminentiam, commendatiorem redderet, Græcorum fidem uiresque eleuarit apud suum populum, quo nullum nomen præsentius duceret, palpando, atque linguam, cuius ipse princeps fuit, velut linia suos catulos tenere? Non immeritò repetundarum (vt testatur Hieronymus) atque adèd ingratitudinis à Græcis accusatus Cicero: quum ipse fateatur præclara illa ingenij ornamenta, philosophiam & oratoriam facultatem, à Græcis accepisse, atque Athenas inuentices vocet omnium doctissimarum: in quibus summa dicendi vis & inuenta & perfecta sit: neque quenquam vel in philosophia vel alio quouis eruditionis genere citra hæc literas posse quicquam laude dignum præstare. Cuius rei fidem maiorem facit, quòd filium, quem vnicè diligebat, Athenas miserit, vt suo exemplo Græca cum Latinis coniungeret: idque non in philosophia solùm, sed in dicendi quoque exercitatione. Vnde satis liquet, Ciceronem in hac causa perinde atque in aliis quibusdam, non ex animo, sed contra conscientiam testimonium pleraque scripsisse. Neque dubium quia si Græce linguae, vt Latinæ & à se illustrata, patrocinium suscepisset, aliis vsus fuisset argumentis, & diuersa longè protulisset. Verum enimvero quum Latinam, etiam (si diis placet) Græca locupletiores facere contendat, & ostendere, Græcos voce qua inepti significatio exprimitur, carere: hinc quàm fuerit æquus facilè intelligunt qui Græcè norunt: quum eam significationem non semel expriment, & vocabulis oppidò quàm apponitis. Id quod eruditè simul & copiosè declarat vtriusque linguae antistes Guilhelmus Budæus. Quòd si donetur Græcos eo vocabulo carere, non tamen ex hoc protinus conuinceretur, Græcam linguam ieiunam esse, & Latinam Græca copiosiorē: si expendamus quàm multa sint quæ quum Latinè dici commodè non queant, Græcis vocibus effertur: vt liquidius antè demonstratum.

Paulo pòst.

Iacebant logicæ disciplinæ cum mathematicis: philosophia omnis obscurata, hac lingua semel subiecta: medicina cum iurisprudencia, poetica simul & historica: breuiter omnes disciplinæ & monumenta ingeniorum sic barbarorum commentis conspurcata fuerant, vt, nisi hæc lingua reuixisset, ad solidam eruditionem perueniendi nulla spes affulgeret. &c.

Notes du mont Royal

WWW.NOTESDUMONTROYAL.COM

Une ou plusieurs pages ont été volontairement omises ici.

Aedibus rapiabant clinodia. Simul etiam mulieres
 Captivas cum liberis ducebant ad naves violenter.
 Contra mœnia vero flammam vastatricem armanies
 Opera Neptuni una confuderunt flamma.
 Ibi etiam magnum sepulchrum dilectis civibus factum est,
 Troia incensa. Ignis vero vastatricem noxam.
 Xanthus falsus fluvius intuitus, fleuit plorando.
 Ipsi vero Græci Polyxenes sanguinem fundentes ad sepul-
 Iram placantes erant mortui Acaïde. (chrum Achilles,
 Troianas porro mulieres sortiebantur. Ceterum etiam omniū
 Aurum dimiserunt & argentum, quibus profundas
 Naves onerantes, per mare grauissonum.
 E Troia saluebant, bellum finientes Achivi.

Ἡρώον θαλάμῳ χιμῶνι σὺν δὲ γυναῖκα 665
 Ἀνδρίας σὺν πατρὶν ἄρον περὶ νῆας ἀνέχον.
 Τήρῃσι δὲ πολλοὶ παῖδες ἐπὶ φλόγα θωπεύαντες,
 Ἔργα Ποσειδάωνος ἐν σπυγχεῶν αὐτῶν.
 Αὐτὸς ἔχων μέγα σῆμα φίλοις ἀσπίδι ἐπύρην 670
 Ἰαίῳ· αἰδολόεσσα· πύρρῃ δ' ὀλεσὶ πολλὴν ἄλυσιν
 Ξάνθος ἰδὼν, ἐκλαύσας ῥῶν δὴ μωρῶν πύρην.
 Οἱ δὲ Πολυξείνης ἐπιτύμειον αἶμα χροῖον,
 Μυῶν ἱλασσοῦντο τῶν νεκρῶν Αἰακίδων.
 Τροῖάδ' ἔχων ἡρώεσσαν ἐλάττωσαν, ἅλλα τι παρῶν 675
 Χρυσὸν ἐμώρησαντο ἔχοντες οἷσι βαθείας
 Νῆας ἐπαρῆσαντες, εὐδούτου δ' ἔχοντες
 Ἐκ Τροίης αἰετοῖσι μύθον τελέσαντες Ἀχαιοί.

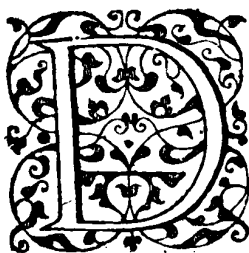

M OY Σ A I OY T A K A Θ H P Ω

K A I Λ E A N Δ P O N .

M V S Æ I D E H E R O N E

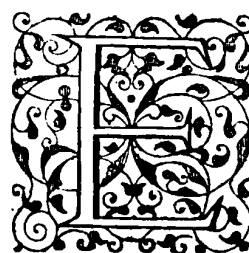
E T L E A N D R O .

IC Dea occultorum testem lu-
 cernam amorum:
 Et nocturnum natalorem per
 mare uelitarum nuptiarum:
 Et costum tenebrosam, quem non
 vidit immortalis aurora:
 Et Sestum & Abydum, ubi nu-
 ptiae nocturna Herus,
 Natantemque Leandrum simul
 & lucernam audio.

Lucernam annunciantem nuntium Veneris,
 Herus nocte-nubentis nuptias-ornantem nuntiam. (puer
 Lucernam amoris simulachrum, quā debuit aetherius sup-
 Nocturnum post officium ducere ad consortium astrorum,
 Ac ipsam appellasse sponsas-ornantem stellam amorum,
 Quoniam sui ministra amatoriarum curarum,
 Nuntiumq; servavit infomnium nuptiarum,
 Aequāquam molestus status flaret inimicus ventus.
 Sed eia mihi canenti unum concinne finem
 Lucerna extingit, & percutit Leandri.

SESTVS erat & Abydus è regione, prope mare
 Vicina sunt urbes: Cupido arcum tendens,
 Ambabus urbibus unam commisit sagittam,
 Juvenem vrens & virginem: nomen vero eorum
 Suavisque Leander erat, & virgo Hero:
 Hac quidem Sestum habitabat, ille vero oppidum Abydi,
 Amborum urbium perpulchra stella ambo:
 Similes inter se: ut vero si quando illac transibis,
 Quare mihi quandam turrim, ubi quondam Sestias Hero
 Stabas lucernam habens, & dux erat Leandro,
 Quare & antiqua marisonum fretum Abydi,
 Adhuc deslens mortem & amorem Leandri.
 Verum unde Leander in Abydo domos habitans,
 Herus ad amorem venit, amorem vero deuinxit & ipsam?
 Hero gratiosa generosum sanguinem sortita,
 Veneris erat sacerdos: cum nuptiarum vero imperia esses
 Turrim à parentibus apud vicinum habitabat mare,
 Altera Veneris regina, castitate vero & pudore
 Nunquam collectarum commercio usa est mulierum:
 Neque tripudium gratiosum adiuui iuuenilis ætatis,
 Lintrem emittans inuidum mulierum:

ΙΠΕ δὲ χρυσὴν ἐπιμαρ-
 τυρά λυχνον ἱρώεσσαν,
 Καὶ νύχρον πλωτῆρα θαλά-
 σσῳ περὶ νῆας ἀνέχον,
 Καὶ γάμος ἀγλαότατος, τὸ
 ἐκ ἰδὼν ἀφ᾽ ὅτου πῶς
 Καὶ Σέστον ἔχον Ἀβύδον, ἐπὶ
 γάμος ἐπύρρῳ Ἡρώ.

Νηχέδον τε Λεάνδρον ὁμοῦ ἔχον ἀκούω,
 Λύχνον ἀπαγγέλλοντα δὴ γαμοῦ Ἀφροδίτης,
 Ἡρώς νυκτογαμίου γάμοσόν τιν' ἀγγελλόντων
 Λύχνον Ἐρώτος ἀγλαῖαν· τὸν ὤφρ' ἐν αἰδέει· Ζεὺς
 Ἐπύρρῳ μετ' αἰθλοῦ ἀγῆν * ἐς ὁμίχλῃσι ἄστρον,
 Καὶ ὡς ἐπὶ κλέσσει νυκτοφύλον ἄστρον ἱρώεσσαν, 5
 Ὅτ' ἵπερ ζυμειδὸς ἐρωμασίῳ ὀδυνάων,
 Ἀγγελλῶν τ' ἐρύαζον ἀποιμῶντι ὑμῶσιν,
 Πῶς χαλεπὸν ποταμὸν ἀνιόντι ἐχέειν αἰτία.
 Ἀλλ' ἄγε καὶ μέμνηται μίαν σιωπῆν τελεσάμενος
 Λύχνον ὁβρινοῦ ἢ ὀδυνητοῦ Λεάνδρου.

ΣΗΣΤΟΣ ἔχων ἔχον Ἀβύδον ὁρατὸς ἐγγύς ποταμοῦ
 Γένοντες εἰς πῆλιν ἔρως δ' αἰὶνὰ τῶν πτωχῶν
 Ἀμφοτέρους πολέσων ἐνα ζυμεικῶν αἰσῶν,
 Ἡρώεσσαν φλέγας ἔχον παρδόν· οὐδ' αὖ αὐτῇ
 Ἰμερῆς τε Λεάνδρου· ἔχων ἔχον παρδόν· Ἡρώ. 20
 Ἡ μὲν Σέστον ἐνάει, ὁ δὲ πολλοὶ ἔχον Ἀβύδον,
 Ἀμφοτέρων πόλιν ὁρῶντες αἰετὸς αἰετῶν.
 Ἰκελοὶ ἀλλήλοισιν· οὐ δ' εἴποτε καὶ δὴ ἔρως,
 Δίξέ μοι πῶς πύρρον ὅτι ποτὶ Σέστον Ἡρώ
 Ἰσάτο λύχνον ἔχοντα, ἔχον μὲν δὲ Λεάνδρου· 25
 Δίξέ μοι δ' ἀρχαῖος ἀνιόντα περὶ μὲν Ἀβύδον
 Εἰδὼν πῶς κλέσσει μίαν ἔρως Λεάνδρου,
 Ἀλλὰ πῶς ἔχον Λεάνδρου· Ἀβύδον δὲ δόματα γάμον
 Ἡρώς ἐς πῶς ἔχον, πῶς δ' ἐνέδου ἔχον αὐτῇ,
 Ἡρώ μὲν χαλεπὰ διοτρεφὲς αἶμα λαχούσα, 30
 Κυνειδὸς μὲν ἱέρεια, γάμος δ' ἀδιδάκτος ἱέρεια
 Πύρρον ἀπο πορρῶν ὅτ' ἔχον ἔχον ἔχον θαλάσσης,
 Ἀλλὰ Κύνειος αἰσῶν· σαρκερῶν ἔχον ἔχον αἰσῶν
 Οὐδ' ἔχον ἀγλαῖαν μετὰ μὲν γάμον αἰσῶν,
 Οὐδ' ἔχον χαλεπὰ μετὰ μὲν ἔχον ἔχον ἔχον, 35
 Μωμὸν ἀλδούρην ἔχοντα θαλάσσης.

Καὶ β

Ἄλλ' αὖτις κλυτὰν ἰλασσομένην Ἀφροδίτην,
 Πολλὰ καὶ χυτὸν ἔρωτα παρηγορέεσκε θυγατρὶς,
 Μῆστ' ἤνυσ' οὐρανῷ, φλογερῷ ἔξαιέουσα φάεσσι.
 Ἀλλ' οὐδ' ὅς αἰετις πνευμένην οἶσσε,
 Δὴ δ' ἔκ Κνωρίδι παρ' ὀμφῳ ἄλδεν ἑορτή,
 Τίωσ' Ἀφροδίτην ἄρ' ἔστιν Ἀδωνίδι καὶ Κυπρίῳ.
 Πανσύνδ' δ' ἑσπεύουσ' ἐς ἑσπ' ἡμῖν ἰκάνεται
 Ὅσοι γὰρ τὰς ἀκοῖας ἀγροῖσιν ἐσπύρα γῆρας,
 Οἳ μὲν δ' Αἰμωνίης, οἳ δ' ἐπὶ δόμοις ὑπὸ Κύπρου.
 Οὐδ' ἔτι γυνὴ πρὸς ἐμὴν καὶ πρὸς ἡλικίαν Κυπρίων.
 Οὐ Λιβαίου θυγάτηρ ἐπὶ πτέρεσσιν ἑρπύλλης,
 Οὐδ' ἀσπυγγοῦ περὶ γένητο τμήος ἑορτῆς,
 Οὐ Φρυγίης γαστήρ, οὐ γένιον ὅς Ἀκύβου,
 Οὐδ' ἐπεὶ κίχων φιλοπάρῳ, ἢ γὰρ ἰκάνεται
 Αἰὲν ὀμφρὸν ἔχοντες ὅππ' ἑσπ' ἑσπ' ἑορτῆς,
 Οὐ τὸσον Ἀδαμῶντος ἀγέμῳ ἀνέδουσι θυγατρὶς,
 Ὅσον ἀγέμερδων δ' ἔτι καλλιὰ παρ' ὀμφῳ.
 Ἡ δ' ἔτις ἀπὸ νῶν ἐσφύχεται παρ' ὀμφῳ Ἡρώ,
 Μαρμαρυγῇ καεῖντος ἀσπράπτεα φερόσπου,
 Οἷά τε λίκνοπαρ' ἐπαιτύλλεται Σέβλῳ,
 Ἀφρὰ δ' ἥχοντων φωνίσσεται κύματα παρ' ὀμφῳ,
 Ὡς ῥόδον σκ' χαλκῶν διδυμῶχερον ἢ τέρας φάειν
 Ἡρώς ἐν μαλίστ' ῥόδον λειμῶνα φανύσκει.
 Χερσὶν δ' ἔτι μαλίστ' ἐρπύλλῃσι γαστρίῳσι δὲ
 Καὶ ῥόδῃ λίκνοπαρ' ἐπὶ σφύρῃ λαμπρὸς κύρης,
 Πολλὰ δ' ἐκ μαλίστ' ἥλκεται ῥόδον, οἳ δ' ἐπὶ παλαιῇ
 Τρεῖς Χάριτες γένοντο παρ' ὀμφῳ εἰς δ' ἐπεὶ Ἡρώς
 Ὁρθαίῳσι γάμων ἑσπ' ὀμφῳ Χάριτες τινάσκει.
 Ἀφροδίτης ἑστῆας ἐπ' ὀμφῳ ἄρα τ' ὀμφῳ.
 Ὡς ἢ ὅτ' ἐπὶ πολλῶν ἀεσπύσασα γυναικῶν
 Κύπριδος ἀρτήερα, γῆν δ' ἐφ' ὀμφῳ τ' ὀμφῳ
 Δύσατο δ' ἢ πρὸς ἀπαιεὶ φρίνας οὐδ' ἐπεὶ ἀδρῶν
 Ἡρώς οὐ μὲν ἔστιν ἔτι, ὁμοῦ δ' ὀμφῳ Ἡρώ.
 Ἡ δ' ἀπ' ὀμφῳ δ' ὀμφῳ ὅππ' ὀμφῳ δ' ὀμφῳ,
 Ἐσπύλλῃσι γάμων ἔτι καὶ ὀμφῳ καὶ φρίνας ἀδρῶν.
 Καὶ πρὸς ἐπὶ ὀμφῳ ὀμφῳ, καὶ ὀμφῳ ὀμφῳ,
 Καὶ Σπάρτης ἐπὶ ὀμφῳ Λακωνίῳ ὀμφῳ ὀμφῳ,
 Ἡρῳ ὀμφῳ καὶ ὀμφῳ ἀκούσῃ ἀγλαίῳ.
 Τοῖσι δ' ἐπὶ ὀμφῳ γένοντο καὶ ὀμφῳ δ' ὀμφῳ τῇ.
 Καὶ τὰ καὶ Κύπρις ἔτι καὶ ὀμφῳ μίαν ὀμφῳ.
 Πατρίαν ἐμὴν καὶ ὀμφῳ δ' ὀμφῳ ὀμφῳ.
 Αὐτῇ δ' ὀμφῳ καὶ ὀμφῳ ὀμφῳ ὀμφῳ.
 Οὐκ αἰὲν ὀμφῳ ὀμφῳ ὀμφῳ ὀμφῳ.
 Ἡμῶν δ' ὀμφῳ ὀμφῳ ὀμφῳ ὀμφῳ.
 Εἰ δ' ἐπὶ ὀμφῳ ὀμφῳ ὀμφῳ ὀμφῳ.
 Τοῖσι καὶ Κυπρίῳ γένοντο ὀμφῳ ὀμφῳ.
 Τοῖα μὲν πρὸς ὀμφῳ ὀμφῳ ὀμφῳ ὀμφῳ.
 Ἐλκος ὀμφῳ ὀμφῳ ὀμφῳ ὀμφῳ.
 Αἰγὸς δ' ὀμφῳ ὀμφῳ ὀμφῳ ὀμφῳ.
 Οὐκ ὀμφῳ ὀμφῳ ὀμφῳ ὀμφῳ.
 Ἀλλὰ πρὸς ὀμφῳ ὀμφῳ ὀμφῳ ὀμφῳ.
 Οὐκ ὀμφῳ ὀμφῳ ὀμφῳ ὀμφῳ.
 Σὺν βαλεῖν δ' ὀμφῳ ὀμφῳ ὀμφῳ ὀμφῳ.
 Καὶ καὶ ὀμφῳ ὀμφῳ ὀμφῳ ὀμφῳ.
 Καὶ ὀμφῳ ὀμφῳ ὀμφῳ ὀμφῳ.
 Ὄψτερον μὲν πρὸς ὀμφῳ ὀμφῳ ὀμφῳ.
 Ὁρθαίῳσι δ' ὀμφῳ ὀμφῳ ὀμφῳ ὀμφῳ.
 Ἐλκος ὀμφῳ ὀμφῳ ὀμφῳ ὀμφῳ.
 Εἶλε δ' ἐπὶ ὀμφῳ ὀμφῳ ὀμφῳ ὀμφῳ.
 Ἐπεὶ μὲν ὀμφῳ ὀμφῳ ὀμφῳ ὀμφῳ.
 Θάμβει δ' ὀμφῳ ὀμφῳ ὀμφῳ ὀμφῳ.
 Θασπῳ δ' ὀμφῳ ὀμφῳ ὀμφῳ ὀμφῳ.
 Ἡρώς ποσὶν ὀμφῳ ὀμφῳ ὀμφῳ ὀμφῳ.
 Λόγῳ δ' ὀμφῳ ὀμφῳ ὀμφῳ ὀμφῳ.
 Νόμισαν ἀφ' ὀμφῳ ὀμφῳ ὀμφῳ ὀμφῳ.
 Αὐτῇ δ' ὀμφῳ ὀμφῳ ὀμφῳ ὀμφῳ.
 Χάρις δ' ὀμφῳ ὀμφῳ ὀμφῳ ὀμφῳ.
 Πολλὰ καὶ ὀμφῳ ὀμφῳ ὀμφῳ ὀμφῳ.

(Nam ob pulchritudinem inuida sunt feminae)
Sed semper Cytheræam placans Venerem,
Sape etiam Cupidinem concubabat libamentis,
40 Maure cum caelesti flammæam tremens pharetram.
Sed neque sic enitatus ignitas sagittas,
Iamque Venerem populare venit festum,
Quod Sesti celebrant Adonidi & Veneri,
Cateruatimq; festinabant ad sacrum diem ire
45 Quotquot habitabāt mari circumdatarū extrema insularū,
His quidem ab Hemonia, hi verò maritima à Cypro.
Neque mulier villa remansit in oppidis Cytherorum,
Non libani odoriferi in summitatibus saltans:
Neque accolarum quisquam deerat tunc festo,
50 Non Phrygia incolæ, non vicinæ ciuis Abydi,
Neque ullus iuuenis amator virginum: certè enim illi
Semper secuti, ubi fama est festi,
Non tantum immortalium afferre festinant sacrificia,
Quantum aggregatarum ob pulchritudines virginum.
55 Verum deæ per ædæm incessit virgo Hero,
Splendore n̄ gratum emittens facie.
Qualis alba genas oriens Luna.
Summi verò nuæarum rubebant circuli genarum,
Vt rosa ex thecis bicolor, certè diceret
60 Herûs ex membris rosarum præsum apparere:
Colore enim membrorum rubebat: euntis verò (puella:
Etiam rosa candidam induit iunicam sub talis splendebant
Multa verò ex membris gratiæ fluebant, sed antiqui
65 Treis Gratiæ mentiti sunt esse: aliteruter verò Herûs
Oculus videns centum Gratiis pululabat.
Profecit sacerdotem dignam nacta est Venus.
Sic ea quidem plurimum antecellens fœminas,
Veneris sacerdotissa noua apparebat Venus.
Subijt autem iuuenum teneras mentes, neque ullus vir
70 Erat, qui non afflaret habere coniugem Heronem.
Illa autem benefundatam quacunque per ædæm vagabatur,
Sequentem mœtem habebat & oculos & præcordia virorū.
Atque aliquis inter iuuenes admiratus est, & dixit verbū:
Es Sparten accessi, Lacedæmonis vidi urbem,
75 Vbi laborem & certamen audimus pulchritudinum:
Talem autē nondū vidi puellam, prudentemq; teneramq;
Foris Venus habet gratiarum unam iuuenim.
Intuens defessim sum: satietatem autem non inueni aspiciēdi
80 Illicò moriar, cubilia ubi conscenderim Herûs.
Non ego in cælo cuperem deus esse,
Nostram uxorem habens domus Hero.
Si autem mihi non licet tuam sacerdotem tractare,
Talem mihi Cytheræa puellam uxorem præbeas:
85 Talia iuuenum quisque locutus est: undique alius
Vulnus celans insanivit, pulchritudine puella:
Gravia passe Leander, tu autem ut vidisti inchoam puellā,
Nolebas occultis consumere mentem stimulis,
Sed ardentibus domitus inopinatio sagittis,
90 Nolebas viuere perpulchra expertis Heronis:
Simul in oculorum radiis crescebas fax amorum,
Et cor feruebat inuicti ignis impetu.
Pulchritudo enim celebris immaculata femina
Acutior hominibus est veloce sagitta:
Oculus verò via est: ab oculi ictibus
95 Vulnus delabitur, & in præcordia viri manat.
Cepit autem ipsum tunc stupor, impudentia, tremor, pudor:
Tremui quidem corde, pudor verò ipsum tenebat captum.
Obstupuit verò pulchritudinem optimam: amor verò ademuit
pudorem.
100 Audacter autem ob amorem impudentiam affectans,
Tacitè pedibus incedebat, & contrastetis puellam:
Obliquè verò intuens dolosus torquebat oculos:
Nuitibus mutis in errorem inducens mentem puella,
Ipsa verò ut sensu amorem dolosum Leanderis
Gauisa est ob gratias suas, tacitè verò & ipsa
105 Sape gratiam suam occultis faciem.

ν. τ. τ. τ.
ν. τ. τ.

Nutibus occultis iamuens Leandro,
Et rursus extulit ille verò intus animo gaudebat,
Quod amorem sensit, & non veniit puella.
Dum igitur Leander querebat occultam horam,
Lucem contrahens descendit ad occasum dies:
E regione autem apparuit umbrosa hesperus stella.
Sed ipse audacter adibat prope puellam,
Vt vidit atratas insurgentes tenebras,
Tacuit quidem stringens rivos digitos puella,
Ex imo suspirabat vehementer: illa verò silentio
Tantum irascens roseam retraxit manum.
Vt verò amata sensit instabiles nutus puella,
Audacter manum variam traxit vestem,
Ultima veneratis ducens ad penetralia templi.
Pigrè autem pedibus sequebatur virgo Hero,
Tantum nolens, talēque emisit vocem,
Femineis verbis minans Leandro:
Hospi, quid insanis? quid me infelix virginem trahis?
Alia uo via, me amque dimitte vestem:
Iram meorum euita locupletum parentum,
Veneris non te decet dea sacerdotem sollicitare:
Virginis ad lectum difficile est ire.
Talia mixta est convenientia virginibus.
Feminearum autem Leander ubi audiuit furorē minationem,
Sensit persuasorum signa virginum.
Etenim cum iuuenibus minantur fœmina,
Venererum consuetudinem per se nuncia sunt minæ,
Virginis autem bene olens boni coloris collum osculatus,
Tale verbum ait, amoris iclus stimulo:
Venus cara post Venerem, Minerva post Minervam.
(Non enim terrestribus aequalem voco te mulieribus,
Sed te filius Jovis Saturnij assimilo)
Beatus qui te plantavit, & beata que peperit mater,
Venter, qui te enixus est, felicissimus: sed preces
Nostras exaudi, amoris que miserece necessitatis:
Veneris ut sacerdos, exerce Veneris opera:
Huc ades, imitari nuptialibus legibus dea:
Virginem non decet administrare Veneri:
Virginibus Venus non gaudet. si verò volueris
Instaura dea veneranda, & ceremonias fidas discere,
Sunt nuptia & lecti: tu autem si amas Venerem,
Mulcentium mentem ama suam legem amorum:
Tuumq; servum me accipe, & si volueris coniugem,
Quem tibi Cupido venatus est suis sagittis affectum:
Sicut audacem Herculem celer aurumq; Mercurius
Serrum duxit Iardanem ad puellam. Omphalem:
Tibi verò me Venus misit, & non sapiēs attulit Mercurius,
Virgo non te latet ex Arcadia Atlanta:
Qua olim Milanionis amantius fugit lectum,
Verginitatem curans: irata autem Veneri,
Quem prius non amavit in corde posuit toto.
Persuadere & tu cara, ne Veneris iam excutes.
Sic factus, persuasus recusantis mentem puella,
Animum amoriperis errare faciens verbis.
Virgo autem mœsa in terram fixis aspectum,
Pudore rubefactam abscondens genam,
Es terre trivi summitatem in vestigiis: cum pudore autem,
Sepe circa humeros suam contraxit vestem.
Persuasionis enim hac omnia prænuntia virginis autem.
Persuasa ad lectum promissio est silentium,
Iam & suam amaram suscepit stimulum amorum:
Vrebat autem cor dulci igni virgo Hero,
Fulchritudineque suavis stupeferebat Leandri.
Dum igitur ad terram habebat inclinos oculos,
Tunc & Leander amore furente vultu
Non defatigabatur videns tenerum collum vir-
ginis.
Serò verò Leandro suam emisit vocem.
Verecundia madidum ruborem stillans a facie:
Hospi, his verbis forsitan & causam moneres:

ν. τ. τ.
ν. τ. τ.

Νόμισα λαθεῖσιν τὴν ἀστυχέουσα Λεάνδρῳ,
Καὶ πάλιν ἀντελίνετο δ' ἐνδεδι θυμῷ ἰαθῆναι,
Ὅτι πόθεν ξυνέκωκε καὶ ἀποπέσσειτο κοῦρην.
Ὁφρα μὲν οὖν Λεάνδρῳ ἐδίξετο λαθεῖν ὄριον,
Φέγγον ἀστυχέουσα χεῖρ' ὅς δ' ἴσιν ἦεν.
Ἐκ ἀφ' ἧς δ' ἀνέφαινε βαδύνοντες ἑσπερος ἀστὴρ.
Αὐτὸρ δ' ὀρασαίως μετεκίναθεν ἔργῳ δι' αἰῶνος,
Ὡς ἰδὲ κυανοπτερόν ἐπ' ἀπρόσπαστον ὁμίχλῳ,
Ἡρέμα μὲν θλίβον ποδὸν δὲ δάκτυλα κοῦρας,
Βυσσὴν ἐσπάζοντες ἀποπείσαντες ὅς σ' ὁππῇ
Οἷα τι χωρὶς ὁμίχλῳ ποδὸν ἔξιστον χεῖρ.
Ὡς δ' ἐσπάζοντες χαλάρουσα νύκτα κοῦρας,
Θαυραίως παλάμῃ πολυδαίδαλον ἔχει χεῖρτα,
Ἐργα πρὸς τοῖς ἄλλοις ἐπὶ κούρῃ ποδ.
Ὀκλαίως ὅς ποδὸν ἐφάσσειτο παρδὸν ὁ Ἡρώ,
Οἷα ἄρ' ἐκ ἐδελούσας τοῖς δ' ἀνέκριντο φωνῇ,
Θηλυτέρως ἐπὶ σπονδῇ ἀπείλυσεν Λεάνδρῳ,
Ἐόντι, τί μὲν γινώσκεις ἐπὶ με δίστομα παρδόνος ἕνεκα;
Ἀλλ' ἡ δὲ δὲ κλέιδον ἔχου δ' ἀπολέσσει χεῖρτα.
Μυῖν ἐμὲ δ' ἀποπείσαντες πολυκτεταῖον ἔχουσιν.
Κύπεδος ὅς σ' οἶκα δὲς ἱέρειαν ἀφάσσει.
Παρδόνος δ' ἐπὶ ἀέθρῳ ἀμύχλῳ ἔχον ἰαθῆναι.
Τοῖα μὲν ἀπείλυσεν ἰαθῆναι παρδόνος.
Θηλυτέρως δ' Ἀνδρῳ ἐπὶ κούρῃ οἶστρον ἀπείλυσεν,
Ἐργα πρὸς τοῖς ἄλλοις ἀπείλυσεν παρδόνος.
Καὶ ὅς τ' ἐδίδουσαν ἀπείλυσεν γυναικί,
Κύπεδος ὅς σ' οἶκα δὲς ἱέρειαν ἀφάσσει.
Παρδόνος δ' ἐπὶ ἀέθρῳ ἀμύχλῳ ἔχον ἰαθῆναι.
Τοῖον μὲν ἔπειτα, ποδὸν βεβηλὸν ὅς σ' οἶστρον,
Κύπερ' ἔχου δ' ἐπὶ ἀέθρῳ ἀμύχλῳ ἔχον ἰαθῆναι.
Ὁὐ γὰρ ὅτι χρονοῖον ἰσὴν ἔχου σὺ γυναικί,
Ἀλλὰ σὺ θυγατρὶσι Διὸς Κερύειον ἔχου.
Ὀλβίῳ ὅς σ' ἐφύτυσεν, καὶ ἔχου σὺ τὴν κούρην.
Γαστὴρ ὅς σ' ἐφύτυσεν, καὶ ἔχου σὺ τὴν κούρην.
Ἡμετέρων ἐπὶ αἰῶνος, ποδὸν δ' οἶστρον ἀφάσσει.
Κύπεδος ὅς σ' ἱέρειαν ἀφάσσει Κύπεδος ἔργα.
Δούρ' ἰδὲ μυστράδ' ἀμύχλῳ ἔχου δ' ἀφάσσει.
Παρδόνος καὶ ἐπὶ αἰῶνος ἀφάσσει Ἀφροδίτη.
Παρδόνος καὶ Κύπερ' ἰαθῆναι τὸν δ' ἐδελούσας
Θηλυτέρως δὲς ἔχου σὺ ὅτι παρδόνος.
Ἔστι γὰρ καὶ ἔχου σὺ δ' ἐφίλεις Κυδάρην,
Θηλυτέρως ἀφάσσει μετὰ ἔχου δ' ἀφάσσει.
Σὺ δ' ἰαθῆναι μετὰ ἔχου σὺ δ' ἔχου, ὅς σ' ἀφάσσει.
Τὴν σὺ ἔργον ἔχου σὺ οἶστρον βλάπτει καὶ ἔχου.
Ὡς θρασυὶ Ἡρακλῆα δὲς χρονοῖον ἔργον.
Θηλυτέρως ἐπὶ αἰῶνος ἀφάσσει ἔργον.
Σοὶ δ' ἐπὶ Κυδάρην ἐπὶ αἰῶνος ἔργον.
Παρδόνος ὅς σ' ἐπὶ αἰῶνος ἔργον.
Ἡ ποτὶ Μελανίον ἔργον ἀφάσσει ἔργον.
Παρδόνος ἀφάσσει χρονοῖον δ' ἀφάσσει.
Τὸν παρδόνος ἔχου σὺ χρονοῖον δ' ἀφάσσει.
Πειδὸν καὶ σὺ ἔχου σὺ Κύπερ' ἔχου σὺ ἔχου.
Ὡς ἐπὶ παρδόνος ἀφάσσει ἔργον κοῦρας,
Θηλυτέρως ἐπὶ αἰῶνος ἔργον ἔχου.
Παρδόνος δ' ἀφάσσει ἔργον ἔχου σὺ ἔχου.
Αἰδοῖ ἐπὶ αἰῶνος ἀφάσσει ἔργον.
Καὶ χρονοῖον ἔχου σὺ ἔχου σὺ ἀφάσσει.
Πολλὰ καὶ ἀφάσσει ἔργον ἔχου σὺ ἔχου.
Πειδὸν καὶ τὰς παρδόνος ἀφάσσει ἔργον.
Παρδόνος καὶ τὰς παρδόνος ἀφάσσει ἔργον.
Ἡ δὲ καὶ γυναικίον ἐδελούσας καὶ ἔχου.
Θηλυτέρως δ' ἀφάσσει γυναικίον παρδόνος ὁ Ἡρώ,
Καὶ δὲ δ' ἔχου σὺ ἀφάσσει ἔργον.
Ὁφρα μὲν οὖν ποτὶ γυναικίον νύκτα ὅππῃ,
Τόσρα δ' ἐπὶ Λεάνδρῳ ἐργασίαν ἀφάσσει.
Ὁὐ γὰρ ἐπὶ αἰῶνος ἀφάσσει ἔργον.
Ὁφρα δ' Ἀνδρῳ γυναικίον ἀφάσσει ἔργον.
Αἰδοῖ ἔχου σὺ ἔχου σὺ ἀφάσσει ἔργον.
Ἐόντι, τοῖς ἐπὶ αἰῶνος τὰς καὶ ἔχου σὺ ἔχου.

Τίς σε πολυδάκρυον ἐπέων ἐδίδαξε καλὸν δούσι;
 Οἱ μοι τίς σ' ἐκόμισεν ἐμὸν ἐς πατρίδα γαίης;
 Ταῦτα δὲ πάντα μά τιμ' ἐφ' ἧς ἔχο. πῶς γὰρ ἀλήτης
 ἔην ὁ γὰρ καὶ * ἀπείρος ἐμὴ φιλοπῆτι μνηστῆς
 Ἀμφιδρόν * διωάμεθα γαίῃσι ὅσοισι πλάσσεται
 (Οὐ γὰρ ἐμοὶς τυχέσσιν ἐπιπλάσθην) ἢ δὲ ἐδολήσῃς
 ὧς ἔστιν ὁ πολυδακρυότατος ἐμὸν ἐς πατρίδα μῦθον
 Οὐ δυνάσασθαι ποτέσσιν ἐποκλίπειν ἀφ' ἐδότην.
 Γλῶσσα γὰρ ἀνδρῶπων φιλοκέρτομος * ὅς σ' ὅππῃ
 ἔργον ὅσῃ πλέεσσι, οὐ τεύχεσσιν ἀκούει.
 Ἐπὶ γὰρ (μὴ κρύψῃς) γένος οὐδὲ μά τιμ' ἐπὶ πατρὶ.
 Οὐ γὰρ ἐμὸν σὲ λέναν ἐμοὶ δ' ὄνομα χλόνον Ἡρώ.
 Πόρρος δ' ἀμφιέστης, ἐμὸς δὲ οὐρανομήκης,
 ὧς ἐν γαίῃσι πᾶσι ἀμφιπόλῳ πρὶ μοῦθον
 Σπινάδος ὅσῃ πόλιν ὅσῃ βαθυμύμανος ὄρεας
 Γένετα πόλιν ἔχον, ἐν γαίῃσι βυλῶσι πικρὰν.
 Οὐδὲ μοι ἔγγις ἔσσιν ἐμὸν ἄλκιμος, οὐδὲ γοῖται
 Ἡδὲ πᾶσι παρῆσιν αἰεὶ δ' αἰὶ νύκτα καὶ ἡμέραν
 Ἐξ ὧς * ὡς ἐμὸν ὅσῃ δὲ ἐμὸν οὐρανὸν ἔχον
 ὧς φαίμεν, ὅσῃ δὲ ἐμὸν ὅσῃ κρύπτεται παρὲν ὧς
 Ἐμπαλιν ἀνδρῶν, ὅσῃ δὲ ἐμὸν ἐπὶ μέντοι μῦθον,
 Λείανδρον δὲ πόδον βεβόλην ὅσῃ κεντῶ
 Φράζετο πᾶσι καὶ Ἐρωτος ἀνδρῶν ἀλόν.
 Ἀνδρῶν γὰρ * ἀνδρῶν Ἐρωτος βέβαιος θαλάσσης
 Καὶ πάλιν ἀνδρῶν ἔλκος ἀκούειται ὅσῃ δ' ἀνδρῶν
 Ἀνδρῶν ὅσῃ δὲ ἐμὸν βουλήσιν ὅσῃ βεβόλην.
 Ἀνδρῶν καὶ πόδον πᾶσι γαίῃσι καὶ ἀνδρῶν.
 Ὅσῃ δὲ ἀνδρῶν πολυμύθων ἐν γαίῃσι μῦθον,
 Παρὲν ὅσῃ δὲ ἐμὸν καὶ ἀνδρῶν ὅσῃ δὲ ἐμὸν
 Εἰ πάλιν παρὲν ὅσῃ δὲ ἐμὸν ἐπὶ μέντοι μῦθον.
 Οὐ γὰρ ἐμὸν καὶ πόδον πᾶσι γαίῃσι καὶ ἀνδρῶν
 Οὐ βέβαιος ὅσῃ δὲ ἐμὸν καὶ πόδον πᾶσι γαίῃσι
 Ἀλλ' αἰεὶ καὶ νύκτα φορέμεν ὅσῃ δὲ ἐμὸν
 Νεφέλαι βλάπτουσιν ἀνδρῶν, οὐ γὰρ ἐμὸν γὰρ
 Ἀνδρῶν σὺ πόλιν ὅσῃ δὲ ἐμὸν ὅσῃ δὲ ἐμὸν
 Μοῦθον ἐμὸν ἐν ἀνδρῶν ὅσῃ δὲ ἐμὸν πύργον
 Ἐκ ἀνδρῶν ἀνδρῶν καὶ πόδον πᾶσι γαίῃσι
 Ἐσθλὸν ὅσῃ δὲ ἐμὸν ὅσῃ δὲ ἐμὸν ἀνδρῶν
 Καὶ μὴ ὅσῃ δὲ ἐμὸν ὅσῃ δὲ ἐμὸν βουλήν
 Οὐδὲ πάλιν ὅσῃ δὲ ἐμὸν ὅσῃ δὲ ἐμὸν
 Παρὲν ὅσῃ δὲ ἐμὸν πᾶσι γαίῃσι ὅσῃ δὲ ἐμὸν
 Ἀλλ' αἰεὶ πᾶσι γαίῃσι βαρύνοντες ἀνδρῶν
 Μὴ μὴ ἀνδρῶν ὅσῃ δὲ ἐμὸν ὅσῃ δὲ ἐμὸν
 Ἀνδρῶν ἐμὸν βουλήν ὅσῃ δὲ ἐμὸν ὅσῃ δὲ ἐμὸν
 Εἰ ἐπὶ δὲ ἐμὸν ὅσῃ δὲ ἐμὸν ὅσῃ δὲ ἐμὸν
 Οὐδὲ μοι Λείανδρον ἐμὸν πᾶσι γαίῃσι
 ὧς οἱ καὶ κρύπτεται γαίῃσι σινδρῶν μῦθον
 Καὶ νύκτα φιλοπῆτι καὶ ἀνδρῶν ὅσῃ δὲ ἐμὸν
 Ἀνδρῶν μῦθον πᾶσι γαίῃσι σινδρῶν μῦθον
 Ἡ μὴ φαίμεν, ὅσῃ δὲ ἐμὸν καὶ πόδον πᾶσι γαίῃσι
 Παννυχίδας δὲ ἀνδρῶν ἀνδρῶν ὅσῃ δὲ ἐμὸν
 Ἀλλ' αἰεὶ ἀνδρῶν ἐμὸν πᾶσι γαίῃσι
 Ἡ μὴ ἐπὶ πᾶσι γαίῃσι δὲ ἐμὸν καὶ πόδον πᾶσι γαίῃσι
 Μὴ πᾶσι γαίῃσι πᾶσι γαίῃσι πᾶσι γαίῃσι
 Πᾶσι γαίῃσι πᾶσι γαίῃσι πᾶσι γαίῃσι
 Παννυχίδας δὲ ἀνδρῶν πᾶσι γαίῃσι
 Πολλὰ μὲν ἀνδρῶν πᾶσι γαίῃσι
 Ἡ δὲ καὶ ἀνδρῶν πᾶσι γαίῃσι
 Ἀνδρῶν πᾶσι γαίῃσι πᾶσι γαίῃσι
 Ἀλλ' αἰεὶ πᾶσι γαίῃσι πᾶσι γαίῃσι
 Ἀγγελλίαν ἀνδρῶν πᾶσι γαίῃσι
 Μαγνησίαν ἀνδρῶν πᾶσι γαίῃσι
 Εὐνὴν πᾶσι γαίῃσι πᾶσι γαίῃσι
 ὧς δὲ ἴδω καὶ ἀνδρῶν πᾶσι γαίῃσι
 Ἡρώ ἀνδρῶν πᾶσι γαίῃσι
 Θυμὸν Ἐρωτος ἐμὸν πᾶσι γαίῃσι
 Ἀνδρῶν πᾶσι γαίῃσι πᾶσι γαίῃσι
 Μαγνησίαν ἀνδρῶν πᾶσι γαίῃσι
 Ἐσθλὸν πᾶσι γαίῃσι πᾶσι γαίῃσι

175 *Quis te vartorum verborum docuit vici?*
Hec mei, quis te duxit meam ad patriam terram?
Hec autem omnia frustra locutus es. quomodo enim vagis
Hospes cum sis et infidus, meo amori miscerari?
Maussele non possumus nuptiis legitimis coniungi
 180 *(Non enim meis parentibus placeat) si autem voles*
Ve hospes profugus mea in patria manere,
Non potes tenebras abscondere Venerem.
Lingua enim hominum amica conuiuij in silentio autem
Opus, quod perficit aliquis in trinitis audit.
 185 *Dic vero (ne celes) tuum nomen, et tuam patriam,*
Non enim meum se lateat: mihi nomen inclitum Hero.
Turris autem celebris mea domo altissima
Qua inhabitans cum ancilla quadam sola
 190 *Septensem ante urbem supra profunda litora,*
Vicinum mare habeo inuicis consiliis parentum.
Neque me prope vicina sunt coetanea: neque chorea
Iuuenum adsum: semper autem nocte et die
Ex mari ventoso insonat auribus sonitus.
Sic fata, roscam sub veste celabat genam.
Rursus pudore affecta, sua autem increpabat dicta.
Leander autem amoris percussus acuto stimulo,
 200 *Cogitabat quomodo amoris exerceret certamen.*
Virum enim variis consilijs amor sagittis donat:
Et rursus viri vulnus medicatur: quibus autem dominatur,
Ipsa etiam amanti auxiliatur est Leandro:
Tandem autem ingens artificiosum dixit verbum:
Virgo tuum propter amorem, etiam asperam undam tran-
 205 *Sigum ferueat, et in nauigabilis erit aqua:*
Non timeo grauem undam tuum adiens cubile,
Non fremitum resonantem grauissonis maris:
Sed semper per noctem portans in adidui maris
Nauigabo Hellespontum valde fluentem: non longedum
 210 *Contra tuam urbem habeo oppidum Abydu:*
Tantum mihi unam lucernam ab excelsa iua turri
E regione ostende per tenebras, ut intuens
Sin nans amoris habens tuam stellam lybentum.
Aique ipsum aspiciens ne videam occidentem bootem,
Nec asprum orionem, ac in adidui tractionem curam,
 215 *Patrie obuia ad dulcem portum ventrem.*
Sed chara caue perflantes ventos
Ne ipsum extinguant, et statim animam perdam.
Lybentum mea vna luciferum ducem,
Sic verè autem vis meum nomen et tu scire,
 220 *Nomen mihi Leander bene compta conuinx Hero.*
Sic quidem clandestinis nuptiis conuinebant misceri
Et nocturnam amicitiam, et nuptium nuptiarum.
Lucerna testimonis pacis sunt seruare:
 225 *Ille quidem lucem extendere, hic autem undas longas trahit*
Pernoctantes autem executi vigiliam nuptiarum.
A se inuicem separati sunt necessitates
Hec quidem suam ad turrim, hic autem obscuram per noctem
 230 *Ne quid erraret iacens signa turris:*
Nauigabat profundis fundamētis ad turrim oppidum Abydu
Totamque noctem coniugum clandestina desiderantes certamen
 235 *Sepe optarunt venire cubiculum ornatum noctem*
Iam atrata cucurrit noctis caligo,
Vir somnum affrens, et non amanti Leandro
Sed multisfremi apud litora maris
 240 *Nuntium expectabas luculentum nuptiarum.*
Testimonium lucerna lugubris expectans,
Letis, clandestini procul speculante nuntium.
Ut verò vidit nigra obscuram noctis caliginem,
Hero lucernam ostendit: accensa verò lucerna
Animum Cupido exussu felicitatis Leandri
 245 *Lucerna ardente, coardebatur a verò mari*
Iuuenum undarum multisfremi fremitum audiens.
Tremebat quidem primum: postea autem audaciam attol-
 lens,

Talibus alloquebatur consolans mentem verbis:
 Grauis amor & mare implacabile sed maris
 Est aqua: verum amoris me vris intestinis ignis
 Assume ignem cor, ne time effusam aquam:
 Adde mihi in amorem cur fluctus curat?
 Ignoras quod Venuis nata est e mari,
 Et dominatur Ponto, & nostris doloribus?
 Sic factus, membra amabilia exuit vestem,
 Ambabus manibus, suoque astringit capiti.
 Littoreque exiit, corpusque deiecit in mare,
 Splendentemque festinabat semper aduersus lucernam:
 Ipse remex, ipse classis, ipse sibi naus.
 Hero autem alta lucifera super turri
 Permissis auris undecunque spiraret ventus,
 Veste saepe lucernam legebat, donec Sesti
 Multum fatigatus Leander iuit ad porosum litus,
 Et ipsum suam ad turrim subuexit: ex ianuis vero
 Sponsam anhelantem complexa silentio,
 Spumeas ex capillis guttas adhuc stillantem maris,
 Duxit sponsam ornantis ad penetralia virginis cubiculi
 Et corpus totum absterse, corpusque unxit oleo.
 Bene olenti roseo: & mare uentem extinxit odorem.
 Adhuc autem anhelantem alit stratis in lectis
 Sponsam circumfusa blanda emisit verba.
 Sponse, multum laborasti, qua non passus est sponsus alius.
 Sponse multum laborasti: satis tibi est salsa aqua,
 Fœtorque piscosus frementis maris.
 Huc tuos sudores meis impone sinibus.
 Sic illa hec locuta est: ille vero statim soluit Zonam,
 Et leges imerunt beneuola Veneris,
 Erant nuptie, sed sine choreis: erat lectus, sed sine byzantiis:
 Non coniugium sacrum quisquam laudauit poëta:
 Non tadarum illuminabat luxcubicularium lectum,
 Neque peragilis quisquam insiluit chorea:
 Non hymenæum cantauit pater, & veneranda mater,
 Sed lectum sternens perficientibus nuptias in horis
 Silentium thalamum fixit, sponsam vero ornans caligo.
 Et nuptie erant longè à canendis hymenais.
 Nox quidem erat illis nuptiarum ornatrix, nunquam aurora
 Sponsam vidit Leandrum valde notis in lectis.
 Nauigabat autem e regione positis iuxta ad populū Abydi,
 Nocturnos insatiabilis adhuc spirans hymenæos.
 At Hero longa induta veste suos latens parentes,
 Virgo diurna, nocturna mulier: utrique autem,
 Sæpe optarunt descendere ad occasum amorem.
 Sic his quidem amoris abscondentes vim,
 Occulta delatabantur inter se Venere.
 Sed paruum vixerunt in tempus, neque diu
 Inuicem potiti sunt multu magis nuptiis.
 Sed quando pruinose ueni hyemis hora,
 Horrendas commouens multarum vortiginum procellas,
 Profunditateque infirmas & madida fundamenta maris,
 Hyemales spirantes verberabant uenti:
 Numbo percutientes totum mare: vapulante autem,
 Iam nauem nigram fregit in duas partes terra.
 Hyemale & infidum effugiens mare nauita.
 Sed non hyemalis te timor coercebat maris
 Fortamine Leander: nuntius sed te turris
 Consuetam significans lucem nuptiarum.
 Fœrentis te impulsu securum maris,
 Crudelis & perfidus: debebat autem infelix Hero
 Hyeme instante manere sine Leandro,
 Non amplius accendens breuis temporis stellam lo-
 clorum:
 Sed amor & fatum cogebat. allecta autem,
 Parcarum ostendebat, non amplius facem amorem.
 Nox erat, cum maxime spirantibus uentis
 Hyemalibus flatibus iaculantes uenti
 Coll. Et ornant in litus maris.
 Tunc Leander consuetam spe sponsæ

Τοιοῖσι παρούλεκτο παρηγορεῖν φρένα μῦθοις,
 Δεινὸς ἔρωτος, καὶ πόντος ἀμείλιχος ἄγχα θαλάσσης
 ἔστιν ὕδωρ, τοῦ δ' ἔρωτος εἰμὶ φλέγης ἐνδομυχρον πῦρ.
 Λάξω πυρ κραδίη, μὲ δειδιδὶ νύκτων ὕδωρ.
 Δόνες μοι εἰς φιλοπότην τί δὴ πόσιον ἀγείρεις;
 Ἀγνώσκεις ὅτι Κῦπρις ἀνάσσει ἐν θαλάσῃ;
 Καὶ κρατεῖ πόντον καὶ ἡμετέρον ὀδυμένων;
 Ὡς εἶπον, μάλα γὰρ ἐξέστη ἀπαίδεστο πῖπλον
 Λιμυτέρης παλάμῃσιν, εἴ δ' ἐσπῆξε χαλκῷ.
 Ἥϊον δ' ἔξωρτο, δῖμας δ' ἔρριψε θαλάσῃ.
 Λαμπροφάνει δ' ἔσπευδεν αἰεὶ χεῖναι τιτὰ λυγροῦ,
 Αὐτὸς ἐὼν ἐρῆτης, αὐτὸς γὰρ αὐτόματος νηῆς.
 Ἡρῶ δ' ἠλκίστοιο φαισφοῦς ὑψόθεν πυρρῶν,
 Ἀδραχέης αὐρῇσιν ὄδον πηδύσκει αἰσῆς,
 Φαειὴν πελάγῃ ὕχον ἐπὶ πᾶσι, εἰς αἶαν Σπείον
 Πολλὰ χερσὶν Ἀεανδρὸς ἔβη ποτὶ γαυλόχορον ἀκτίω.
 Καί μιν ἐὼν ποτὶ πύργον ἀνῆλθε· καὶ τὴν θυράων
 Νυμφίον ἀσθμαίνοντα πρὸς πύλιν ἀσάσωνται,
 Ἀφροκόμοις ραδύμυγας ἐπ' αἰζόντα θαλάσσης,
 Ἥρα γὰρ νυμφοκομοῖο μυχρὴ ἐπ' παρθεναίων,
 Καὶ χροῖα πάντα χερσὶν, δῖμας δ' ἔχρειν ἐλαίῳ
 Εὐδύμῳ, ῥοδίῳ, καὶ ἀγρίπποον ἐσβεσσε ὀδμῇ.
 Εἰσὶτι δ' ἀσθμαίνοντα βαδύστροφαις ἐοὶς λίχθιναις
 Νυμφίον ἀμυγροχρῶσιν φιλώμενος· ἵαχε μῦθοις,
 Νυμφίῳ πολλὰ λόγους, ἀπὸ πᾶσι νυμφίῳ αἰὼν.
 Νυμφίῳ πολλὰ λόγους· ὅπως γὰρ τοὶ δαμνέειν ὕδωρ,
 Ὁδμήτ' ἔχθοντα βαρύνοντο θαλάσσης.
 Δίδες τοῖς ὀδυνῶντες ἐμοῖς· εὐκλεῖται πόλιν ποῖ.
 Ὡς ἡ μὲν ταῦτ' εἶπεν, ὁ δ' αὐτὸς ἔλκετο μύθῳ,
 Καὶ θεσπῶν ἐπέσταν ἀγίστρου Κυδωνίης.
 Ἡ γαμοῦ δὴ ἀρχὴ τοῦ ἔκλου· ἔχρειν αὖτ' ὕμνον.
 Οὐ ζυγίῳ ἱερῷ τις ἐπυφύμνησεν· αἰδοῖς,
 Οὐ δειδιδὶν ἥρα πῆς σῆλαι θαλαμῶν πολὺν ἀνέμῳ,
 Οὐδὲ πολυσκαθμῶν τις· ἐπὶ σκίρτησι χορείῃ,
 Οὐχ ὑμνῶσιν αἰεὶ πατρὸς καὶ ποτῆρος μῦθον.
 Ἀλλὰ λέρως ὑπὸ σῆλαι τελευτῶνται μῦθον ἐν ὄρεσιν
 Στῆναι πατρὸς ἱππῶν, ἐνυμνῶμεν δ' ὁμίχλῃ.
 Καὶ γάμος ἔκλου ἀπὸ πᾶσι θεῶν αἰδομένων ὑμνῶσιν.
 Νυξ μὲν ἔκλου καίνοισι γάμοισιν, οὐδὲ ποτ' ἄνδρ.
 Νυμφίον εἶδε Λεανδρὸν ἀεγρῶντος ἐοὶς λίχθιναις.
 Νήχετε δ' ἀντιπύρεσιν πάλιν ποτὶ δῆμον Ἀβύδου,
 Εὐνυχίαν ἀκορῶντες ἐπὶ πύλαις ὑμνῶσιν.
 Ἡρῶ δ' ἔλκετο πύλιν· ἐοὶς λυγρῶν τελευτῶν,
 Παρθεναίων ἡματιῶν, νύχθιν γυναικῶν ἀμφοτέρω.
 Πολλὰ γὰρ ἔρριπτο καὶ πελάγῃ ἐς δύστην αἶαν.
 Ὡς οἱ μὲν φιλέητος ἱστοκλίποντες ἀνέμῳ,
 Κρυπταδὴν τέμποντο μετ' ἀνέμων κυδωνίαν.
 Ἀλλ' ὀλίγον ζῆσσαν ὄντι χεῖρον, αὐδὲ ὄντι θεῶν
 Ἀχὺντο δὲ πᾶσι πολλὰ πάλιν ὑμνῶσιν.
 Ἀλλ' ὅτε παρὰ χεῖρας ἐπὶ πύλιν χεῖματος ὄρεν,
 Φειδελίας δονοῦσα πολυστροφῆς αἰέλλας,
 Βένδρα δ' ἀσκήκτα καὶ ὑγρὰ δάμναι θαλάσσης
 Χειμῆρας πῖνοντες αἰεὶ σφάλλον αἰσῆς,
 Λαίλαπα μασίζοντες ἔκλου ἀπὸ πύλιν Ἀεανδρῶν,
 Ἡδὴ νῆα μάλαν· ἀπὸ πύλιν διχρῶν δὲ χερσὶν
 Χειμῆρας καὶ ἀπὸ πύλιν ἀνέμῳ ὄντι γαυλόχορον.
 Ἀλλ' ἔχει μὲν οἱ φῶς καὶ τῆρας θαλάσσης
 Καρτεῖ δὲ μὲν Ἀεανδρῶν· ὄντι πύλιν δὲ σφ' ἄνδρ.
 Ἡδὴ δὲ σημαίνοντα φαισφοῖν ὑμνῶσιν,
 Μαινόμεναι ὄντι αἰεὶ ἀφειδόμενα θαλάσσης
 Νυκτὶ καὶ ἀπὸ πύλιν ὄντι δὲ σφ' ὄντι Ἡρῶ
 Χεῖματος ἔκλου μὲν ἀπὸ πύλιν Ἀεανδρῶν,
 Μυκτὴν ἀπὸ πύλιν μινυέον ἀσκήκτα λειπῶν.
 Ἀλλὰ πῶς καὶ μὲν βίβοντο· δὲ γὰρ μὲν ὄντι
 Μοιρῶν ἀνέμῳ καὶ ἐκτὶ θαλάσῃ ἔρωτον.
 Νυξ ὅντι αὖτε μάλαν· βαρύνοντες αἰσῆς,
 Χειμῆρας πῖνοντες ἀκορῶντες αἰσῆς
 Ἀδρόν ἐμπύρεσιν ὄντι πύλιν θαλάσσης.
 Δὲ τὸ γὰρ Ἀεανδρῶν ὄντι ἔκλου· ἐκτὶ γὰρ νύκτι

Δυσκείλῳ πεφρονητο θαλασσίῳ ὅτ' ἴν' ἔσται.
 Ἡ δὲ κύματι κύμα' κυλινδρετο; σὺ γὰρ το δ' ὕδαρ,
 Αἰδέει μίσχ' οὐκ ἀνέχεται πᾶσι τοῖσι νῆσιν
 Μαργαρίτων ἀνέμων ζέφυρος δ' ἀντιπνεῖται κύρσι,
 Καὶ γότος ἐς βορέην μεγάλ' ἀφ' ἑκείνου ἀπ' ἐλάσ'
 Καὶ κύπτος μὲν ἄριστος ἐστὶ μακρὰ μὲν θαλάσσης.
 Αἰνιότατος δ' Ἀέας δ' ἀμειλίχης ἐστὶ θύρας
 Πολλὰ μὲν λιπὲν ὄσσε θαλάσσειον Ἀφροδίτην,
 Πολλὰ μὲν δ' αὐτὸν ἀνὰ Πηλεΐδαν ὀφθαλμοῖς
 Αἰδίδος οὐ βορέην ἀμειλίχην ἐχέλιον ἐνύμφης
 Ἀλλὰ οἱ οὐ πᾶσι φέρων, ἔρως δ' ἐκ ἡρώος μοῖρας.
 Πᾶσι τοῖσι δ' ἀγέμελ' οἶοι δὲ πάντες κύματος ὄρμῃ
 Τυφίω δ' ἐπεφρονητο ποδὶν δ' οἱ ὀκλασθ' ἐρμῇ,
 Καὶ σὺν ὧν ἀδόντων ἀκοιμητῶν παλαμῶν,
 Πολλὰ δ' αὐτομάτος χύσις ὕδατος ἔρρε λαμῶν,
 Καὶ ποτὶν ἀχέουσιν ἀμοιβαίαν πόντον ἄλγος
 Καὶ δὴ λυγρὸν ἀπὸν ἀπ' ἑσπέρης πικρὸς αἰθήρ,
 Καὶ ψυχὴν ἐν ἑρῶτι πολυτλήτοιο Λεάνδρου.
 Ἡ δ' ἐπ' ἐνδύοντες δ' ἀχύνουσιν ὅπως πᾶσι
 Ἰσατο κυμαίνουσα πολυκλαύσεισι μεμνῆσθαι.
 Ἡλυνθε δ' ἡρώος, καὶ ἐκείνη Νυμφίον Ἡρώ,
 Πᾶσι τοῖσι δ' ὅμμα πᾶσι τοῖσι δ' ἀρέα γὰρ θαλάσσης,
 Εἶπον ἰσαδρόντα ἀλγόμενον ὅν' ἐφ' ἀκοιτῶν
 Λύχρου ὀφθαλμοῖσι, ὅρα κρητὶς δ' πυρρῶν
 Θρυπτομένων ἀπ' ἀδόντων ὅτ' ἔδρακα νεκρὸν ἀκοιτῶν,
 Δαδ' ἑλόν' ἤρξατο φέει σπῆλαι χιτῶνα,
 Ροζίνδον σφαιρῶν δ' ἀπ' ἡλίου πᾶσι πυρρῶν
 Καδ' δ' Ἡρώ τῶν ἰσάων ὀφθαλμοῖσι φέει σπῆλαι
 Ἀλλήλων δ' ἰσάων καὶ ἐν πυρρῶν φέει σπῆλαι.

515

320

325

330

335

340

Valde sonanti ferebatur maris in dorso.
 Iam ab unda, unda voluebat, accumulabatur vero aqua,
 Aetheri miscbatur mare: concitata est undique terra,
 Pugnantibus ventis, Zephyro autem contra spirabat eurus,
 Et notus in boream magnas immisit minas;
 Et fragor sui inevitabilis valde fremitu maris;
 Graia autem passus Leander implacabilibus guttibus,
 Sape quidem precabatur equoream Venerem:
 Sape autem et ipsum regem Neptunum maris.
 Athae non boream immemorem rei, inquit, nymphae.
 Sed ei nullus auxiliatus est: amor autem non coeuit fata.
 Undique autem accumulati male obuiso fluctus impetu
 Continuis ferebatur: pedum autem eius defecit vigor.
 Et visus imitabilis iniquitatum manuum.
 Multa autem spontanea effusio fluctus in gurgitur.
 Et potum inutiliter impetuosi potantur maris.
 Et iam lucernam infidam exstinxit amarus ventus,
 Et animam et amorem deflens Leandri.
 Cum adhuc autem dirigeret ier vigilibus oculis,
 Stabat fluctuans miseris curis.
 Veni autem aurora et non vidit sponsum Hero:
 Circumquaque oculum dirigebat in lata dorsa maris,
 Scubi videret errantem suum maritum.
 Lucernam exstinctam, apud fundamentum turris
 Dilaniatum scopulis ut vidit mortuum maritum,
 Variam scindens circa pectora tunicam,
 Cum strepitum praeceps ab alta deurbata est turri.
 Aique Hero moriua est ob mortuum maritum:
 Suoq, potius sunt et in ultima perniciie.

π. 703

π. Παιτο-

π. 703

π. 703

π. Παιτο-

π. 703

π. 703

π. 703

